श्रीलब्धिसूरीश्वर – जैनग्रन्थमालायाः त्रिंशत्तमो मणिः [३०]

आत्म – कमल – लब्धि – लक्ष्मण – सूरीश्वरेभ्यो नम

श्रीश्रुतस्थविराचार्यदेव – श्रीजिनसुंदरसूरीश्वरेण विरचित.

॥ श्रीदीपालिका – कल्पः ॥

卐 नव–स्मरणानि गौतमस्वामिरासश्च 卐

卐 एतस्य ग्रन्थस्य संयोजक संशोधकश्च पू मुनिराज – श्रीहेमेन्द्रविजयजी – महाराज' 卐

श्रीसंघप्रदत्त – द्रव्यसाहाय्येन प्रकाशिका, श्रीलब्धिसूरीश्वर – जैनग्रन्थमाला. मु० छाणी (जील्ला – वडोदरा)

संचालक – चदुलाल जमनादास शाह

वीर – सं० २४७९, विक्रम – सं० २००९ 卐 मूल्यममूल्यम् 卐 क्राइस्टाब्द – १९५२

Printed by Laxmibai Narayan Chaudhari, at the Nirnaya Sagar Press, 26-28 Kolbhat Street, Bombay 2.

Published by Chandulal Jamnadas Shah, Cheni, Baroda.

ગ્રન્થકારનો-પરિચય અને પ્રાક્કથન.

અથ શ્રુતભક્ત વિદ્વજ્જનોના હસ્તકમલમાં આ ગ્રન્થ મુકતા સહર્ષ થાય છે કે, દરાપુરા, છાણી, સુરત, આદિ જુદા જુદા જ્ઞાનભંડારોમાથી
હસ્તલિખીત પ્રતો ઉપરથી આ ગ્રન્થ તૈયાર કરી છપાવવા ઉદ્યમશીલ બનતા ભવિતવ્યતાના કારણે કેટલા વર્ષો થયા વચમા અટકી ગયો હતો જે
આજે પૂર્ણ થઈ બહાર આવે છે

ગ્રન્થકારનો-પરિચય—આ ગ્રન્થકારની જન્મભૂમિ, જાતિ, દીક્ષાસમય, પરિવાર, પ્રશસ્તિના અભાવમા વિશેષ જાણી શકાતું નથી પરન્તુ ગુરુયોગ,
ગુરુપરંપરા, આચાર્યપદ, અન્ય ગ્રન્થોથી તથા અન્તમા આવતા શ્લો ૪૩૬ થી કર્ત્તાનો સમય ૧૪૮૩ અને ગુરુ-શ્રીતપાગચ્છાધિપતિ પૂ૦ શ્રી
સોમસુન્દરસૂરીશ્વરજી મા૦ ના શિષ્ય પૂ૦ શ્રી જિનસુંદરસૂરીશ્વરજી મા૦ આ વસ્તુ માલમ પડે છે

હવે અન્ય ગ્રન્થમાથી—શ્રીસોમસુંદરસૂરિજી મા૦ વિ૦ સ૦ ૧૪૩૭ મા શ્રીજયાનંદસૂરિ પાસે દીક્ષા લીધી, વિ૦ સં૦ ૧૪૫૦ મા શ્રી
ઉપાધ્યાય થયા, અને વિ૦ સં૦ ૧૪૫૭ મા શ્રીદેવસુંદરસૂરિજીએ તેમને આચાર્યપદ પદવી આપી પોતાના પટ ઉપર સ્થાપન કર્યા, વિ૦ સ૦
૧૪૯૯ મા તેઓ સ્વર્ગવાસી થયા, તેઓશ્રીના વિદ્વાન ઘણા શિષ્ય પૈકીના આ શ્રીદીપાલિકા-કલ્પના કર્ત્તા શ્રીજિનસુંદરસૂરિજી મા૦ પણ હતા,
હવે જૈન સાહિત્યનો સક્ષિપ્ત ઇતિહાસમાથી પાને-૪૫૫ પરથી "ગુણરાજ નામના શ્રાવકે પ્રથમ સ૦ ૧૪૫૭ બીજી સ૦ ૧૪૬૨ મા શ્રીશત્રુંજય
રૈવતાચલ મહાતીર્થ યાત્રા કરી અને ત્રીજી ૧૪૭૭ મા દશ-દેવાલય સહિત પૂ૦ શ્રીસોમસુંદરસૂરિજી મા૦ ને સાથે લઈ પાતશાહના ફરમાન
મેળવી એક મોટા સંઘપતિ તરીકે શ્રીવિમલાચલ-તીર્થની યાત્રા કરી મધુમતિ પુરિ (મહુવા)મા આ સઘપતિએ ઉત્સવપૂર્વક શ્રીજિનસુન્દર
વાચકને સૂરિપદ અપાવ્યું" વળી શ્રાદ્ધવિધિ પ્રકરણના ભાષાન્તરની પ્રશસ્તિમા પણ પૂ૦ શ્રીરત્નશેખરસૂરિજી મા૦ લખે છે કે-"एकाङ्गा अप्येका
दशाङ्गिनश्च जिनसुन्दराचार्याः । અર્થ-તપશ્ચર્યા કરવાથી એકાંગી (એક વડીયા શરીરવાળા) છે છતા પણ અગીર અગના પાઠી ચોથા શિષ્ય
શ્રીજિનસુંદરસૂરિ થયા "

શ્લોક ૮ ની ટિપ્પણીમાં ભિક્ષુક-દ્રમકને સોપારકનગરમાં દીક્ષા આપી એ લખાણ-છાણીમાં શ્રીકાન્તિ વિ૦ મા૦ ના હસ્તલિખીત દીપાલિકાકલ્પમાંથી લીધેલ છે, જ્યારે પૂ૦શ્રીહેમચંદ્રસૂરિ મા૦ ના પરિશિષ્ટ-પર્વ સર્ગ ૧૧ પાને ૬૩ માં કૌશામ્બી નગરીમાં દ્રમક-ભિક્ષુકને દીક્ષા આપીને સંપ્રતિ-રાજા થયા. તત્ત્વબહુશ્રુતગમ્ય.

અનાદ્યનંત કાલથી શુભાશુભ કર્મના યોગે ચતુર્ગતિમાં પરિભ્રમણ કરતા જીવોને સર્વથા કર્મનો ક્ષય અને મોક્ષ-સુખની પ્રાપ્તિને માટે જ્ઞાન દર્શન-ચરિત્ર એ પરમ આલબન છે, આત્મા અદ્યાપિ ભવાંત કરી શક્યો નથી. એમાં જો કોઈ કારણ હોય તો તે સમ્યક્-જ્ઞાનની પ્રાપ્તિનો અભાવ છે, તેથી તે જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ અને ભક્તિ માટે આ શ્રીદીપાલિકા-કલ્પનો પ્રારંભ કરેલ છે. વિશેષ ફુટનોટાદિમાં આવતાં છઆરા, બહોતેર બીલો, દશપ્રકારના કલ્પવૃક્ષો, શ્રીવીરભગવાનથી લેઈ ભાવી તીર્થંકરદેવોના જન્માન્તર, તથા જીવોના મતાન્તરો, ગન્થાન્તરોથી ઉપલબ્ધ કરતાં અનેક મતાન્તરોને લેઈ નિશ્ચય પૂર્વના મહાન્ પુરુષો પણ જે વસ્તુને નિર્ણય-રૂપ કરી શક્યા નથી, તો મારા જેવા અજ્ઞ-બાલ-પંગુ મેરુપર્વતના ઉલ્લંઘનનું કાર્ય શીરીતે કરી શકે? અર્થાત્ નજ કરી શકે. છતાં શુભ કાર્યમાં યથાશક્તિ ઉદ્યમ કરવો જોઈએ એ ન્યાયે તદ્ કાર્યને કરતાં સુશક્ય અને લભ્ય વિશેષ ગ્રન્થો આદિના અભાવમાં વસ્તુ તૈયાર કરી કરવા છતાં અનેક ત્રુટીઓ રહેલ છે, અને મારે પણ આ કાર્ય પ્રાથમિક હોવાથી શુદ્ધિ સ્ખલનાદિને સુસજ્જનો હંસ ચંચુ-ક્ષીર ન્યાયે ગુણ ગ્રહણ કરે. મારા જેવા અલ્પમતિ-છદ્મસ્થ પ્રેસદોષ અને શ્રીવીતરાગદેવની આજ્ઞા વિરુદ્ધ લખાયેલ હોય તેનો હું મિચ્છામિ દુક્કડં દેઈ અનેક ગ્રન્થનિર્માતા કવિકુલકીરિટ વ્યા૦ વા૦ પૂ૦ આચાર્ય દેવેશ શ્રીમદ્ વિજય લબ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજનો મારા ઉપર ઉપકાર સ્મૃતિપથમાં લેઈ આ તૈયાર કરેલ શ્રીદીપાલિકા-કલ્પરૂપ-ગ્રન્થ હસ્તકમલમાં સમર્પી કૃતાર્થ થાઉં એજ.

શ્રીકુન્થનાથ સ્વામિપ્રાસાદસ્ય પ્રતિષ્ઠા-દિને
મુ૦ સીસોદરા (નવસારી)
વિ૦ સં૦ ૨૦૦૮ મહા-શુદ-૬ શુક્રવાર
તા૦ ૧-૨-૧૯૫૨

લી૦
મુનિ-હેમેન્દ્રવિજય

प्रस्तावना
ग्रन्थकारनो सामान्य परिचय
संप्रति-पूर्वजिग्र ५
मतान्तर
प्रकाशननुं निमित्त

પૂ૦ મુનિરાજ શ્રીહેમેન્દ્રવિજય મા૦ તથા પૂ૦ મુનિરાજ શ્રીગુણભદ્રવિ૦ મા૦ ના અધ્યક્ષતામાં શા૦ લાલચંદ અનરાજજી-છાજેડ, નાણાંપેઠ પૂના-સીટી (મારવાડ-શીવગંજ) વાલાએ વિ૦ સં૦ ૨૦૦૬ ના માગશર મહીનામાં પૂના-લશ્કર-સોલાપુર-બજારમાં શ્રીઉપાધાન-તપ કરાવેલ તે વખતે થયેલ આદિ રકમોની શુભ-નામાવલી

નામ	ગામ	નામ	ગામ
૧૨૪।।=। શ્રીઉપધાન તપમાં જ્ઞાન પૂજનનાં	સોલાપુર-બજાર	૧૧) ગુલાબબેન	મારવાડ-મુંડારા
૫૦) શા૦ વાલચંદ લખમીચંદ	પૂના-સીટી	૧૦) શા૦ પોપટલાલ શાકરચંદ	કોલવડા
૩૫) શા૦ લાલચંદ અનરાજજી	છાજેડ-નાણાંપેઠ-પૂના-સીટી	૫) શા૦ દેવીચંદ પરતાપજી	સદાશીવપેઠ પૂના-સીટી
૧૫) શા૦ સીરીમલ મગનીરામજી	ભવાનીપેઠ-પૂના-સીટી	૫) શા૦ હકમીચંદ જીવાજી	નારાયણપેઠ-પૂના સીટી
૧૫) શા૦ ભીખાભાઈ મોતીચંદ	બીલીમોરા	૫) શા૦ પ્રેમચંદ સરીચંદ	મારવાડ-લાંપોદ
૧૧। શા૦ જેચંદ કરશનજી	પૂના-કેમ્પ	૫) હસ્તુબેન	,, ઘાણેરાવ
૧૧) શા૦ બદરાજ પુનમચંદજી	,,	૫) મોહનબાઈ	,, શિવગંજ
૧૧) શા૦ ફોજમલ વરધીચંદજી (મારવાડ-દેંડા)	,,	૫) મેનાબેન	પૂના-સીટી
૧૧) મેતા-રંગરાજ જેતરાજજી (મારવાડ-ચાણોદ)	,,		

મુખ્યતયા ભવિષ્યમા થનારા તીર્થંકર-દેવોના નામો સૂત્રાદિમા ફેરફાર દેખાતા નથી, છતા શ્રીસમવાયાગસૂત્રના મૂલમા તથા શ્રીપ્રવચન-સારોદ્ધારમા શ્રીસમવાયાગસૂત્રના આવતા સાક્ષીપાઠમા-૧૯ મા અનિઅટ્ટી, (અનિવર્તિ) ૨૧-મા વિમલ લીધા છે, અને ચોવીશમા ભદ્રજિન લીધા નથી, એટલે ત્રેવીશ તીર્થંકર-દેવોના નામ થાય છે હવે શ્રીસમવાયાગસૂત્રના મૂલમા તથા-ભાષાન્તરના મૂલાર્થમા-"સર્વભાવવિદ્ જિનેશ્વર ૧૨" મા લીધા તેમ શ્રીપ્રવચનસારોદ્ધારમા આવતા શ્રીસમવાયાગસૂત્રનો સાક્ષીપાઠમા પણ-"यथा-महापउमे १ सुरादेवे, २ सुपासे ३ य सयपभे ४ । सव्वाणुभूइ ५ अरहा, देवगुत्ते ६ य होक्खइ ॥ १ ॥ उदए ७ पेढालपुत्ते ८ य पोट्टिले ९ सयए १० इय । मुणिसुव्वए ११ अरहा, सव्वभावविऊ १२ जिणे ॥ २ ॥ अममे १३ निक्कसाए १४ य निप्पुलाए १५ य निम्ममे १६ । चित्तगुत्ते १७ समाही १८ य आगमस्सेण होक्खइ ॥ ३ ॥ सवरे १९ अनियट्टी २० य विवाए (विजए) २१ विमले २२ य देवोववाए २३ अरिहा अणतविजए २४ इय ॥ ४ ॥" "सव्वभावविऊ" બારમા લેઈ ચોવીશનો મેલ કરેલ છે હવે-"सव्वभावविऊ" એ સ્વતત્ર તીર્થંકર તરીકે નામ નથી પરન્તુ "जिणे" શબ્દનુ વિશેષણ છે, અને "सव्वभावविऊ" સ્વતત્ર તીર્થંકર-નામ લઈએ તો "अमम" એ તેરમા તીર્થંકર થાય છે અને આમ "अमम" એ બારમા તીર્થંકર તરીકે બધામા મલી જાય છે

વલી ભાવલોક-પ્રકાશમા શ્રીસમવાયાગસૂત્રના આવતા સાક્ષી પાઠમા-"समवायाङ्गसूत्रे तु-महापउमे १ सुरादेवे २ सुपासे य ३ सयंपभे ४ । सव्वाणुभूती ५ अरहा, देवगुत्ते ६ जिणुत्तमे ॥ २ (१) ॥ उदए ७ पेढालपुत्ते य ८, पोट्टिले ९ सतएति य १० । मुणिसुव्वते य अरहा ११, सव्वभावविदू जिणे ॥ ३ (२) ॥ अममे १२ णिक्कसाए य १३, निप्पुलाए य १४ निम्ममे १५ । चित्तगुत्ते १६ समाही य १७, आगमेस्साए होक्खई ॥ ४ (३) ॥ सवरे १८ अणियट्टी य १९, विजए २० विमलेति य २१ देवोववाए २२ अरहा, अणंतविरिए २३ भद्देति य २४ ॥ ५ (४) ॥" भद्देति આ શબ્દથી ભદ્રજિન ૨૪ મા અહીં લીધા છે, અને ચોવીશનો મેલ કરેલ છે, અને અત્રે પણ "सव्वभावविदू" શબ્દથી બારમા જિન તરીકે લીધેલ નથી તેમજ શ્રીપ્રવચનસારોદ્ધારે પણ ભદ્રજિન આવે છે જેમકે-"देवजिणं २२ अणतविरिय २३ भद्दजिणं २४ मावियरहामि ॥ २९५ ॥"

હવે-પાછળના કોષ્ટકમા ૧૯ મા યશોધર, ૨૧ મા મલ્લ, અને ૨૪ મા ભદ્રજિન લીધા છે, બીજા બધા બરાબર છે વિશેષ કોષ્ટકથી જાણી શકાય છે

	૧૧ મુનિસુવ્રત	૧૨ અમમ	૧૩ નિષ્કષાય	૧૪ નિષ્પુલાક	૧૫ નિર્મમ	૧૬ ચિત્રગુપ્ત	૧૭ સમાધિ	૧૮ સંવર	૧૯ યશોધર	૨૦ વિજય	૨૧ મલ્લ	૨૨ દેવ	૨૩ અનંતવીર્ય	૨૪ ભદ્રજિન
(૧)	દેવકી	કૃષ્ણ	સત્યકી	બલદેવ	સુલસા	રોહિણી	રેવતી	શતાલી	દ્વીપાયન	કર્ણ	નારદ	અંબડ	અમર	સ્વાતિ બુદ્ધ
(૨)	,,	સત્યકી	વાસુદેવ	,,	રોહિણી	સુલસા	,,	,,	ભયાલી	દ્વીપાયન	,,	,,	દારુમડ	,,
(૩)	,,	,,	,,	,,	,,	,,	,,	,,	,,	,,	કૃષ્ણ	નારદ	અંબડ	,,
(૪)	,,	,,	,,	,,	સુલસા	રોહિણી	,,	,,	દ્વીપાયન	કૃષ્ણ	નારદ	અંબડ	અમર	,,
(૫)	,,	કૃષ્ણ	સત્યકી	,,	,,	,,	,,	,,	,,	કર્ણ	,,	,,	અમરજીવ	,,
(૬)	,,	,,	,,	,,	,,	,,	,,	,,	,,	,,	,,	,,	અમર	બુદ્ધ
(૭)	,,	,,	,,	,,	,,	,,	,,	,,	,,	,,	,,	,,	,,	સ્વાતિ બુદ્ધ
(૮)	સત્યકી	,,	બલદેવ	રોહિણી	,,	રેવતી	ગવાલિ	ગાગલી	,,	,,	,,	,,	દ્વારમદ	સ્વાતિ
(૯)	,,	,,	બલદેવ	,,	,,	,,	,,	ગાર્ગલિ	,,	,,	,,	,,	,,	,,
(૧૦)	,,	,,	,,	,,	,,	,,	ગવાળી	ગાર્ગેલુ	,,	,,	,,	,,	બ્રહ્મદત્ત ચક્રી	,,

ભવિષ્યમાં થનારા તીર્થંકર-જીવો સંબન્ધી-શ્રીસમવાયાંગસૂત્રના મૂલમાં આમ સામાન્યથી તીર્થંકર જીવોની સંખ્યા ગણતાં ૨૫ થાય છે, અને શ્રીજૈનધર્મપ્રસારકસભાના તરફથી બહાર પડેલ શ્રીસમવાયાંગસૂત્ર-મૂલ અને ટીકાના ભાષાંતરનાં મૂલમાં ૨૫ તીર્થંકર જીવોના નામનિર્દેશ છે, જ્યારે ભાષાંતરના મૂલાર્થમાં-૨૦માં તીર્થંકર-જીવ "કૃષ્ણ-દ્વીપાયન ૨૦" ભેગા લઈ અને ૨૩ માં "દારુમૃત ૨૩" જુદા લઈ ચોવીશનો મેલ કરેલ છે.

શ્રીસમવાયાંગસૂત્રનો મૂલ પાઠ, સૂત્ર-૧૫૯ મૂલ-ગાથા. તથા ભાષાન્તરના મૂલમાં, આપ્રમાણે છે. સાક્ષી પાઠ—

"एएसि णं चउव्वीसाए तित्थकराणं पुव्वभविया चउवीसं नामधेज्जा भविस्संति, तंजहा—सेणिय सुपास उदए पोट्टिल अणगार तह दढाऊ य। कत्तिय संखे य तहा नंद सुनंदे य सतए य ॥ ७७ ॥ बोद्धव्वा देवई य सच्चइ तह वासुदेव बलदेवे । रोहिणी सुलसा चेव तत्तो खलु रेवई चेव ॥ ७८ ॥ ततो हवइ सयाली बोद्धव्वे खलु तहा भयाली य । दीवायणे य कण्हे तत्तो खलु नारए चेव ॥ ७९ ॥ अंबड दारुमडे य साईबुद्धे य होइ बोद्धव्वे । भावी तीत्थगराणं णामाइं पुव्वभवियाइं ॥ ८० ॥"

હવે ભાવલોકપ્રકાશગ્રન્થમાં શ્રીસમવાયાંગસૂત્રનો ઉદ્ધૃત સાક્ષીપાઠમાં ૨૦ અને ૨૧ માં દ્વીપાયન અને કૃષ્ણ બે જુદા લીધા છે, અને ૨૩ માં દારૂમડ શબ્દ નથી અને ૨૪ નો મેલ કરેલ છે. સાક્ષીપાઠ—

"सेणिअ १ सुपास २ उदए ३ पोट्टिल अणगार ४ तह दढाऊ ५ अ । कत्तिअ ६ संखे अ ७ तहा नंद ८ सुनंदे ९ अ सयए अ १० ॥ १ ॥ बोद्धव्वा देवई चेव ११ सचइ १२ तह वासुदेव १३ वलदेवे १४ । रोहिणी १५ सुलसा १६ चेव तत्तो खलु रेवती १७ चेव ॥ २ ॥ तत्तो हवइ सयाली १८ बोद्धव्वे खलु तहा भयाली य १९ दीवायणे अ २० कण्हो २१ तत्तो खलु नारए चेव २२ ॥ ३ ॥ अंबडे अ २३ तहा साईबुद्धे (चरमे) अ २४ होइ बोद्धव्वे । उस्सप्पिणि आगमेस्साए तित्थयराणं तु पुव्वभवा ॥ ४ ॥" इति, प्रवचनसारोद्धारेऽप्येवं दृश्यते, किं चात्र वासुदेवजीवस्त्रयोदशजिनः प्रोक्तः, अंतकृत्सूत्रे तु द्वादशस्त-दुक्तं—"आगमेस्साए उस्सप्पिणीए पुंडेसु जणवएसु सतदुवारे नयरे वारसमो अममो णाम अरहा भविस्सइ" त्ति, अत्र द्वादशतीर्थंकरोत्पत्तिः साधिक-षोडशाब्धिव्यतिक्रमे स्यात्, विमलजिनस्थानीयत्वात्तस्य, ईयांश्च कालो नारक भवाद्यैश्चतुर्भिर्भवैः पूर्वोक्तैः सुपूरः स्यात्, त्रयोदशजिनस्तु वासुपूज्यस्थानीयः, तदुत्पत्तिस्तु साधिकषट्चत्वारिंशदब्धिव्यतिक्रमे, तावान् कालस्तु पूर्वोक्तैर्भवैर्दुष्पूरो वासुदेवजीवस्येति ध्येयं ॥ अत्र चैतेषां पक्षाणां विसंवादे बहुश्रुताः सर्वविदो वा प्रमाणमिति ज्ञेयम् ॥ ये च नोक्ता व्यतिकरा जिनानां भाविनामिह । केचित्तेऽत्यन्तविदिताः केचिच्चाविदिता इति ॥ ६ ॥"

અત્ર શ્રીજિનસુન્દરસૂરીશ્વરજી મા૦ ના બનાવેલ શ્રીદીપાલિકાકલ્પમા આવતા ભવિષ્યમાં થનારા શ્રીતીર્થંકર દેવોના નામો તથા જીવોના નામોને અનુલક્ષીને ઉપર કોષ્ટકમા તથા અનુક્રમણીકામા પ્રથમ આપેલ છે અને ગ્રન્થાન્તરોમાં આવતા મતાન્તરો પણ કોષ્ટકાદિમા આપેલ છે, છતા તત્સંબંધી જેકાંઈ વિશેષ સમ્બન્ધ તથા માહિતી ઉપલબ્ધ થયેલ છે તે અહીં નીચે આપવામા આવે છે

શ્રીવીરભગવાનના શાસનમા બાંધેલ તીર્થંકર નામ કર્મ-જીવોના નામો શ્રીઠાણાગસૂત્રજી નવમા ઠાણાનો પાઠ-૧

समणस्स ण भगवतो महावीरस्स तित्थसि णवहिं जीवहिं तित्थगरनामगोत्ते कम्मे निव्वत्तिते सेणितेण सुपासेण उदातिणा पोट्टिलेणं अणगारेण दढाउणा सखेणं सतगेणं सुलसाए साविताते रेवतीते ९ (सू० ६९१)

ટીકામાથી—૧-શ્રેણિક-રાજા પ્રસિદ્ધ, ૨-સુપાર્શ્વ-વીરપ્રભુના કાકાનો જીવ, ૩-ઉદાયી-કોણીક પુત્ર, ૪-પોટ્ટિલ-અણગાર અપ્રસિદ્ધ છે, ૫-દઢાયુ-અપ્રસિદ્ધ છે, ૬-૭-શખ-શતકશ્રાવસ્તીનગરીના શ્રાવક છે, શતકનુ અપરનામ પુષ્કલી છે, ૮-સુલસા-નાગરથિકભાર્યા, ૯-રેવતી-શ્રીવીરપ્રભુને મેંઢિક ગામે ઔષધ (બીજોરાપાક) દેવાવાથી

श्राद्धविनकृत्य भा० २ पाने १८ में पाठ-२

तथाह—सेणिय १ सुपास २ पोट्टिल ३ उदाइ ४ सखे ५ दढाउ ६ सयगे ७ य । सुलसा ८ रेवई ९ वीरस्स बद्धतित्थत्तणा नवए ॥ २१२ ॥

श्रेणिक-प्रतीत, सुपार्श्व-भगवत पितृव्य, उदायी-कूणिकपुत्र, शख-शतको-श्रावस्ती श्रावकौ, शतकस्तु-पुष्कलीत्यपराख्य, सुलसा-नागरथिकभार्या, रेवती-मेंढकग्रामे भगवत औषधदात्री, शेषौ तु अप्रतीतौ

૧ શ્રીપદ્મનાભ-શ્રેણિકઆત્મા, શ્રીવીરપ્રભુના નિર્વાણથી ૮૪૦૦૭ વર્ષને પાચમાસનુ જન્માતર સમજવુ, હાલ તેઓ પહેલી નરકમા છે

૨ શ્રીસૂરદેવ-સુપાર્શ્વઆત્મા, તે શ્રીવીરપ્રભુના કાકાનો જીવ શ્રીસ્થા૦ સૂત્ર-૬૯૧, નવમે ઠાણે, પાને-૪૩૨, શ્રીપ્ર૦ સા૦ રે, ભાવ૦ પ્રકાશે, તથા ઉ૦ પ્રા૦ ભા૦ ભા૦ ૩ જે તેમા પણ આ પ્રમાણે છે વિ૦ વિ૦ વિ૦ ભા૦ ૫ મેં ભુવનપતિમા ગયા છે, અન્ય મતે બીજા દેવલોકમા, બીજા દેવલોકમા એકપલ્યોપમથી અધિક જઘન્ય આયુષ્ય સ્થિતિ છે

૩ શ્રીસુપાર્શ્વ-ઉદાયી આત્મા, કોણિક-પુત્ર હવે શ્રીસ્થા૦ સૂત્ર નવમે ઠાણે, શ્રીપ્ર૦ સા૦ રે પણ કોણિક પુત્ર કહેલ છે, તથા ઉ૦ પ્રા૦

ભા૦ ભા૦ ૩ જે શ્રેણિકરાજાના પૌત્ર અને કોણિક પુત્ર કહેલ છે. વિ૦ વિ૦ વિ૦ ભા૦ ૫ માં ભુવનપતિમાં ગયા છે, મતાન્તરે ત્રીજા દેવલોકમાં. ત્યાં જઘન્ય આયુષ્ય સ્થિતિ બે સાગરોપમની છે.

(उदायी-एकदा च निशि देशनिर्द्धाटितरिपुराजपुत्रे द्वादशवार्षिकद्रव्यसाधुना कृतपौषधोपवासः सुखप्रसुप्तः कङ्कायःकर्तिकाकण्ठकर्तनेन विनाशित इति-स्थानाङ्गे)

૪-स्वयंप्रभ-પોટ્ટિલ અણગાર (સાધુ) અપ્રસિદ્ધ છે. વિ૦ વિ૦ વિ૦ ભા૦ ૫ મેં તથા અન્યમતે ચોથા દેવલોકે, ચોથા દેવલોકમાં જઘન્ય આયુષ્ય સ્થિતિ બે સાગરોપમ અધિક છે.

૫-श्रीसर्वानुभूति-દઢાયુઆત્મા, શ્રીમલ્લિનાથના કાકાનો જીવ કહે છે. અને દીવાળિકલ્પ ભાષાન્તરે શ્રાવકનો જીવ કહેલ છે, જ્યારે શ્રીસ્થા૦ સૂત્ર-અપ્રસિદ્ધ છે. વિ૦ વિ૦ વિ૦ ભા૦ ૫ મેં તથા અન્યમતે બીજા-દેવલોકે ગયા છે, જ્યાં જઘન્ય આયુષ્ય સ્થિતિ પલ્યોપમથી અધિક છે.

૬-श्रीदेवश्रुत-કીર્તિઆત્મા, કાર્તિકશેઠ-આનંદગાથાપતિના પિતાનો જીવ. વિ૦ વિ૦ વિ૦ ભા૦ ૫ મેં તથા અન્યમતે પ્રથમ-દેવલોક.

૭-श्रीउदय-शंख-શતક, ભાવલોક પ્રકાશમાં આ નામના શ્રાવકો શ્રાવસ્તી નગરીમાં વસે છે, શ્રીવર્દ્ધમાનસ્વામિએ પર્ષદામાં શંખની સ્તુતિ કરેલ છે, અને વિદેહે મોક્ષ જશે, શ્રીભગવતીજીમાં પણ કહેલ છે, કે એમનું આયુષ્ય ચાર પલ્યોપમનું છે. અને છઠ્ઠા તીર્થંકરનું આન સંખ્યાતુ છે. માટે અન્ય લેવા, વલી સ્થાનાંગસૂત્રે—ટીકામાં આજ શંખને કહેલ છે,

अस्य शङ्खस्य—एवं यो वर्द्धमानेन, स्तुतस्तादृक्षपर्षदि । विदेहे सेत्स्यमानोऽसौ, पञ्चमाङ्ग उदीरितः ॥ ३८ ॥ स्वर्गेऽस्यायुरपि प्रोक्तं, श्रुते पल्यचतुष्टयम् । षष्ठो जिनस्तु श्रीमल्लिजिनस्थाने भविष्यति ॥ ३९ ॥ ततश्च—संख्येय एव कालः स्यान्नाविषष्ठजिनोदये । तत् षष्ठजिनजीवो यः शङ्खोऽन्यः सेति बुध्यते ॥ ४० ॥ स्थानाङ्गवृत्तौ स्वयमेव शङ्खो भावितीर्थकृत्तया प्रोक्तस्तदाशयं न वेद्मीति । जीवः शङ्खस्य षष्ठोऽर्हन्, भावी देवश्रुताभिधः । भविष्यत्युदयाख्योऽर्हन्नन्दीजीवश्च सप्तमः ॥ ४१ ॥

ફુટનોટમાં-આપ્રમાણે—श्रीस्थानाङ्गवृत्तौ हि शङ्खस्य भावितीर्थकृत्त्वोक्तावपि न षष्ठजिनतयोक्तिः ततो नामान्तरेणान्यजिनपूर्वभवः स्यात् ॥ ઉ૦ પ્રા૦ ભા૦ ભા૦ ૩ માં પણ બીજા શંખને લીધેલા છે. વિ૦ વિ૦ વિ૦ ભા૦ ૫ મેં તથા અન્યમતે બારમાં દેવલોકમાં ગયેલ છે, ત્યાં જઘન્ય આયુષ્ય સ્થિતિ ૨૧ સાગરોપમની છે.

૮-श्रीपेढाल- આનંદશ્રાવક, તે શ્રીવીરપ્રભુના દશ શ્રાવક પૈકીનો ન લેવો કારણ કે તે આણંદ પ્રથમ દેવલોકે ચારપલ્યોપમ આયુષ્ય, મહાવિદેહે જન્મ અને મોક્ષ કથન છે, માટે અન્ય લેવા. વિ૦ વિ૦ વિ૦ ભા૦ ૫ મેં પ્રથમ દેવલોક કહેલ છે.

૯-શ્રીપોટ્ટિલ-સુનંદઆત્મા, ઉ૦ પ્રા૦ ભા૦ ભા૦ ૩ જે તથા વિ૦ વિ૦ વિ૦ ભા૦ ૫ મા પણ સુનંદા-શ્રાવિકા કહેલ છે વિ૦ વિ૦ વિ૦ ભા૦ મેં તથા અન્યમતે પાચમે દેવલોક ગયેલ છે, જ્યા જઘન્ય આયુષ્ય સ્થિતિ ૭ સાગરોપમની છે

૧૦-શ્રીશતકીર્તિ-શતક શ્રાવક, ભાવ૦ પ્ર૦ મા પણ કહેલ છે કે-શતક-શંખનો સહચર હતો અપરનામ પુષ્કલી, શ્રીહેમવીરચરિત્રે-૯ માં દ્રુકરી-જીવ, અને ૧૦ માં રેવતીજીવ કહેલ છે ઉ૦ પ્રા૦ ભા૦ ભા૦ ૩ મા શતકનુ અપર નામ પુષ્કલી, તથા શ્રીભગવતીમા પણ આ પ્રમાણે કહેલ શ્રાવકનો જીવ સમજવો વિ૦ વિ૦ વિ૦ ભા૦ ૫ મેં તથા અન્યમતે ત્રીજી નરકે

૧૧-શ્રીમુનિસુવ્રત-દેવકીઆત્મા, શ્રીકૃષ્ણજીની માતા—ઉ૦ પ્રા૦ ભા૦ ભા૦ ૩ જે કહેલ છે વિ૦ વિ૦ વિ૦ ભા૦ ૫ મેં તથા અન્ય મતે આઠમે દેવલોકે, હવે ત્યાં જઘન્ય આયુષ્ય સ્થિતિ ૧૭ સાગરોપમની છે

૧૨-શ્રીઅમમ-કૃષ્ણમહારાજાનો આત્મા, કૃષ્ણ-વસુદેવહિણ્ડૌ તુ-"कण्हो तइयपुढवीओ उव्वट्टित्ता भारहे वासे सयदुवारे नयरे पत्तमडलियभावो पव्वज्जं पडिवज्जिय तित्थयरनामं च (ऊ) ज्जिणित्ता वेमाणिए उववज्जित्ता दुवालसमो अममनामतित्थयरो भविस्सइ" इत्युक्तमिति ज्ञेय ॥ ઉ૦ પ્રા૦ ભા૦ ભા૦ ૩ મા પણ શ્રીકૃષ્ણ બારમાં લીધા છે અને ત્યાં કહ્યુ છે કે સમવાયાંગસૂત્રમા કહેલુ છે કે, કૃષ્ણ આવતી ચોવીશીમા તેરમાં (હવે-આને ઉત્ક્રમથી લઈએ તો આવી શકે છે જેમકે ૨૪-૨૩-૨૨ ઇત્યાદિ ૧૩ મા અમમ નામે થાય છે) તીર્થંકર થશે તત્ત્વબહુશ્રુતગમ્ય શ્રીઠાણાગસૂત્રજી આઠમા ઠાણામા સૂત્ર ૬૨૭ ની ટીકામાં શ્રીકૃષ્ણમહારાજા અમમ નામે બારમાં તીર્થંકર થશે હાલ તેઓ ત્રીજી નરકમા છે

૧૩-શ્રીનિષ્કપાય-સત્યકી-વિદ્યાધર આત્મા, ચેડામહારાજાની પુત્રી સુજ્યેષ્ઠા સાધ્વીનો પુત્ર, અગ્યારમો-રુદ્ર (લોકમા મહાદેવ તરીકે પ્રસિદ્ધ) પેઢાલ-પુત્ર છે કોઈ હરસત્યકી-રાવણનો પુરોહિત કહે છે

૧૪-નિષ્પુલાક-બલદેવ આત્મા, છઠ્ઠા દેવલોકે ભાવ પ્ર૦ મા કહ્યુ છે કે શ્રીકૃષ્ણમહારાજાના ભાઈનો જીવ ન લેવો. કારણ કે તે શ્રીહેમ-ચંદ્રસૂરિકૃત શ્રીનેમિનાથચરિત્રમાં તથા શ્રીઆવશ્યક નિર્યુક્તિમાં શ્રીઅમમનાથ તીર્થે મોક્ષ જશે, અને તેઓ પાચમાં દેવ લોકમા ગયા છે

૧૫-શ્રીનિર્મમ-સુલસા શ્રાવિકા, નાગરથિક ભાર્યા, અબડ પરીક્ષીત સુલસા—ને શ્રીવીરપ્રભુએ અબડદ્વારા ધર્મ—લાભ કહેવડાવ્યો હતો તે પાચમો દેવલોક

૧૬-શ્રીચિત્રગુપ્ત-રોહિણીઆત્મા, બીજા દેવલોકે ઉ૦ પ્રા૦ ભા૦ ભા૦ ૩ મા બલભદ્રની માતા રોહિણી જીવ થશે, એમ કહેલ છે ભાવ૦ પ્રકાશે કહ્યુ છે કે,

શ્રીજિનપ્રભસૂરિ-કૃતપ્રાકૃતગદ્યદીવાલીકલ્પમાં અભિપ્રાય આપ્રમાણે છે. વિશેષ-૧૬માં-રોહિણી-केई भणंति-"कक्किपुत्तो सित्तुंजे उद्धारं करित्ता जिणभवणमंडियं पुहविं काउं अजियतित्थयरनामो सग्गं गंतुं चित्तगुत्तो जिणवरो होही; इत्थ य बहुसुयमयं पमाणं ॥"

૧૭-શ્રીસમાધિ-રેવતી-વીરપ્રભુને ઔષધ આપવાવાલી (બીજોરાપાક). ભરતેશ્વર બાહુબલી વૃત્તિમાં પણ કહ્યું છે કે સત્તરમાં સમાધિ નામે તીર્થંકર થશે. બારમો દેવલોક. ૧૮-શ્રીસંવર-શતાલી શ્રાવકનો જીવ, આઠમો દેવલોક.

૧૯-શ્રીયશોધર-દ્વીપાયન ઋષીનો જીવ જે દ્વારીકા નગરીનો દાહ કરનાર, ભુવનપતિમાં અગ્નિકુમારદેવ થયા છે. હવે ઉ૦ પ્રા૦ ભા૦ ભા૦ ૩ માં આ દ્વીપાયન લોકમાં વેદવ્યાસ એવા નામે પ્રસિદ્ધ છે, તે સમજવા. સિદ્ધચક્ર-વર્ષ-૧ અંક ૧૮ માં પાને ૪૨૪, "પ્રશ્ન-૪૩૭-દ્વારીકાનો દાહ કરનાર દ્વીપાયન ઋષી ઓગણીસમો તીર્થંકર સમજવો કે કેમ? જ૦-તીર્થંકર થવાના છે તે ઉપર્યુક્ત દ્વીપાયન નહિ પણ બીજા દ્વીપાયન છે, પ્રાયઃ તીર્થંકરો તેવા પાપ કરવાવાળા હોતા નથી." હવે સૂયગડાંગસૂત્રે-"दीवायणे य कण्हे तत्तो खलु नारए चेव ॥ ७१ ॥ આ વાક્યથી દ્વીપાયન-કૃષ્ણમહારાજાના વખતના દેખાય છે, તત્ત્વબહુશ્રુતગમ્ય

૨૦-શ્રીવિજય-કર્ણ (કોણિક) જીવ. અન્યમતે બારમો દેવલોક, વિ૦ વિ૦ વિ૦ ભા૦ ૫ મે છઠ્ઠી નરકે. ઉ૦ પ્ર૦ ભા૦ ભા૦ ૩ માં કહે છે કે "કેટલા એક આ કર્ણને પાંડવ કૌરવનો ભાઈ કહે છે, અને કેટલા એક તેને ચંપાનગરીના પતિ વાસુપૂજ્યના વંશનો કહે છે, તત્ત્વકેવળી જાણે."

૨૧-શ્રીમલ્લ-નારદઆત્મા, પાંચમો દેવલોક. હવે ઉ૦ પ્રા૦ ભા૦ ભા૦ ૩ માં કહે છે કે-"આ નારદને ભગવતીસૂત્રમાં વર્ણવેલ. નિર્ગ્રંથ કહે છે અને કેટલાએક રામલક્ષ્મણના સમયમાં થયેલા નારદ કહે છે."

૨૨-શ્રીદેવજિન-અંબડઆત્મા, બારમો દેવલોક. ભાવ૦ પ્રકાશમાં કહેલ છે કે "અંબડ-સુલસા-પરીક્ષિત, શ્રીવીરપ્રભુએ જેના દ્વારા ધર્મ-લાભ કહેવડાવ્યો હતો તે જાણવો, "यस्त्वम्बडो महाविदेहे सेत्स्यन्नौपपातिके अभिहितः सोऽन्य एव सम्भाव्यत-इति स्थानाङ्गवृत्तौ ॥" હવે ઉ૦ પ્રા૦ ભા૦ ભા૦ ૩ માં "ઔપપાતિકસૂત્રમાં જે અંબડને વર્ણવ્યો છે તે તો મહાવિદેહમાં સિદ્ધિ પામશે એમ કહેલું છે તેથી આ અંબડ સુલસાની પરીક્ષા કરનાર જણાતો નથી. તત્વ કેવળી જાણે."

૨૩-શ્રીઅનન્તવીર્ય-અમરઆત્મા, નવમા ગ્રૈવેયકે. ૨૪-શ્રીભદ્રજિન-સ્વાતિબુદ્ધ (અથવા-સ્વયંબુદ્ધ) આત્મા, સર્વાર્થસિદ્ધે.

શ્રીયુગપ્રધાનોના સાધન્ત નામ નિર્દેશાદિ

ઉદય સંખ્યા	યુગપ્રધાન સંખ્યા	પહેલા યુગ પ્રધાન થશે	છેલ્લા યુગ પ્રધાન થશે	વર્ષ ચાલશે	ઉદય-૨૩ નામાંક	કોટી સંખ્યા સર્વાચારીય
૧	૨૦	ગુધર્મસ્વામિ	પુષ્પમિત્ર	૬૧૭	૧૦	કોટા કોટીય
૨	૨૩	વજ્રસેન સૂરિ	અર્હન્મિત્ર	૧૩૮૦	૧૦	,,
૩	૯૮	પાડિવયનરિ	વૈશાખ મિત્ર	૧૫૦૦	૧૧	કોટિલક્ષ
૪	૭૮	હરિમિત્ર	સુકીર્તિ	૧૫૪૫	૮	,,
૫	૭૫	નન્દિમિત્ર	સ્થાવર	૧૯૦૦	૩	,,
૬	૮૯	શૂરસેન	રથસુત	૧૯૫૦	૯	,,
૭	૧૦૦	રવિમિત્ર	જયમ ગલ	૧૭૫૦	૭	,,
૮	૮૭	શ્રીપ્રભ	સિદ્ધાર્થ	૧૦૧૦	૧૦	,,
૯	૯૫	મણિરથ	ઈશાન	૮૮૦	૧	,,
૧૦	૮૭	યશોમિત્ર	રથમિત્ર	૮૫૦	૨	,,
૧૧	૭૬	ધનમિત્ર	ભરણીમિત્ર	૮૦૦	૩	,,
૧૨	૭૮	સત્યમિત્ર	દૃઢમિત્ર	૪૯૫	૪	,,

૧૩	૯૪	ધમ્મિલ્લ	સંગતિમિત્ર	૫૫૦	૭	,,
૧૪	૧૦૮	વિજયાનન્દ	શ્રીધર	૫૯૨	૫	,,
૧૫	૧૦૩	સુમંગલ	માગધ	૬૬૫	૬	કોટિશત
૧૬	૧૦૭	ધર્મસિંહ	અમર	૭૧૦	૫	,,
૧૭	૧૦૪	જયદેવ	રેવતીમિત્ર	૬૫૫	૯	,,
૧૮	૧૧૫	સુરદિન્ન	સત્કીર્તિ	૪૯૦	૯	,,
૧૯	૧૩૩	વૈશાખ	સુરમિત્ર	૩૫૯	૧	,,
૨૦	૧૦૦	કૌડિણ્ય	ફલ્ગુમિત્ર	૪૦૮	૪	,,
૨૧	૯૫	શ્રીમાથુર	કલ્યાણમિત્ર	૫૭૨	૩	,,
૨૨	૯૯	વણિકપુત્ર	દેવમિત્ર	૫૯૦	૫	,,
૨૩	૪૦	શ્રીદત્ત	દુપ્પસહસૂરિ	૪૪૦	૧૧	,,
	૨૦૦૪					

મતાન્તર—વર્ષ ચાલશે-૨-૧૩૪૬। ૩-૧૬૬૪-૧૨૬૪ ૧૪૬૪। ૧૬-૩૧૫। ૨૦-૪૮૯।

॥ श्रीआत्म-कमल-लब्धि-लक्ष्मण-सूरीश्वरेभ्यो नमः ॥

श्रुतस्थविराचार्यदेव—श्रीजिनसुंदरसूरीश्वरविरचितः

श्रीदीपालिका-कल्पः

श्रीवर्धमान-माङ्गल्य-प्रदीपः पीनरद्युतिः । देयादतुल्यकल्याण-विलासं विपुलं सताम् ॥ १ ॥ श्रीवर्धमानतीर्थेश-कल्याणकमहोत्सवम् । वक्ष्ये दीपालिकाकल्पं पुण्यलक्ष्मीफलद्रुमम् ॥ २ ॥ स्वश्रिया स्वर्गजयिनी नाम्नास्त्युज्जयिनी पुरी । [1]सम्प्रतिभूपतिस्तत्र प्रतापतपनोपमः ॥ ३ ॥ तस्यामार्यसुहस्त्याह्वाः सूरयो गुणभूरयः । जीवतः स्वामिनो मूर्तिं नन्तुं वीरविभोर्गताः ॥ ४ ॥ जिनेश्वररथयात्रार्थ-मन्यदा तत्र सूरयः । सहाऽनघेन संघेन प्रस्थिता राजवर्त्मनि ॥ ५ ॥ सूरीनालोक्य सजात-जातिस्मृतिरिलापतिः । आगत्य संप्रतिर्नत्वा भक्त्या चेति व्यजिज्ञपत् ॥ ६ ॥ यूयं जानीथ मां पूज्या इत्युक्ते क्षितिपेन ते । वदन्ति स्म गुरूत्तसाः कस्त्वां वेत्ति न संप्रते ! ॥ ७ ॥ पृच्छामि ज्ञानपारीणा ! विशेषेणोपलक्षणम् । इति राज्ञोदिते ज्ञात्वा [2]श्रुतेन

१–श्रेणिकपट्टे–कोणिक, तत्पट्टे–उदाई, तत्पट्टे–नवनंदा, तत्पट्टे–चन्द्रगुप्त, तत्पट्टे–बिन्दुसार, तत्पट्टे–अशोकश्री, तत्पट्टे–कुणाल–नन्दनः संप्रति ।

२–सूरिभि श्रुतोपयोगेन ज्ञात्वा प्रोक्तवान्, हे सम्प्रते ! पूर्वभवे सोपारके दुर्भिक्षे द्रमको रङ्क इभ्यपुत्र सप्तदिन—बुभुक्षितो मम शिष्याणां विविधां भिक्षां दीयमानां वीक्ष्य उपाश्रयद्वारे भिक्षां प्रार्थयन् वक्ति, अहो गुरो ! सप्तदिन यावत् बुभुक्षितोऽहम् ।

सूरयोऽभ्यधुः ॥ ८ ॥ शिष्योऽस्माकं सुसंवेगो भूप! पूर्वभवेऽभवः । दक्षदीक्षानुभावेन त्वमभूरत्र भूपतिः ॥ ९ ॥ एवं गुरूक्तमाकर्ण्य स्वकर्णाभ्यां सकर्णधीः । सूरीन्भूरीकृतप्रीति-रुवाच वचनं नृपः ॥ १० ॥ द्रमकेण वराकेण मया राज्यमिदं मुने । भवदीयप्रसादेनाऽऽप पापेतरात्मना ॥ ११ ॥ राज्यं तदिह गृह्णीष्व-मनुगृह्णीत मां विभो! । इत्युदन्तं वदन्तं तमाचार्या नृपमूचिरे ॥ १२ ॥ नेच्छामः स्वच्छधि! राज्यं वयं देहेऽपि निस्पृहाः । पुण्यादाप्तं यतो राज्यं तत्पुण्ये प्रवणो भव ॥ १३ ॥ सम्यक्त्वं निर्मलं धार्यं पूजनीया जिनेश्वराः । सेव्याः सुसाधवः कार्यो धर्मो दानादिकः सदा ॥ १४ ॥ धर्मश्चैष विशेषेण कर्तव्यः सर्वपर्वसु । एवं गुरूदिते प्राह संप्रतिर्जात-संशयः ॥ १५ ॥ वार्षिकादीनि पर्वाणि विख्यातानि जिनागमे । ख्यातं दीपालिकापर्व-लोके लोकोत्तरे कुतः? ॥ १६ ॥ चीवराणि वराणीह भूषणानि जनः कुतः । परिधत्ते विभूष्यन्ते पशुगेहद्रुमादयः ॥ १७ ॥ सूरयोऽथ वदन्ति स दीपालिपर्व विश्रुतम् । जज्ञे येन प्रबन्धेन शृणु तद्धरणीधव! ॥ १८ ॥ श्रीवीरः प्राणतस्वर्ग-पुष्पोत्तरविमानतः । च्युत्वाऽऽषाढे सिते पक्षे षष्ठ्यां हस्तोत्तरोडुनि ॥ १९ ॥ कुण्डग्रामेश-सिद्धार्थ-त्रिशला-कुक्षिकंदरे । उत्पेदे त्रिशलादेवी स्वप्नानेतान्व्यलोकयत् ॥ २० ॥ युग्मम् ॥ [1]सिंहो-[2]गजो-[3]वृषः-[4]श्रीः-[5]स्रक्-[6]शशी-[7]भानु-[8]र्ध्वजो-[9]घटः । [10]सरो-[11]ऽम्भोधि-[12]र्विमानं-च [13]रत्नौघो-[14]ऽग्निरिति क्रमात् ॥ २१ ॥ एवं चतुर्दशस्वप्नसूचितस्य जिनेशितुः । चैत्रमासे त्रयोदश्यां जन्म पक्षे सितेऽजनि ॥ २२ ॥ जिनेशजन्म विज्ञायाऽवधिज्ञानेन तोषतः । समग्रदिक्कुमारीभि-र्जन्मकृत्यानि चक्रिरे ॥ २३ ॥ अवधिज्ञानतो ज्ञात्वा विदधे विबुधाधिपैः । कल्याणाचल-

१२-विमानं-देवसम्बन्धि, भवनं-गृहं, तत्र यः स्वर्गादवतरति तन्माता विमानं पश्यति, यस्तु नरकादायाति तन्माता भवनमिति द्वयोरेकतरदर्शनाच्चतुर्दशैव स्वप्नाः ।

चूलायां जन्मस्नात्रोत्सवः प्रभोः ॥ २४ ॥ यथार्थं पितरौ राज्य–लक्ष्मीभोगादिवृद्धितः । नामधेयं विधत्तः स वर्द्धमान इति प्रभोः
॥ २५ ॥ अनन्तसत्त्ववीरत्व–चमत्कृतबलद्विषा । अवर्धत विभुर्दत्त–महावीरापराह्वयः ॥ २६ ॥ भोगयोग्यं विभु मत्वा पिता
मुदितमानसः । राजकन्या यशोमत्या पाणिग्रहमचीकरत् ॥ २७ ॥ सुपार्श्वकः पितृव्योऽभू–दग्रजो नंदिवर्द्धनः । स्वसा सुद-
र्शना जज्ञे पत्नीत्वे तु यशोमती ॥ २८ ॥ प्रियदर्शनया साकं कुटुम्बं सुतयाऽभवन् । वीरस्य वसतो वेश्म–न्यष्टाविंशतिर्वत्सराः
॥ २९ ॥ द्युलोक प्राप्तयोः पित्रोः संपूर्णाऽभिग्रहः प्रभुः । नंदिवर्द्धनभूपेन स्थापितो वत्सरद्वयम् ॥ ३० ॥ तीर्थं प्रवर्तयेत्युक्तस्तत्र
लोकान्तिकामरैः । दानं प्रवर्तयामास यावत्संवत्सरं प्रभुः ॥ ३१ ॥ ततःषष्ठतपा देव–कृतनिष्क्रमणोत्सवः । ज्ञातखण्डवने प्राप
शिवीचन्द्रप्रभाश्रितः ॥ ३२ ॥ मार्गशीर्षेऽसिते स्वामी तपसा दशमी तिथौ । तुर्ययामेऽग्रहीदह्नश्चतुर्थज्ञानमाप च ॥ ३३ ॥
कोल्लागाह्वग्रामे द्वितीयदिवसेऽजनि । वीरस्य बहुलावासे परमान्नेन पारणम् ॥ ३४ ॥ गोपाल–कौशिक–शूलपाणि–संगमकामरैः ।
नैकधा क्षोभ्यमाणोऽपि न ध्यानात्प्रभुरक्षुभत् ॥ ३५ ॥ एवं च तप्यमानस्य तपो वीरस्य दुस्तपम् । पक्षाधिकानि सार्द्धानि वर्षाणि
द्वादशान्यगुः ॥ ३६ ॥ उपर्जुवालिकातीरे श्यामाकस्य कुटुम्बिनः । अधश्शालतरोः क्षेत्र–सीम्नि वीरजिनेशितुः ॥ ३७ ॥ गोदोहि-
कासनस्थस्य षष्ठभक्ततपस्विनः । वैशाखशुक्लदशम्यां घातिकर्मक्षये सति ॥ ३८ ॥ केवलज्ञानमुत्पन्न प्राकारत्रयमण्डितम् । समवसरणं

१–शक्रेण । २–समरवीरराजपुत्री । ३–पांचमा ब्रह्मदेवलोकमां वसता लोकान्तिक देवो होय छे, अने जेओ नव प्रकारना होय छे–१–सारस्वत २–आदित्य, ३–वह्नि, ४–वरुण, ५–गर्दतोयक, ६–तुषित, ७–अव्याबाध, ८–आग्नेय, अने ९–रिष्ट । ४–सूर्योदयथी मध्याह्न पर्यंत प्रतिदिन–एक क्रोड आठ लाखनुं (अने एक वर्ष सुधीमां त्रण अबज अठ्यासी क्रोड अने एंशी लाख सांवत्सरिक) दान सुवर्णनुं, अने अन्य हाथी–घोडा–रथ–वस्त्र आदि जुदा समजवा । ५–बहुल ब्राह्मणगृहे । ६–क्षीरेण ।

तस्य चक्रुः शक्रादयः सुराः ॥ ३९ ॥ इन्द्रभूति १ रग्निभूति २ र्वायुभूति ३ श्च गौतमाः । व्यक्तः ४ सुधर्मा ५ मण्डित-मौर्यपुत्रा ६-७ वकंपितः ८ ॥ ४० ॥ अचलभ्राता ९ मेतार्यः १० प्रभासश्च ११ पृथक्कुलाः । एकादशैते वीरस्य जज्ञिरे गणनायकाः ॥ ४१ ॥ यतीनां जज्ञिरे नेतुः सहस्राणि चतुर्दश । चन्दनाद्याश्च षट्त्रिंशत्सहस्राणि तपोधनाः ॥ ४२ ॥ लक्षमेकोनषष्टिश्च श्रावकाः शतकादयः । अष्टादश सहस्राणि लक्षास्तिस्र उपासिकाः ॥ ४३ ॥ चतुर्मासकसंख्याऽभू-द्व्रतादेवं जिनेशितुः । तदाद्यमस्थिके १ त्रीण्या ३ (४) संश्चम्पापृष्ठचम्पयोः ॥ ४४ ॥ वाणिज्यग्राम-वैशाली-निश्रया द्वादशाऽभवन् १२ (१६) । राजगृहस्य नालंदा-पाटके च चतुर्दश १४ (३०) ॥ ४५ ॥ षडभूवन् ६ (३६) मिथिलायां भद्रिकायां द्वयं २ (३८) पुनः एक १ (३९) मालंभिकापूर्या-मेकं १ (४०) प्रणीतभुव्यभूत् ॥ ४६ ॥ श्रावस्त्यामेक १ (४१) मेकं १ (४२) तु पापापुर्यां जिनेशितुः । हस्तिपाल-नरेशस्य संजातं रज्जुसंसदि ॥ ४७ ॥ चतुर्मास्यां तदा तस्यां स्वायुः स्वल्पं विभुर्विदन् । लोकानुकम्पया धर्मं षोडश प्रहरान् जगौ ॥ ४८ ॥ पुण्यपालस्तदा नन्तुं भूपः प्राप्तो व्यजिज्ञपत् । अष्टौ दृष्टा मया स्वप्ना नाथ तेषामयं क्रमः ॥ ४९ ॥ जीर्णशालारतो हस्ती कपिश्चापल्यकारकः । क्षीरद्रुः कंटकैर्व्याप्तो न काका दीर्घिका प्रियाः ॥ ५० ॥ शव-सिंहः पराधृष्यः

१-१४००० । २-३६००० । ३-१५९००० । ४-३१८००० । अन्ये-चतुर्दशपूर्विणां-३०० । अवधिज्ञानिनां-१३००, मोक्षकेवलिनोः-७००, वैक्रियाणां-७००, विपुलमतीनां-५००, वादिनां-४०० अनुत्तरोपपातिनां-८०० । ५-अनार्यदेशे । ६-कारकुनसभा इति-लोके । ७-प्रभुः षोडशप्रहरदेशनां ददौ, त्रयोदशीमध्यरात्रितः आरब्धः, त्रयोदशीदिवसस्य प्रहरद्वयं, चतुर्दशीदिनस्य प्रहराष्टकं, अमावास्यायाः प्रहरषट्कं एते षोडशप्रहराः । अमावास्यादिने पुण्यपालः सामन्त-नृपो नन्तुं स्वामिनं समागतः, पृष्टवान् हे स्वामिन्, अद्य मया रात्रि-तृतीयप्रहरांते अष्टौ स्वप्ना दृष्टाः, निद्रा च मे गता, तेषामयं क्रमः ॥

पद्मोत्पत्तिरनास्पदे । ऊषरे बीजवापश्च हेमकुंभा मलाविलाः ॥ ५१ ॥ तदेषा फलमाख्याहि ज्ञानज्ञातजगत्रयः । वीरो राज्ञेति
विज्ञप्तो भावि तत्फलमादिशत् ॥ ५२ ॥ दुःखदौर्गत्यदीनत्व-पीडारोगभयाश्रयः । जीर्णशालासमो भावी समयेन गृहाश्रमः ॥ ५३ ॥
गृही गजो रतस्तत्र दुःखेऽपि नादरिष्यति । व्रतशाला सुरासेव्यामाद्दतामपि मोक्ष्यति ॥ ५४ ॥ कपिवच्चपलात्मान-स्तुच्छसत्त्वा
अनाश्रवाः । यतयो भाविनो ज्ञान-क्रियासु शिथिलादराः ॥ ५५ ॥ धर्मकृत्येषु ये शिक्षा प्रदास्यन्ति दृढव्रताः । ते तानुपहसिष्यन्ति
ग्राम्या ग्रामस्थपौरवत् ॥ ५६ ॥ सम्यग्ज्ञानक्रियाभक्ताः शासनस्य प्रभावकाः । सप्तक्षेत्रेषु दातारः सच्चारित्रयतिप्रियाः ॥ ५७ ॥
क्षीरवृक्षसमाः श्राद्धाः लिङ्गिभिर्वञ्चनापरैः । बब्बूलतुल्यै रोत्स्यन्ते सर्वतोऽस्तुच्छमत्सरैः ॥ ५८ ॥ युग्मम् ॥ लिङ्गिनो न सहिष्यन्ते
महत्त्वमनगारिणाम् । उपास्ति वारयिष्यन्ति रोत्स्यन्ति क्षेत्रपद्धतिम् ॥ ५९ ॥ अतुच्छस्वच्छतोयाया दीर्घिकायामिव ध्विकाः । गच्छे
ज्ञानक्रियायुक्ते न स्थास्यन्ति तपोधनाः ॥ ६० ॥ ततस्ते परगच्छेषु श्लथाचारेषु सस्पृहाः । यास्यन्ति पण्डितंमन्या मूढा धर्मार्थि-
नोऽपि हि ॥ ६१ ॥ न युक्तं भवतामेवं विधानमिति नोदिताः । साधुभिर्धर्षयिष्यन्ति रुष्टा दुष्टाशया जडाः ॥ ६२ ॥ जातिस्मृति-
तपोलब्धि-ज्ञानातिशयवर्जितम् । निष्प्रभावं मतं सार्वं भावि सिंहशवोपमम् ॥ ६३ ॥ प्राक् प्रभावानुभावेन श्वापदाभाः कुतीर्थिकाः ।
एतत्परा भविष्यन्ति न जातु कृतबुद्धयः ॥ ६४ ॥ किन्तु मध्ये समुत्पन्ना नानामतप्ररूपणैः । भेत्स्यन्ति भिक्षवः श्ववत्-त्सिंहस्वमफलं
ह्यदः ॥ ६५ ॥ पद्माकरेषु पद्मानां युक्तोत्पत्तिर्यथा तथा । धार्मिकाणामपि प्रौढ-कुलोत्पत्तिः प्रशस्यते ॥ ६६ ॥ परं कालानुभावेन
भाविनस्तेऽधमे कुले । अग्राह्यवचसो हीन-गोत्रत्वेन विगर्हिताः ॥ ६७ ॥ यथा कोऽप्यूषरक्षेत्रे मुग्धबुद्धिः कृषीवलः । धान्यबीजानि

१-शकयनकारिण । २-प्रेरिता । ३-द्वेषयिष्यन्ति । ४-सर्वज्ञम् । ५-पण्डिता । ६-श्वेवत् ।

वावप्ति शस्यसंपत्तिहेतवे ॥ ६८ ॥ तथा मूढधियो लोकाः पात्रापात्रापरीक्षकाः । अपात्रेषु प्रदास्यन्ति पात्रबुद्ध्या धनं मुदा ॥ ६९ ॥ प्रायः प्रीतिरपात्रेषु दानबुद्धिश्च भाविनी । साधूनुपहसिष्यन्ति भिक्षादोषविवर्जकान् ॥ ७० ॥ ज्ञानादिगुणमाणिक्य–पूर्णाः स्वर्णघटोपमाः । भाविनः साधवः स्वल्पाः कालुष्याऽदूषिताशयाः ॥ ७१ ॥ श्लथज्ञानक्रियाऽऽचाराः कलशा मलिना इव । स्थाने स्थाने भविष्यन्ति बहवो लिङ्गिनः पुनः ॥ ७२ ॥ कलहं ते करिष्यन्ति मत्सरेण महर्षिभिः । उभयेषामपि तेषां साम्यं लोके भविष्यति ॥ ७३ ॥ साम्येन व्यवहर्तारो गीतार्था लिङ्गिभिः समम् । जलेन ग्रथिलेनेवाऽ—ग्रहिलो ग्रहिलो जनः ॥ ७४ ॥ तथाहि पृथिवीपुर्यां पूर्णो नाम महीपतिः । सुबुद्धिस्तस्य चामात्यो निधानं बुद्धिसंपदः ॥ ७५ ॥ कालं तेनागमिष्यन्तं पृष्टोऽन्येद्युः सुबुद्धिना । लोकदेव इति ख्यातो नैमित्तिकवरोऽवदत् ॥ ७६ ॥ मासादनन्तरं मेघा वर्षिता तज्जलं जनः । यः पास्यति स सर्वोऽपि ग्रहग्रस्तो भविष्यति ॥ ७७ ॥ कियत्यपि गते काले सुवृष्टिर्भाविनी पुनः । सद्यः सज्जीभविष्यन्ति तत्पयःपानतो जनाः ॥ ७८ ॥ राज्ञो मन्त्री तदाचख्यौ भेरीताडनपूर्वकम् । जनानां भूपतिर्वारि–संग्रहार्थमथादिशत् ॥ ७९ ॥ जनः सर्वस्तथा चक्रे ववर्षोक्तदिनेऽम्बुदः । कियत्यपि गते काले संगृहीताम्बु निष्ठितम् ॥ ८० ॥ अक्षीणसंगृहीताम्बु–राजामात्यौ विना परे । सामन्ताद्याः पपुर्नव्यं वारि वैकल्यकारकम् ॥ ८१ ॥ तत्पीत्वा ग्रथिलाः सर्वे ननृतुर्जहसुर्जगुः । स्वैरं विचेष्टिरे मुग्धा विना तौ राजमन्त्रिणौ ॥ ८२ ॥ राजामात्यौ विसदृशौ सामन्ताद्या निरीक्ष्य ते । मंत्रयांचक्रिरे नूनं ग्रथिलौ राजमंत्रिणौ ॥ ८३ ॥ अस्माद्विलक्षणाऽऽचारा–विमकावपसार्य तत् । अपरौ स्थापयिष्यामः स्वोचितौ राजमन्त्रिणौ ॥ ८४ ॥ मन्त्री ज्ञात्वेति तन्मन्त्रं नृपायाख्यज्जगाद सः । आत्मरक्षा कथं कार्या तेभ्यो

१–अभून्मेघजलेन वाऽ– ।

वृन्दं हि राजवत् ॥ ८५ ॥ मन्त्र्यूचे ग्रथिलीभूय स्थातव्यं ग्रहिलैः सह । प्राणोपायो न कोऽप्यन्य इदं हि समयोचितम् ॥ ८६ ॥ कृत्रिमं ग्रहिलीभूय ततस्तौ राजमन्त्रिणौ । तेषां मध्ये वर्तते रक्षन्तौ निजसम्पदौ ॥ ८७ ॥ ततः सुसमये जाते शुभवृष्टौ नवोदके । पीते सर्वेऽभवन् स्वस्था मूलप्रकृतिधारिणः ॥ ८८ ॥ एवं च दुष्षमाकाले गीतार्था लिङ्गिभिः सह । सदृशीभूय वर्त्स्यन्ति भाविसुसमयेच्छवः ॥ ८९ ॥ एव स्वप्नफलं श्रुत्वा गृहवासे विरागवान् । स्वाम्यन्ते व्रतमादाय पुण्यपालो गतो दिवम् ॥ ९० ॥ श्रुत्वैवं विस्मितस्वान्तः स्वामिन गौतमप्रभुः । भाविस्वरूप पप्रच्छ केवलाऽऽलोकभास्करम् ॥ ९१ ॥ स्वाम्याह मम निर्वाणा-त्पंचमारोऽत्र गौतम ! । एकोननवतिपक्षे-ष्वतीतेषु ८९ लगिष्यति ॥ ९२ ॥ वर्षैर्द्वादशभिर्मुक्तिं गौतमो मम निर्वृतेः । सुधर्मोऽपि तथा गन्ता शिवं विंशतिवत्सरैः ॥ ९३ ॥ तथा वर्षैश्चतुष्षष्ट्या जम्बूर्मुक्तिं गमिष्यति । भावी दशानामर्थानां विच्छेदोऽत्र ततो यथा ॥ ९४ ॥ आहारक-मनोज्ञाने-पुलाकः-परमावधिः । क्षपको-पशमश्रेण्यौ-केवल संयमत्रिकम् ॥ ९५ ॥ सिद्धिगति-जिनकल्पो जम्बूनाम्ना समं तदा । सह विच्छेदमेष्यन्ति दुष्षमाद्धानुभावतः ॥ ९६ ॥ युग्मम् ॥ चतुर्दशपूर्वधारी तस्य पट्टे प्रभावकः । जम्बूप्रबोधितः शिष्यो भविता प्रभवप्रभुः ॥ ९७ ॥ सय्यंभवस्तु तत्पट्टे भविता द्वादशांगभृत् । दशवैकालिकोद्धारी यशोभद्रश्च पूर्वभृत् ॥ ९८ ॥ संभूतिर्भद्रबाहुश्च तच्छिष्यौ सर्वपूर्विणौ । निर्वृतेर्मम सप्तत्याधिके वर्षशते १७० गते ॥ ९९ ॥ भद्रबाहुर्बहुग्रन्थ-कर्ता स्वर्गं गमिष्यति । स्थूलभद्रोऽथ संभूते-र्विनेयः सर्वपूर्वभृत् ॥ १०० ॥ मोक्षतो मे पंचदशा-धिके वर्षे शतद्वये २१५ । व्यतीते त्रिदिवं प्राप्ते स्थूलभद्रमुनीश्वरे ॥ १०१ ॥ प्राक् संहननसंस्थाने पूर्वार्थकथन तथा । ध्यानं सूक्ष्म महाप्राण यास्यन्ति युगपत्क्षयम् ॥ १०२ ॥ युग्मम् ॥

१-वृन्दाहरा(?)मवत् । २-सूक्ष्मसंपराय-यथाख्यात-परिहारविशुद्धय ।

वर्षैश्चतुरशीत्यभ्य-धिकैः पंचशतैर्गतैः ५८४ । व्युच्छेत्स्यन्ते गते वज्रे दशपूर्व्यर्द्धकीलिके ॥ १०३ ॥ वर्षैष्षोडशभिर्युक्तैः षट्शतैः ६१६ पुष्यमित्रकः । सार्द्धाणि नवपूर्वाणि यास्यन्ति विलयं पुनः ॥ १०४ ॥ षड्भिर्वर्षशतैर्विंश-त्यधिकै ६२० र्मम मोक्षतः । ग्राममध्ये विधास्यन्ति वसतिं चाऽऽर्यसूरयः ॥ १०५ ॥ नवोत्तरैः शतैः षड्भि-र्वत्सराणां ६०९ दिगम्बराः । पाखण्डिनो भविष्यन्ति रथवीरपुरे पुरे ॥ १०६ ॥ दिनतो मम मोक्षस्य गते वर्षशतत्रये ३०० । उज्जयिन्यां महापुर्यां भावी संप्रतिभूपतिः ॥ १०७॥ श्रीमदार्य्यसुहस्त्याह्व-सूरीणामुपदेशतः । जातिस्मरणमासाद्य जैनधर्मं विधास्यति ॥ १०८ ॥ दोर्दण्डमण्डलाक्रान्त-त्रिखण्डक्षोणिमण्डलः । ज्ञाता-दाता-नयी-धर्मी-विनयी-सपराक्रमी ॥ १०९ ॥ मुक्ताहारैरिव श्वेत-विहारैरर्हतां वरैः । महीं महीयसीमेतामखण्डां मण्डयिष्यति ॥ ११० ॥ युग्मम् ॥ स नृपोऽनार्यदेशेषु लोकोपकारहेतवे । सम्यक्त्वोपासकाचार-शिक्षादक्षैर्विचक्षणैः ॥ १११ ॥ जिनागमविचारज्ञै-रुपदेशविशारदैः । प्रहितैः सेवकैर्लोकान् श्रावकान् कारयिष्यति ॥ ११२ ॥ युग्मम् ॥ प्रतिबोधविधानार्थं नृणां तत्र पवित्रधीः । गीतार्थानां विहारं स गुरुभिः कारयिष्यति ॥ ११३ ॥ एवं जिनोदितं धर्मं सर्वदेशेषु शक्तितः । प्रवर्त्य दृढधर्माऽथ क्रमेण त्रिदिवं गमी ॥ ११४ ॥ मोक्षतो मम सप्तत्या युते वर्षचतुश्शते ४७० । व्यतीते विक्रमादित्य उज्जयिन्यां भविष्यति ॥ ११५ ॥ श्रीसिद्धसेनसूरीणा-मुपदेशं निशम्य सः । सर्वज्ञशासने भक्त्या प्राप्तसम्यक्त्वनिश्चयः ॥ ११६ ॥ सत्त्व-सिद्धाग्निवेताल-प्रमुखानेकदेवतः । विद्यासिद्धो-मंत्रसिद्धः-सिद्धसौवर्णपूरुषः ॥ ११७ ॥ धैर्यादि-गुणविख्यातः स्थाने स्थाने नरामरैः । परीक्षाकषपाषाण-निघृष्टसत्त्वकांचनः ॥ ११८ ॥ ससन्मानैः श्रियां दानै-रनृणामखिलामिलाम् । कृत्वा संवत्सरं स्वस्य वर्तयिष्यति भूतले ॥ ११९ ॥ चतुर्भिः कलापकम् ॥ गीर्वाणगणनुंत्याध्या ध्वजीभूतगुणव्रजः । पालयिता नयोपेतः प्रास्तपापरजाः प्रजाः ॥ १२० ॥ पंचत्रिंशद्युते

1-स्तुत्य ।

तस्मा-द्वत्सराणा शते १३५ गते । वर्तयिष्यत्युज्ञयिन्या शकः सवत्सर निजं ॥ १२१ ॥ युग्मम् ॥ पंचाशीत्या समधिकै-र्वर्षाणां पंचभिः शतैः ५८५ । विक्रमानेहसः सूरि-र्हरिभद्रो भविष्यति ॥ १२२ ॥ मत्तोऽधिकैस्त्रिनवत्या नववर्षशतैर्गतैः ९९३ । सूरयः कालिकाह्वया माविनः शक्र-वन्दिताः ॥ १२३ ॥ ते श्रीपर्युषणापर्व चतुर्थ्यां पंचमीदिनात्। सर्वाचार्यानुमत्यैव समानेष्यन्ति हेतुतः ॥ १२४ ॥ द्वादशशतैर्वर्षाणा ससतौ १२७० मम मोक्षतः । बप्पभट्टिगुरुर्भावी सर्वविद्याविशारदः ॥ १२५ ॥ तद्वाक्यादाऽऽमराजा मे प्रतिमा गोपपर्वते । कारयिष्यति सार्द्ध-त्रिकोटिस्वर्णमयीं मुदा ॥ १२६ ॥ त्रयोदशशते १३०० वर्षैर्गतैर्मम मोक्षतः । मतभेदा भविष्यन्ति वहवो मोहहेतवः ॥ १२७ ॥ विक्रमानेहसो जाते-ष्वेकादशशतेष्वथ ११५९ । एकोनषष्ठ्यधिकेषु राकापक्षो भविष्यति ॥ १२८ ॥ वत्सरैर्द्वादशशतै-श्चतुर्भिरधिकैर्गतैः १२०४ । भावी विक्रमतो गच्छः ख्यातः खरतराख्यया ॥ १२९ ॥ शरच्छतैर्द्वादशभि-र्गतैस्त्रयोदशोत्तरैः १२१३ । राकापक्षात्पृथग्भूतोऽचलपक्षो भविष्यति ॥ १३० ॥ षट्त्रिंशदधिकैर्वर्षै-र्गतैर्द्वादशभिः शतैः १२३६ । सार्द्धराकाभिधो गच्छो महाशयो भविष्यति ॥ १३१ ॥ पंचाशताधिकैर्वर्षै-र्गतैर्द्वादशभिः शतैः १२५० । विक्रमानेहसो भावी गच्छ आगमसंज्ञकः ॥ १३२ ॥ नैकधामतभेदेन दुष्षमाद्धानुभावतः । चतुरशीतिसंख्येया गणभेदा हि माविनः ॥ १३३ ॥ केचित्तपोगौरविताः केऽपि धर्मक्रियाश्लथाः । क्रियावन्तो भविष्यन्ति परस्परसम-

---

१-मत्तो-मम निर्वाणात् (विरनिर्वाणात्) । २-ग्वालियरने विषे । ३-साडा त्रण क्रोड सुवर्ण खर्च थाय तेवी एक प्रतिमा । ४-दोढ पुनमीओ-पूर्णिमा अने चतुर्दशी सर्वी मान्य । ५-साढ पुनमीया नामे गच्छ थशे । ६-त्रिस्तुतिक । ७-चतुरशीति-१-नागेन्द्र, २-चन्द्र, ३-निर्वृत्ति, ४-विद्याधर आ नामना चार आचार्य थाय, ते मध्ये एक एक आचार्यना एकवीश एकवीश गच्छ नीकळशे एवं ८४ गच्छ थाय,

त्सराः ॥ १३४ ॥ हुंडायामवसर्पिण्या-मेतस्यामभवन् दश । तीर्थंकरोपसर्गादी-न्याश्चर्याणीह तद्यथा ॥ १३५ ॥ उवसग्ग-गब्भहरणं-इत्थीतित्थं-अभाविया परिसा । कण्हस्स अवरकंका अवयरणं चंदसूराणं ॥ १३६ ॥ हरिवंसकुलुप्पत्ती चमरुप्पाओ अ अट्ठसयसिद्धा । अस्संजयाण पूआ दसविहा णंतेण कालेण ॥ १३७ ॥ कषायबहुला लोका दुष्षमायामतः परम् । भाविनस्त्यक्तमर्यादा नष्टधर्मधियो जडाः ॥ १३८ ॥ कालेन हीयमानेन कुतीर्थमतिमोहिताः । परोपकारसत्यादि-वर्जिता भाविनो जनाः ॥ १३९ ॥ पुराणि ग्रामरूपाणि ग्रामाः प्रेतवनोपमाः । यमदण्डसमा भूपा महेभ्या भृत्यसन्निभाः ॥ १४० ॥ न दृश्या भाविनो देवा न जातिस्मरणं नृणाम् । जना विगतमर्यादाः [2]क्षुद्रसत्त्वाकुलाचलाः ॥ १४१ ॥ परविघ्नेन संतुष्टाः पापारंभे चतुर्भुजाः । निजार्थेन जनोऽन्येषां नखमध्ये प्रवेशकः ॥ १४२ ॥ प्रमादी पुण्यकृत्येषु परतृप्तिषु तत्परः । वंचनाचतुरस्तुच्छः प्रचण्डो दीर्घरोषणः ॥ १४३ ॥ लोभी मिथ्याभिमानी च [3]राजद्वौ पादमोचकः । पाखण्डिनो भविष्यन्ति बहवो विप्रतारकाः ॥ १४४ ॥ धूर्त्ताः पापकरा मूर्त्ताः स्फुरिष्यन्ति पदे पदे । त्रपात्यक्ताऽपमर्यादा वेश्यावत्कुलयोषितः ॥ १४५ ॥ भूपा भृत्याञ्जनान् भृत्या लोकास्तान् द्वितयानपि । भोक्ष्यन्तीह महीपीठे [4]मात्स्यधर्मः प्रवर्त्स्यति ॥ १४६ ॥ चौराश्चौर्यविधानेन करैर्भूमीश्वराः पुनः । जनं दरिद्रयिष्यन्ति बहवोऽपि प्रदीपनैः ॥ १४७ ॥ वधो धेन्वादिजन्तूनां पातनं देवसद्मनां । मर्त्यमुण्डकरो दण्डो भाव्येवं दुःखितो जनः ॥ १४८ ॥ दुर्भिक्षैर्डमरैर्दौःस्थ्यैरसौम्यैर्जनमारिभिः । भाविनी मेदिनी शून्या देशभंगादिविप्लवैः ॥ १४९ ॥ प्रेतलोकसमाः [5]श्रेण्यो लञ्चालुब्धानियोगिनः । अवि

१-मति-मत । २-क्षुद्रसत्ववडे करी आकुलचित्तना धणी । ३-राजद्वारसेवी । ४-मच्छगलागलन्याय—बृहन्मच्छो-लघोर्गिलति, लघु-र्लघुतरस्य, लघुतरो-लघुतमस्येत्यादि । ५-कुटुंबीलोकनी श्रेणी ।

वैकी जनो मूर्खो निष्फलो निर्द्धनो रुजी ॥ १५० ॥ दारिद्र्यवन्तो दातारः सधनाः कृपणाः पुनः । पापात्मानश्चिरायुष्काः कतिन-
स्वल्पजीविनः ॥ १५१ ॥ अकुलीना महीपालाः कुलीना नृपसेवकाः । दुःखिनो भाविनः सन्तो दुर्जनाः सुखिनः पुनः ॥ १५२ ॥
एव च दुष्षमाकाले स्वरूपं लौकिका अपि । व्याहरन्ति कलियुगे व्यपदेशेन तद्यथा ॥ १५३ ॥ द्वापराख्ययुगे जज्ञे युधिष्ठरमही-
पतिः । राजपाट्यान्यदा सोऽथ जगाम विपिने क्वचित् ॥ १५४ ॥ तत्राऽधोभूय वत्सायाः स्तन्यपानं वितन्वतीम् । गां निरीक्ष्य
द्विजाः पृष्टा राज्ञा किमिदमद्भुतम् ॥ १५५ ॥ तैर्विज्ञायोदितं राज-न्नागामिनि कलौ युगे । हीनसत्त्वाः श्रिया दुःस्था मातरः पितर-
स्तथा ॥ १५६ ॥ स्वसापि धनिनः कन्या दत्त्वा लात्वा ततो धनम् । सक्षन्ति निर्वाहमिदं गोर्वत्साधीतिजं[1] फलम् ॥ १५७ ॥
ततोऽग्रतो गतेनाऽथ युधिष्ठिरमहीभुजा । समश्रेणिस्थितं दृष्ट जलपूर्णसरस्त्रयम् ॥ १५८ ॥ तटाकादेकतस्तत्रोत्प्लुत्य त्यक्त्वान्तरा
सरः । द्वयास्तृतीयकासारे पतन्तो भूभृतोर्मयः ॥ १५९ ॥ तद्वीक्ष्य विस्मतः प्राह विप्रान् किमिदमद्भुतम् । ते विमृश्य जगुर्भावि-
स्वरूप ज्ञापयत्यदः ॥ १६० ॥ यथासन्नं सरस्त्यक्त्वा तृतीयं वीचयः श्रिताः । निजांस्त्यक्त्वा तथाऽन्येषु लोकः प्रीतिं करिष्यति
॥ १६१ ॥ नृपेणाऽग्रगतेनाऽथ जलार्द्रवालुकोत्करैः । मानवैरज्जवो व्यूता दृष्टा भग्नाः प्रभञ्जनैः ॥ १६२ ॥ निरीक्ष्येदं द्विजाः पृष्टाः
फलमाख्युर्नरा धनम् । कृष्यादिभिर्महाक्लेश-रर्जिष्यन्ति कलौ युगे ॥ १६३ ॥ तदग्नि-चोर-दायाद-राजदण्ड-करादिभिः । नरैर्वै-
लेन सरक्ष्य-माणं क्षिप्रं विनंक्ष्यति ॥ १६४ ॥ पुनरग्रे प्रयातेन धर्मपुत्रेण वीक्षितम् । प्रवाहोत्प्लुठित नीर निपतन् कूपकन्दरे ॥१६५॥
फलं तस्य द्विजैरूचे कृष्यादिक्लेशतो नराः । यदर्जिष्यन्ति तद्द्रव्यं ग्रहीष्यन्त्यखिलं नृपाः ॥ १६६ ॥ युगेष्वन्येषु राजानो धनं दत्त्वा

१-गाय पोतानी वाछरडीने । २-धावण-धावीने जीवे तेनुं फल । ३-कृषि १, सेवा २, वाणिज्य ३, पशुपाल ४ । ४-कृतत्रेतायुगने विषे ।

निजं बहु । जगतीं प्रीणयामासु-र्जनतैकान्तवत्सलाः ॥ १६७ ॥ राज्ञा पुनर्गतेनाऽग्रे सश्रीकश्चम्पकस्तरुः । शमीशाखी चैकदेशे वनमध्ये निरीक्षितौ ॥ १६८ ॥ जनैः शमीतरोस्तत्र गन्धमाल्यविलेपनम् । मण्डनं गीतनृत्यादि-क्रियमाणं व्यलोक्यत ॥ १६९ ॥ पत्रपुष्पफलाढ्यस्य छत्राकारस्य शाखिनः । अन्यस्यैव न पूजादि-द्विजास्तत्फलमूचिरे ॥ १७० ॥ न श्रीः पूजा गुणवतां सज्जनानां महात्मनां । पापिष्ठानां खलानां च पूजालक्ष्म्यौ भविष्यतः ॥ १७१ ॥ पुनः शिलैका वालाग्र-लम्बिता नभसि स्थिता । निरीक्षिता क्षितीशेनाऽऽ-चख्युस्तस्य फलं द्विजाः ॥ १७२ ॥ पापं कलौ शिलाकल्पं स्वल्पधर्मेण भूपते ! । वालाऽवलम्बतुल्येन जनोऽयं निस्तरिष्यति ॥ १७३ ॥ वालाग्रत्रुटिते धर्मे ब्रूडिष्यन्ति जनाः समे । फलार्थं तरुवधस्य तद्दृष्टस्य फलं त्विदम् ॥ १७४ ॥ पितुर्वृक्षेण तुल्यस्य फलेन सदृशः सुतः । धनाद्यर्थं वधप्राय-मुद्वेगं जनयिष्यति ॥ १७५ ॥ वर्यान्नपचनार्हायां क्षितीशेन समीक्षितः । लोहमय्यां कटह्यां च पाको मांसादि वस्तुनः ॥ १७६ ॥ प्राहुस्तस्य फलं विप्राः स्वज्ञातिपरिहारतः । परवर्गे नरेशार्थ-दानं पीतिश्च भाविनि ॥ १७७ ॥ सर्पसर्पद्विपोः पूजाऽ-पूजे वीक्ष्य फलं त्वदः । निर्दयेष्वप्यधर्मेषु सर्पतुल्येषु सत्कृतिः ॥ १७८ ॥ सुपर्णाभेषु पूज्येषु सत्क्रियाधर्मशालिषु । गुणज्ञेष्वप्यसत्कारोऽ-नादरश्च भविष्यति ॥ १७९ ॥ गजवाह्यं खरवाह्यं शकटं यत्समीक्षितम् । फलं तस्येदमुच्चेषु कुलेषु गजशालिषु ॥ १८० ॥ मर्यादास्यन्दनोद्वाह-योग्येषु कलहोऽनिशम् । नीतिलोपस्तथाऽन्योन्यं मत्सरश्च भविष्यति ॥ १८१ ॥ कुलेष्वन्येषु नीचेषु खरतुल्येषु भूपते ! । मर्यादानीतिधारित्वं स्नेहोऽन्योऽन्यं भविष्यति ॥ १८२ ॥ स्नेहभावो वालुकासु त्वया भूप ! विलोकितः । कृपिसेवादिकारम्भा-त्तत्फलं भावि नो धनम् ॥ १८३ ॥ अग्रे गतेन भूपेन काकं हंसैर्निषेवितम् । दृष्ट्वा पृष्टैर्द्विजैः

1-चम्पकस्य ।

प्रोचे तत्फलं भाविम्रुचकम् ॥ १८४ ॥ कारुकल्पा महीपालाः प्रायो नीचकुलोद्भवाः । हंसतुल्यैर्जनैः शुद्धैः सेविष्यन्ते कलौ युगे
॥ १८५ ॥ अन्यदा पाण्डवाः पच वनवासस्थिताः क्रमात् । युधिष्ठिरेण भीमाद्या निशि रक्षाकृतः कृताः ॥ १८६ ॥ भीमस्य जाग्रतः
पूर्व-यामे सुप्ते युधिष्ठिरे । बन्धुनययुतोऽभ्यगात् प्रेतरूपधरः कलिः ॥ १८७ ॥ आगत्य तमुवाचाथ बन्धून् ते हन्मि पश्यतः ।
तदाऽऽकर्ण्य क्रुधा भीम-स्तद्वधायाभ्यधावत ॥ १८८ ॥ विदधानो युधं भीमः क्रुधाऽरुणितलोचनः । लीलया प्रेतरूपेण कलिना
बलिना जितः ॥ १८९ ॥ युद्ध्यमानो जितस्तेन द्वितीयप्रहरेऽर्जुनः । तृतीये नकुलस्तद्वत् सहदेवस्तुरीयके ॥ १९० ॥ ततः सुप्तेषु
शेषेषु निशाशेषे युधिष्ठिरः । जजागार कलिस्तस्या-प्यूचे प्रेतः समुत्थितः ॥ १९१ ॥ हन्मि ते पश्यतो बन्धू-नित्याऽऽकर्ण्य सक-
र्णधीः । न चुकोप न चोवाच रुषा रूक्षाऽक्षरं वचः ॥ १९२ ॥ सर्वाभ्युदयजननीं सर्वसत्त्वप्रियकरीम् । सारां समग्रधर्मस्य क्षमा-
मंगीचकार सः ॥ १९३ ॥ तस्योपशममालोक्य कलिः शान्तमनास्ततः । प्रेतरूपं व्यपास्यास्य मुष्टिमध्ये समागतः ॥ १९४ ॥ उदिय-
ताना स्वबन्धूना प्रातस्तेन प्रदर्शितः । वशीभूतः कलिः प्रेतः क्षमाया अनुभावतः ॥ १९५ ॥ इत्याद्यष्टोत्तरशतै १०८-र्दृष्टान्तैर्लौकिका
अपि । पुराणादिषु व्याख्यान्ति भाविर्तुर्यस्थितियुगम् ॥ १९६ ॥ सुखोपस्थग्रहो नैव न च लज्जा भविष्यति । नाऽकलङ्कं कुलं भावि-
सारयस्तुक्षतिः क्षितौ ॥ १९७ ॥ सुते मृते पिता जीवी पितरौ विनयोज्झिताः । सुताः पराभविष्यन्ति श्वश्रूश्चाऽविनयाः स्नुषाः
॥ १९८ ॥ विप्राः शस्त्रभृतो वेद-पाठषट्कर्मवर्जिताः । अपूज्या भाविनः पूज्या न पूज्याः पूजनोचिताः ॥ १९९ ॥ गुरूनाराधयि
ष्यन्ति विनेयास्तेषु ते पुनः । [2]हिताचारोपदेशेन प्रदास्यन्ति कथंचन ॥ २०० ॥ मन्त्र-तन्त्रौ-षध-ज्ञान-रत्न-विद्या-धना-युषाम् ।

१-तुर्य-कलियुग । २-हिताचारोपदेशं न ।

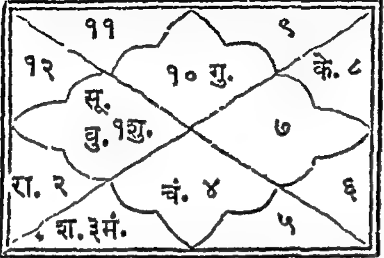
फल-पुष्प-रसादीनां रूप-सौभाग्य-संपदाम् ॥ २०१ ॥ सत्व-संहनन-स्थाम्नां यशः-कीर्ति-गुण-श्रियाम् । हानिः क्रमेण भावानां भाविनीपंचमारके ॥ २०२ ॥ युग्मम् ॥ दान-शील-तपो-भाव-रूपधर्मस्य संक्षयः । कुटतुला कूटमानं शाठ्यं धर्मेऽपि भावी च ॥ २०३ ॥ देवत्वं नैव देवेषु सतीत्वं न सतीष्वपि । निःसङ्गेषु न वैराग्यं निःस्पृहं न तपोऽपि हि ॥ २०४ ॥ सत्यशौचतपः क्षान्त्यादीनां हानिर्दिने दिने । भूमिः स्वल्पफला मेघा कालेऽप्यल्पजलप्रदाः ॥ २०५ ॥ स्वाम्याख्याति सुसौराष्ट्र-लाट-गुर्जर-सीमनि । क्रमेण नगरं भावि-नाम्नाऽणहिल्लपाटकम् ॥ २०६ ॥ अस्मिन्निर्वाणतो वर्ष-शतानि वत्स! षोडश १६६९ । नवषष्टिश्च यास्यन्ति यदा तत्र पुरे तदा ॥ २०७ ॥ कुमारपाल-भूपालश्चौलुक्यकुलचन्द्रमाः । भविष्यति महाबाहुः प्रचण्डाखण्डशासनः ॥ २०८ ॥ युग्मम् ॥ पराक्रमेण-धर्मेण-दानेन-दययाऽऽज्ञया । कीर्त्या-गुणानुरागेण-नयेन-विनयेन च ॥ २०९ ॥ विज्ञानेन-विवेकेन-धैर्येण-राज्यलीलया । सोऽद्वितीयो नृपो भावी महासत्वोचितैर्गुणैः ॥ २१० ॥ युग्मम् ॥ [2]कौबेरीमातुरुष्कं स [3]प्राचीमा-त्रिदशापगाम् । याम्यामाविन्ध्यमावार्द्धि-पश्चिमां साधयिष्यति ॥ २११ ॥ एकादशशता ११०० नीभा रथास्तस्यायुत १०००० प्रमाः । एकादशहया लक्षाः ११००००० पत्त्यष्टादशलक्षकाः १८००००० ॥ २१२ ॥ सोऽन्यदा वज्रशाखायां मुनिचन्द्रकुलोद्भवम् । श्रीहेमचन्द्रमाचार्यं वन्दिता मेदिनीपतिः ॥ २१३ ॥ निशम्य रम्यश्रीधर्मो-पदेशं तन्मुखान्नृपः । श्राद्धव्रतानि सम्यक्त्व-सहितानि प्रपत्स्यते ॥ २१४ ॥ अपूजितेषु देवेषु गुरुष्वप्रणतेषु च । न भोक्ष्यते स धर्मज्ञः प्रपन्नोपासकव्रतः ॥ २१५ ॥ प्रतिद्रंगं प्रतिग्रामं प्रायेण स प्रभावकः । निर्मास्यति महीमेतां जिनप्रासादमण्डिताम् ॥ २१६ ॥ सैकदा श्रीहेमसूरि-मुखात्तीर्थकथाक्षणे ।

१-तु । २-उत्तरमां शीकारस उत्पत्तिस्थान सुधी । ३-पूर्वमां गंगा नदी सुधी ।

जीवतः स्वामिनो मूर्तेः सम्बन्धं निशमिष्यति ॥ २१७ ॥ ततो [1]वीतभयस्थाने धूलिदुर्गं खन खनम् । नरैरात्तैः प्रतिमां ता स प्रादुष्कारयिष्यति ॥ २१८ ॥ प्रतिमा पत्तने नीत्वा प्रासादस्था विधाय सः । मन्यते पुण्यधीर्धीरः साक्षाद्वीरजिनेश्वरम् ॥ २१९ ॥ तदा तस्यै प्रतिमायै यदुदायनभूभुजा । ग्रामाणा शासनं दत्तं तदप्याविर्भविष्यति ॥ २२० ॥ शासनं तादृशं तस्यै सोऽपि भूपः प्रदास्यति । वन्दिष्यते च तां नित्यं महापूजापुरस्सरम् ॥ २२१ ॥ सदा स्वदारासंतोषी त्रिधा वर्षासुशीलवान् । शीलस्य मनसा भङ्गे सोपवासं करिष्यति ॥ २२२ ॥ [2]पुरा भरत-नाभाङ्क-श्रीरामैर्यदकारि न । तद्विधाता विपुत्राय धनलाभं कृपापरः ॥ २२३ ॥ अष्टादशसु देशेषु मारिव्यसनवारकः । सेनाभिषेणनत्याग [3][4]वर्षासु च करिष्यति ॥ २२४ ॥ प्राणित्राणप्रवीणानां शान्ति-जीमूत-नेमीनां । कुमारपालभूपाल-स्तुरीयः पंचमारके ॥ २२५ ॥ आर्हतः क्ष्मापतिः शुद्धः व्रतसम्यक्त्वपालकः । [5]कुमार इव भावी कः शासनस्य प्रभावकः ॥ २२६ ॥ कलहकरा [6]डमरकरा असमाहिकरा अनिवुइकरा य । होहिति इत्थ समणा दससु वि खित्तेसु सय-राहं ॥ २२७ ॥ ववहारमंततंताइएसु निजुञ्जुआण य मुणीणं । गलिहिंति आगमत्था अत्थलुद्धाण तं[7]दिअहं ॥ २२८ ॥ उवगरणवत्थ-पत्ताइ-आणवसहीण सङ्घयाणं च । जुजिस्सति कएणं जह नरवइणो कुडुंबीणं ॥ २२९ ॥ बहवे मुण्डा अप्पे समणा होहिंति गुणसयाइन्ना । बलवता मिच्छनिवा अप्पनलाहिंदुअनरिंदा ॥ २३० ॥ मत्निर्वृतेर्गतेष्वब्द-शतेष्वकोनविंशतौ । चतुर्दशसु १९१४ चाब्देषु चैत्रशुक्लाष्टमीदिने ॥ २३१ ॥ [8]विष्टौ म्लेच्छकुले कल्की पाटलीपुत्रपत्तने । रुद्रश्चतुर्मुखश्चेति धृतापराह्वयद्वयः ॥२३२॥

१-वर्तमान भेरा नामथी सिंधुसौवीरदेशमां । २-पुरा भरत-नाभेय-श्रीरामै-र्यदकारि च, छाणीप्रते । ३-सेनया शत्रोरभिमुखगमनम् । ४-स वर्षासु करिष्यति । ५-कुमारस्वामी कार्त्तिक इव वरिष्ठ । ६ मांहोमांहे विरोध करनारा । ७-पइदिअहं । ८-विष्टिकर्णे-भद्रायोगे ।

अथ-कल्की-जन्म-पत्रिका-लिख्यते,

यशोगृहे यशोदायाः कुक्षौ स्थित्वा त्रयोदशान् । मासान् मधोः सिताष्टम्यां जयश्रीवासरे निशि ॥ २३३ ॥ षष्ठे मकरलग्नांशे वहमाने महीसुते । वारे कर्कस्थिते चन्द्रे चन्द्रयोगे शुभावहे ॥ २३४ ॥ प्रथमे पादेऽश्लेषायाः कल्किजन्म भविष्यति । त्रिहस्तोच्चः स कपिल-शीर्षकुन्तल-लोचनः ॥ २३५ ॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥ तीक्ष्णस्वरोऽहष्टपृष्ठ-लान्छनश्छन्नतत्परः । महाविद्रोद्धुरो दीर्घ-हृदयो गुणवर्जितः ॥ २३६ ॥ जन्मतः पञ्चमे वर्षे जठरापद्भविष्यति । सप्तमेऽग्न्यापदस्यैका-दशे द्रव्यस्य सम्भवः ॥ २३७ ॥ तस्यैवष्टादशे वर्षे कार्तिके मासि निर्मले । पक्षे च प्रतिपद् घस्रे शनौ चन्द्रे तुलास्थिते ॥ २३८ ॥ स्वातौ नन्दिदिने सिद्ध-वेलायां करणे ववे । मुहूर्त्ते रावणे राज्या-भिषेको हि भविष्यति ॥२३९॥ युग्मम् ॥ अदन्तस्तुरगस्तस्य कुन्तो दूर्वासकस्तथा । मृगाङ्कनाम किरीटं खड्गश्च दैत्यसूदनः ॥ २४० ॥ तस्यांहिकटके चन्द्र-सूर्यौ त्रैलोक्यसुंदरौ । चारुसौधं तथा भावि-द्रव्यसंख्या न भाविनी ॥ २४१ ॥ संवत्सरं विक्रमस्यो-त्थाप्य स्वर्णप्रदानतः । संवत्सरं स्वकीयं स स्थापयिष्यति भूतले ॥२४२॥ एकोनविंशवर्षेऽर्द्धे-भरतं विग्रहाकुलम् । दोर्दण्डमण्डलाक्रान्तं करिष्यति महाबलः ॥२४३॥ सार्द्धविंशतमे वर्षेऽ-र्बुदक्षितिभृतः सुतां । परिणीय बहुराज्ञीः विधाताऽज्ञां महीतले ॥ २४४ ॥ भुञ्जानस्य महाभोगान् तस्य प्रौढ-पराक्रमाः । चत्वारो दत्त-विजय-मुंजाऽ-पराजिताः सुताः ॥ २४५ ॥ कल्किनः पाटलीपुत्रे राजधानी भविष्यति । तस्य

१-मङ्गले । २-पूर्वार्द्धे । ३-वाससौधम् ।

कल्किपुर नाम द्वितीयं विस्तरिष्यति ॥ २४६ ॥ दत्तपुरं दत्तराज–धानी राजगृहस्य तु । विजयस्य राजधान्य–णहिल्लपाटकस्य च ॥ २४७ ॥ विजयपुराभिधानं भावि–मुञ्जस्य दास्यति । अवन्तिदेशमपरा–जितस्यापरमण्डलम् ॥ २४८ ॥ युग्मम् ॥ कल्किनो राज्यसमये म्लेच्छक्षत्रियभूर्भुजाम् । रुधिरैर्निस्तृतैर्विष्वक् पृथ्वीस्नानं करिष्यति ॥ २४९ ॥ तत्कोशे नवनवति–स्वर्णकोट्यश्चतुर्दशाः । सहस्रा गजा हस्तिन्यः सार्द्धचतुश्शतीमिताः ॥ २५० ॥ सप्ताशीतिलक्षा अश्वाः पञ्चकोटिपदातयः । दासकर्मकरादीना तस्य संख्या न विद्यते ॥ २५१ ॥ नभःखेलित्रिशूलास्यः पाषाणहयवाहनः । क्रूरात्माऽतिकषायोग्रः स्वभावेन भविष्यति ॥ २५२ ॥ मथुरायां तदा कृष्ण–सीरिधाम्नी पतिष्यतः । भृशं डमर[1]दुर्भिक्ष–रोगैः पीडिष्यते जनः ॥ २५३ ॥ ज्ञात्वा जनमुखात्तत्र नंदभूपविनिर्मितान् । पंचैष कनकस्तूपान् खनित्वा हेम लास्यति ॥ २५४ ॥ प्रनष्टाऽष्टादशाब्दानि कल्की भावी ततो नृपः । षट्त्रिंशद्वर्षवयस्क–स्त्रिखण्डभरताधिपः ॥ २५५ ॥ कल्की ततोऽतिलोभेन खानयित्वा निजं पुरम् । सर्वतोऽपि निधानानि ग्रहीष्यति धनाग्रही ॥ २५६ ॥ जनानां खनतां तत्र निर्गमिष्यति भूमितः । धेनुर्लवणदेव्याह्वा सप्रभावा दृषन्मयी ॥ २५७ ॥ भिक्षार्थमटतः साधून् स्थापिता सा चतुष्पथे । वीक्ष्य दिव्यानुभावेन शृङ्गैरुद्द्रवयिष्यति ॥ २५८ ॥ गीतार्थानां विचारेणो–पसर्गं भाविनं जवात् । विज्ञाय विहरिष्यन्ति साधवः संयमार्थिनः ॥ २५९ ॥ भक्तवस्त्रादिलुब्धास्तु गीतार्थाना तथोदितम् । अवमत्याविवेकेन तत्र स्थास्यन्ति केचन ॥ २६० ॥ सप्तदशाऽथाऽहोरात्रान् वर्षिष्यति पयोधरः । अतिवृष्ट्या तया कल्कि–नगरं प्लावयिष्यति ॥ २६१ ॥ कल्की नंष्ट्वा पुनः क्वापि स्थास्यति स्थलमूर्द्धनि । गते जलोपसर्गेऽस्मिन् करिष्यति नवं पुरम् ॥ २६२ ॥ नीरप्रसरतो हेम–गिरीन् नंदविनिर्मितान् । निरीक्ष्य मूढधीरर्थ–

१ डमर–राजविग्रह ।

लोलुपो भविता भृशम् ॥ २६३ ॥ पुराकरमदातॄणां करकर्ता महाकरम् । सकराणां करं नव्यं महाकरवतामपि ॥ २६४ ॥ वृथैव दोषमुत्पाद्य लाता धनवतां धनम् । छलं वदति भूपानां हलं नेति नयं वदन् ॥ २६५ ॥ लोकात्तथाऽग्रहीतार्थे यथा भाव्यधनो जनः । पृथ्व्यामूर्णायुचीर्णायां प्राप्यते न यतस्तृणम् ॥ २६६ ॥ लोके तेन सुवर्णादि-नाणकं नाशयिष्यति । चर्मणो नाणकैस्तेन व्यवहारः प्रवर्त्स्यति ॥ २६७ ॥ वेश्याः पाखण्डिनः सर्वे कल्किना याचितं करम् । तस्मै दास्यन्ति सारंभाः सावद्याः सपरिग्रहाः ॥ २६८ ॥ पर्णादौ भोजनं कुर्व-न्नाक्रोशांस्तस्य पश्यतः । जनो दास्यति निःश्वःसं भयं भवति भाजने ॥ २६९ ॥ भाविनि जिनसद्मानि विहरिष्यन्ति साधवः । वर्षिष्यन्ति च कालेऽब्दा द्रोणो द्रम्मेण लप्स्यते ॥ २७० ॥ कल्की त्यक्तधनान् साधू-नन्यदा राजवर्त्मनि । विलोक्य लोभतो भिक्षा-पष्ठांशमर्थयिष्यति ॥ २७१ ॥ ततः साधुकृतोत्सर्गा-हूता शासनदेवता । याचमानान्यतीन् भिक्षां कल्किनं वारयिष्यति ॥ २७२ ॥ ततः सर्वप्रकारेण धनं लास्यति लोकतः । त्याजयिष्यति लिंगानि लिंगिभिः स दुराशयः ॥ २७३ ॥ वाम-जंघासव्यकुक्ष्योः सप्रहारौ भविष्यतः । पंचाशत्तमवर्षस्य तस्य दुष्कर्मयोगतः ॥ २७४ ॥ अन्ते कल्की पुनः स्मृत्वा भिक्षापष्ठांशहेतवे । गोवाटके प्रातिपदा-चार्यसाधून्निरोत्स्यते ॥ २७५ ॥ तदा प्रातिपदाचार्य-मुख्यसंघोऽखिलोपि हि । शासनदेवतां स्मृत्वा कायोत्सर्गं विधास्यति ॥ २७६ ॥ कायोत्सर्गेण संघस्य प्राप्ताः शासनदेवताः । युक्तिभिर्बोधयिष्यन्ति यावत्कल्की न भोत्स्यते ॥ २७७ ॥ तावदासनकम्पेन तत्रागन्ता समुत्सकः । वृद्धद्विजवपुः कृत्वा शक्रः शासनभक्तितः ॥ २७८ ॥ तं च सिंहासनासीनं वदिष्यति दिवस्पतिः । निरागसः किमेतेऽत्र निरुद्धाः साधवस्त्वया ॥ २७९ ॥ स प्राह जज्ञिरे सर्वे पाखण्डाः करदा मम । भिक्षांशं

१ सामान्यविधान ।

ददते नैते निरुद्धास्तेन वाटके ॥ २८० ॥ वदिष्यति ततः शक्र-स्तमेषां नास्ति किंचन । भिक्षांशमपि दास्यति न कस्य कथमप्यमी ॥२८१॥ याचमानस्तदेतेभ्यो भिक्षांशं लज्जसे न किम् । अमून्मुंचान्यथा भावी तवानर्थो महानिह ॥२८२॥ इत्युदित्वा स क्रमेण मम निर्वाणतो गते । वर्षसहस्रद्वितये माद्रशुक्लाष्टमीदिने ॥२८३॥ ज्येष्ठर्क्षे रविवारे च चपेटाप्रहतो रुषा । षडशीति-समायुष्कः कल्किराट् नरक गमी ॥ २८४ ॥ शिक्षयित्वाऽऽर्हन्तं धर्मं दत्तं तस्यांगजं हरिः । राज्ये न्यस्य गुरून्नत्वा सघे सौस्थ्ये गमी दिवम् ॥ २८५ ॥ पितुः पापफलं ज्ञात्वा दत्तः पुण्यैकतत्परः । अत्यह कारितैर्जैनै-श्चैत्यैर्मण्डयिता महीम् ॥ २८६ ॥ एकोनविंशति वर्ष-सहस्राणि ततः परम् । भस्मोत्तरात् श्रितप्रौढि-र्जिनधर्मः प्रवर्त्स्यति ॥ २८७ ॥ उक्तं च-जिणभत्तनिवा इगारलक्खसोलसयसहस्सा होहिति । इगकोडिमित्तसासण-पभावगा दुसमसमयम्मि ॥ २८८ ॥ इह सव्वोदयजुगपवर-सूरिणो चरणसंजुए वंदे । चउउत्तरदुसहस्से २००४ दुप्पसहते सुहम्माई ॥ २८९ ॥ इह सुहम्म-जम्बू तब्भवसिद्धा एगावयारिणा सेसा २००२ । सड्ढदुजोअणमज्झे जयंतु दुब्भिक्खडमरहरा ॥ २९० ॥ जुगपवरसरिससूरी दूरीकयभवियमोहतमपसरे। वंदामि सोलसुत्तर-इगदसलक्खे सहस्से य ॥२९१॥ युग्मम् ॥ पंचमअरमि पणपन्नलक्ख-पणपन्नसहस्स-कोडिकोडीणं । पंचसय-कोडिपण्णा नमामि सुचरणसयलसूरी ॥२९२॥ तित्तीस-लक्खाओ चउ-रसहस्सा चउसयाइ च इगनवई दुसमाए सूरिणं मज्झिमगुणाणं ॥ २९३ ॥ पंचावन्नाकोडी पंचावन्नाइं सयसहस्साइं । पचावन्नं सहस्सं पचसय चेव पणपन्ना ॥ २९४ ॥ एते अधर्माचार्याः ॥ पंचावन्नाकोडि-लक्खाणं हुंति तह सहस्साणं । चउवन्न-

---

१-१११६००० શાસન પ્રભાવક-રાજા । २-सव्वोदय । ३-१११६००० યુગપ્રધાન સદશ સૂરિ । ४-५५ લાખ ક્રોડ, ५५ હજાર ક્રોડ, ५०० ક્રોડ બુદ્ધિમાન સુચારિત્રને ધારણ કરનારા-સૂરય । ५-३३०४४९१-મધ્યમ ગુણવાળા-આચાર્યો । ६-५५ ક્રોડ, ५५ લાખ, ५५ હજાર, પાચશોને પચાવન એતે-અધર્માચાર્યો ।७-५५ લાખ ક્રોડ, ५५ હજાર ક્રોડ, ५४ સો ક્રોડ, ४४ ક્રોડ એતે-ઉપાધ્યાયા-વાચનાચાર્યો ।

कोडिसया चउआलीसाउ कोडीओ ॥ २९५ ॥ एते उपाध्यायाः—वाचनाचार्याः ॥ सत्तरसकोडिलक्खा नवकोडिसहस्स—कोडिसयमेगं । इगवीसकोडि—इगलक्ख—सट्ठिसहस्सा सुंसाहूणं ॥ २९६ ॥ सेमणीण कोडिसहस्सा दस नवसयकोडि—चार (स) कोडीओ । छप्पन्नलक्ख—छत्तीस—सहस्स—एगुणदुन्निसया ॥ २९७ ॥ एता आर्याः ॥ तह सोलकोडिलक्खा तिकोडिसहस्सा य तिन्निकोडिसया । सत्तरसकोडि—चुलसीलक्खा सुंस्सावगाणं तु ॥ २९८ ॥ पणवीसकोडिलक्खा सुंसाविया कोडिसहस्सबाणउई । पणकोडिसया बत्तीसकोडी तह बारसब्भहिया ॥ २९९ ॥ इति—दुसम समय—संघप्रमाणम् ॥ पंचमारकपर्यन्ते दीक्षा द्वादशवार्षिकः । दुःप्रसहो द्विहस्तांगो ग्रहीता शुद्धवासनः ॥ ३०० ॥ षोडशाब्दो महाचार्यो दशवैकालिकागमः । युगप्रधानो भविता—ऽत्कृष्टः षष्ठतपोऽन्वितः ॥ ३०१ ॥ व्रतं समाः प्रमाल्याष्टौ विंशत्यब्दः कृताष्टमः । एकावतारः सौधर्मे देवो भाव्यब्धिजीवितः ॥ ३०२ ॥ फल्गुश्रीः नामतः साध्वी नागिलः श्रावकस्तथा । सत्यश्रीः श्राविका संघः पूर्वाह्णे क्षयमेष्यति ॥ ३०३ ॥ मध्याह्ने सुमुखो मन्त्री नृपो विमलवाहनः । विनंक्ष्यत्यपराह्णे तु वह्निर्विंध्यास्यति क्षितौ ॥ ३०४ ॥ बासाणवीससहस्सा नवसय—तिम्मास—पंचदिण-

---

१–१७ લાખ ક્રોડ, ૯ હજાર ક્રોડ, ૧૦૦ ક્રોડ, ૨૧ ક્રોડ, ૧ લાખ ૬૦ હજાર એતે–સુસાધવઃ । ૨–૧૦ હજાર ક્રોડ, ૯૦૦ ક્રોડ, ૧૨ ક્રોડ, ૫૬ લાખ, ૩૬ હજાર, ૧૯૯ એકસોને નવ્વાણું એટલી સાધ્વીઓની સંખ્યા થશે. ૩–૧૬ લાખ ક્રોડ, ૩ હજાર ક્રોડ, ૩૦૦ ક્રોડ, ૧૭ ક્રોડ ૮૪ લાખ એટલા સુશ્રાવક સંખ્યા થશે. ૪–૨૫ લાખ ક્રોડ, ૯૨ હજાર ક્રોડ, ૫૦૦ ક્રોડ, ૩૨ ક્રોડ, ૧૨ અધિક એટલી સુશ્રાવિકાની સંખ્યા થશે. ૫ શ્રાદ્ધદીનકૃત્યે–સાગરોપનું આયુષ્ય કહેલ છે. સ્વર્ગથી આવેલા–૧૨ વર્ષ ગૃહસ્થપણે રહી, ૪ વર્ષ સામાન્ય સાધુ અને ૪ વર્ષ શ્રીઆચાર્ય યુગપ્રધાનપદ ધારી यतः–" एगो साहू एगा य साहुणी सड्ढो य सड्ढीवा । आणाजुत्तो संघो सेसो पुण अट्ठिसंघो उ ॥" ५–" व्रतं समाः प्रपाल्याष्टौ विंशत्यब्दः कृताष्टमः । एकावतारः सौधर्मे पल्यायुर्भविता सुरः ॥ दीपालिकाकल्प–श्लो. १८० ॥" ६–અતિસ્નિગ્ધેऽति રૂક્ષે ચ કાલે વન્હિરેવો ન જાગતિ, બાદર વન્હિ ઉત્પન્ન ન થાય ।

पहरा । इका घडिआ दोपल-अक्खर-अडयाल-[1]जिणधम्मो ॥ २०५ ॥ वाताः क्षयाय वास्यन्ति परुषा बहुपांसवः । उग्रं शीतं विधातेन्दु-रुग्रं सूर्यो ज्वलिष्यति ॥ २०६ ॥ अत्युग्रशीततापाभ्यां क्षयं लोको गमिष्यति । अंगारमर्मराभा भू-र्भस्मरूपा भविष्यति ॥ २०७ ॥ भस्माऽऽम्ल-मुर्मुर-क्षार-विषा-ग्न्य-शनि-तोयदाः । वर्षिष्यन्ति सप्त-सप्त-दिवसानि पृथग् पृथक् ॥२०८॥ कास-कुष्ट-ज्वर-श्वासैः क्षयं लोकः प्रयास्यति । भविष्यति समं सर्वं गिरिगर्ताऽऽपगादिकम् ॥ २०९ ॥ वैताढ्य-मूले तस्यैव द्वासप्तति-बिलेषु च । गंगा-सिन्धुबिलेष्वेवं स्थास्यन्ति पशु-मानवाः ॥ २१० ॥ रथांगमध्यतुल्यौघ-गंगा-सिन्धुजलोद्भवैः ।

१-वीस हजार वर्ष, अने नवसो वर्ष उपर, त्रणमास पायहीन पांचप्रहर એક ઘડી બે પલ અડતાલીસ અક્ષર સુધી જીનેશ્વરદેવનો ધર્મ રહેશે

૨-પંચમારાનુ-સ્વરૂપ તથા બોતેર બીલ અને પષ્ઠારાનુ વર્ણન.

પંચમ આરો ૨૧૦૦૦ હજાર વર્ષનો પૂર્ણ થતા, પહેલાં ૧૦૦ વર્ષ બાકી રહે ત્યારે, ચંદ્ર-પ્રચંડ શીત, સૂર્ય-પ્રચંડ ઉષ્ણતાને આપે છે, સ્થાને સ્થાને નાશને કરનાર અતિ પ્રચંડ વાયુ, કઠોર ધૂળને ઉડાડતો, તેના વડે અંધકારમય બનાવતો, ભયંકર-દુ સહ-મનુષ્ય-તિર્યંચ-વનસ્પતિ-મકાનાદિને ઉઠાડીને ફેંકી દે તેવો, તથા વિદ્યુત્ આદિ ગર્જારવને કરતો મેઘ પણ ભસ્મ-આમ્લ-મુર્મુર-ક્ષાર-વિષ-અગ્નિ-ઉલ્કાપાત આદિની વૃષ્ટિઓથી જગતના પ્રાણીઓનો સંહાર અને દુખિત બનાવતો પક્ષી-બીજ વૈતાઢ્યને વિષે, અને મનુષ્ય-બીજ ગંગા-સિન્ધુના ઉત્તર-દક્ષિણ ૭૨ બીલો (બીલ-એટલે નદીઓની ભેખળ, તથા ગુફાઓ, પોલાણ સ્થાનો જાણવા) તેને વિષે રહેશે ભરત-ક્ષેત્રની સીમાને કરનાર જે લઘુહિમવત નામનો પર્વત છે, તે પર્વત ઉપર મધ્યભાગે પદ્મદ્રહ નામનુ સરોવર છે (જેના મધ્યભાગમાં પૃથ્વીકાયમય-કમલ છે, તેમા શ્રીદેવી રહે છે, વિશેષ વર્ણન અન્ય ગ્રન્થથી) આ સરોવરમાથી ગંગા અને સિન્ધુ નામની બે શાશ્વતી નદીઓ, પૂર્વ-પશ્ચિમ નીકળે છે, તે નદીઓ ભરતના બે વિભાગ (ઉત્તર-દક્ષિણ) ને કરનાર વૈતાઢ્ય નામના પર્વતને ભેદીને પૂર્વ અને પશ્ચિમ ભાગમાં વહી લવણ સમુદ્રને મળે છે એ બે નદીઓના એક એક કાંઠા ઉપર નવ નવ બીલો આવેલ છે, દક્ષિણ તરફના ભાગના ચાર કાંઠા ઉપર ૩૬ બીલો આવેલ છે, અને તેવી જ રીતે ઉત્તર તરફના પણ ૩૬ બીલો થાય છે, જેથી ઉત્તર-દક્ષિણ બેઉ મળી કૂલ ૭૨ બીલો

निशि कृष्टैः सूर्यपक्वै-स्तेषां मत्स्यादिभिर्घसिः ॥ ३११ ॥ निर्लज्जा वस्त्ररहिता-रंतिमाना नराः स्त्रियः । नृणां विंशतिरब्दानि स्त्रीणां षोडशजीवितम् ॥३१२॥ गर्भं धास्यन्ति षड्वर्षाः स्त्रियो दुष्प्रसवास्तदा । द्रक्ष्यन्ति पुत्रपुत्रादीन् विंशत्यब्दायुषो नराः ॥ ३१३ ॥ कृपायोग्राः पितृमातृ-विवेकविकला नराः । षष्ठारे भाविनो वर्ष-सहस्राण्येकविंशतिः ॥ ३१४ ॥ भरतेष्वैरवतेषु देशसु दुःषमाः समाः । उत्सार्पिण्यां प्रथमाऽर-एततुल्यो भविष्यति ॥ ३१५ ॥ उत्सर्पिण्यां प्रथमाऽरे षष्ठतुल्ये गते सति । प्रशान्तोपप्लवावर्तो द्वितीयाऽरो लगिष्यति ॥३१६॥ लग्ने तत्राम्बुदाः पंच वर्षिष्यन्ति क्रमादमी । तेष्वाद्यः पुष्करावर्तो भूतापमपनेष्यति ॥ ३१७ ॥ क्षीरोदः सस्यनिर्माता स्नेहकर्त्ता घृतोदकः । शुद्धोद औषधीहेतू-रसोदो रसकृत् क्षितौ ॥ ३१८ ॥ पंचत्रिंशद्दिनान्यब्द-वृष्टिरेवं भविष्यति ।

થાય છે, જે છઠ્ઠા આરાના પ્રાણીઓ આ ખીલોમાં રહી પોતાના જીવનને દુઃષમ-દુઃષમમય પસાર કરશે. તે વખતના મનુષ્યની આકૃતિ પણ કુરૂપ-કુવર્ણ-દુર્ગંધ-દુષ્ટલક્ષણ-દીન-હીન-સ્વર નિર્મર્યાદા-કાળા-બધિર-ન્યૂનઅંગુલી-બાલ્યકાળે કામાર્તા, કુસંસ્થાન, શાસ્ત્ર અને સંસ્કાર રહિત, મૂર્ખતા વિકૃત ચેષ્ટિત બહુ અહાર આદિ અતિ ખરાબ હોય છે. સ્ત્રી, બેન, માતા, પિતા આદિના વિચાર વિવેક મર્યાદા વ્યવહાર રહિત, મનુષ્યના માંસને ખાનારા, અત્યન્ત ક્રૂર અધ્યવસાયવાળા થોડા આયુષ્યમાં પણ અનેકાનેક પુત્ર પૌત્રાદિને જોનારા હોય છે.

१-वज्रमुष्टिरसौ-रविः । २-पंचभरत-पंचैरवतयोः मिलित्वा दशक्षेत्रेषु ।

३-હવે ઉત્સર્પિણીનો પહેલો આરો અવ૦ના છઠ્ઠા આરા જેવો અને ઉત્સ૦નો બીજો આરો અવ૦ના પાંચમાં આરા જેવો પસાર થતાં,

વિશેષ ઉત્સ૦ ના બીજા આરાની શરૂઆતમાં, પૂર્વ સમુદ્રથી પશ્ચિમ સમુદ્રસુધી, પુષ્કરાવર્તાદિ પાંચ પાંચ મેઘ ઉત્પન્ન થાય છે, જેના નામો પુષ્કરાવર્ત ૧,-ક્ષીરોદ ૨,-ઘૃતોદ ૩,-શુદ્ધોદ ૪,-રસોદ ૫,-આ નામના એક એક મેઘો લગાતાર સાત સાત દિવસ અને રાત્રી અનુક્રમથી વર્ષી ૧-પુષ્કરાવર્ત-પૃથ્વીની અશુભ અવસ્થા તાપાદિને દૂર કરી જગત્સ્વસ્થતાને પેદા કરે છે. ૨-ક્ષીરોદ-ગોક્ષીર તુલ્ય વર્ણ વાળુ અશુભ વર્ણાદિ દુર કરી વર્ણ-ગન્ધ-રસ-સ્પર્શ શુભને પેદા કરે છે. ૩-ઘૃતોદ :-સ્નેહને પેદા કરે છે. ૪-શુદ્ધોદ :-સર્વ જાતિની વનસ્પતિને પેદા કરે છે. ૫-રસોદ :-તદ્ગત રસોને પેદા કરે છે.

॥ ३२१ ॥ द्वितीयारकपर्यन्ते मध्यदेशेऽवनीतले । भविष्यन्ति कुलकराः सप्तामी क्रमतो यथा ॥ ३२२ ॥ विमलवाहनाह्वानः
जीवितसम्पदः ॥ ३२० ॥ पुष्प-धान्य-फला-हारा-स्त्यक्ष्यन्त्यभक्ष्यभक्षणम् । गतरोगा भविष्यन्ति सुखा-घाता-जल-र्तवः
द्रुमौ-षधी-लता-वल्ली-सस्य उत्पत्स्यते स्वयम् ॥ ३१९ ॥ तद्वीक्ष्य निस्सरिष्यन्ति विलेभ्यो विलवासिनः । वर्द्धमान-वपू-रूप-बल-

પાચે પ્રકારના મેઘો, પોત પોતાના કાર્યને કરી ઉત્તરોત્તર વર્ણ-ગન્ધ-રસ-સ્પર્શ છ-સઘયણ-સંસ્થાન (આકૃતિ) બલ જ્ઞાન શરીરની ઉંચાઈ વૃદ્ધિને પામે છે તે જોડલાં બીલોમાથી બહાર નીકળી વનસ્પતિ આદિને જોઈ માંસાદિનો નિષેધ કરશે એમ કરતા બીજા આરાના અન્ત ભાગમા સાત કુલકરો થશે જેના નામો વિમલવાહન ૧, સુદામ ૨, સંગમ ૩, સુપાર્શ્વ ૪, દત્ત ૫, સુમુખ ૬, સમુચિ ૭, હવે ત્રીજા આરાના ૮૯ પક્ષ ગયે પ્રથમ તીર્થંકર શ્રેણિક રાજાનો જીવ શ્રીપદ્મનાભ તરીકે જન્મ લેશે, જે ત્રીજા આરા સુધીમાં ૬૧ શલાકા પુરુષો થશે, અને ચોથા આરાના ૮૯ પક્ષ ગયે ૨૪ માં તિર્થંકરની ઉત્પત્તી અને ૧૨ માં ચક્રવર્તી થશે, બાદ ચોથા આરાના બીજા અને ત્રીજા ભાગમા કલ્પ-વૃક્ષ અને યુગલિક ધર્મ ચાલશે, જે પાંચમા અને છઠ્ઠા આરા સુધી તથા અવસર્પિણીનો ૧, ૨, અને ત્રીજા આરાના અત પહેલા યુગલિકપણું આદિ ચાલશે, એમ દશ કોડા કોડી સાગરોપમની ઉત્સર્પિણી પૂર્ણ થતાં, પાછો અવસરર્પિણીનો પ્રથમ દ્વિતીય-તૃતીયાદિ આરાની શરૂઆત થશે, એમ એક અવસર્પિણી અને એક ઉત્સર્પિણી મલીને વીશ કોડા કોડી સાગરોપમે એક કાલ-ચક્ર થાય, એમ અનંતા કાલ-ચક્રે એક પુદ્ગલ-પરાવર્તન થાય, એમ સંસારની અદર જીવે સમ્યક્ત્વ વિના અનંતા પુદ્ગલ પરાવર્તન કર્યાં, અને જ્યાં સુધી સમ્યક્ત્વને નહિ પામે ત્યાં સુધી આત્મા અનંતાનંત પુદ્ગલ પરાવર્તન સંસારમાં કરશે

૧-૭-કુલકરોની શરૂઆત, અવસર્પિણીના ત્રીજા આરાનો છેલો પલ્યોપમનો આઠમો ભાગ બાકી રહે ત્યારે થાય છે

કુલકર—એટલે લોક-મર્યાદાને કરનારા એક વર્ગ, આ અવસર્પિણી કાલમાં થયેલ કુલકરોના નામો વિમળવાહન ૧ ચક્ષુષ્માન્ ૨ યશસ્વી ૩ અભિચદ્ર ૪ પ્રસેનજિન ૫ મરૂદેવ ૬ અને નાભિ ૭ છેલા નાભિ કુલકરનું સખ્યાત પૂર્વનુ આયુષ્ય અને ઋષભદેવ ભગવાનનુ ૮૪ લાખ પૂર્વનું આયુષ્ય, કુલકરોના વખતમા ત્રણ પ્રકારની દડનીતિ થઈ-હ-કાર મ-કાર અને ધિ-ક્કાર, પ્રથમ બેના સમયમા હ-કાર, ૩-૪ મા મ-કાર,

सुदामा संगमस्तथा। सुपार्श्वौ दत्त-सुमुखौ संमुचिश्चेति नामतः ॥ २२३ ॥ जातजातिस्मृतिस्तेषु राजा विमलवाहनः। राज्यस्थितिकृते ग्राम-पुरादीन् स्थापयिष्यति ॥ २२४ ॥ गजाश्वरथपत्त्यादीन् ग्राहयिष्यति सेवकैः। अन्नपाकविधिं वह्ना-वुत्पन्ने सोपदेक्ष्यति ॥ २२५ ॥ व्यवहारप्रवृत्त्यर्थं द्वासप्ततिकला लिपीः। शतशिल्पानि लोकानां स भूप उपदेक्ष्यति ॥ २२६ ॥ सैकोन-

---

૫-૬-૭ માં કુલકરની વખતમાં ધિ-ક્કાર, ગુન્હો થતાં હકાર કહે એટલે મરણ તુલ્ય શિક્ષાને સમજતાં, ફરીથી ગુનો ન થાય તે માટે અતિસાવધ રહેતા, એવી રીતે મકારને ધિક્કારમાં પણ સમજવું ક્રમે ક્રમે પતન કાલે ત્રણે નીતિ પ્રવર્તન થઈ, જેમકે અલ્પ અપરાધે હકાર મધ્યમે મકાર, અધિકે ધિક્કાર.

શ્રીજિનધર્મપ્રારંભ—અવસર્પિણીના ત્રીજા આરાના અન્તે, શ્રીજિનધર્મનો-પ્રારંભ (તેમ ઉત્સર્પિણીના ત્રીજા આરાના પ્રારંભમાં શ્રીજીનધર્મનો પ્રારંભ,) ત્રીજા આરાના ૮૪ લાખ પૂર્વ અને ૮૯ પખવાડીઆ બાકી રહે ત્યારે શ્રીઋષભદેવનો જન્મ થયો. ૨૦ લાખ પૂર્વ કુમારાવસ્થા ૬૩ લાખ પૂર્વ રાજ્યાવસ્થા, ૧ લાખ પૂર્વ શ્રમણાવસ્થા, કુલ ૮૪ લાખ પૂર્વનું આયુષ્ય, અને ત્રીજા આરાના કુલ ૮૯ પખવાડીઆ બાકી રહે મોક્ષ-ગમન.

૧—અવસર્પિણીના ત્રીજા આરાના ૮૯ પક્ષ બાકી રહે ત્યારે પ્રથમ જિનેન્દ્ર-મોક્ષ.
૨—અવસર્પિણીના ચોથા આરાના ૮૯ પક્ષ બાકી રહે ત્યારે અન્તિમ જિનેન્દ્ર-મોક્ષ.
૩—ઉત્સર્પિણીના ત્રીજા આરાના ૮૯ પક્ષ ગયે છતે પ્રથમ જિનેન્દ્ર-જન્મ.
૪—ઉત્સર્પિણીના ચોથા આરાના ૮૯ પક્ષ ગયે છતે અન્તિમ જિનેન્દ્ર-જન્મ.

૬૩-શલાકા **પુરુષોની** ઉત્પત્તી—અવસર્પિણીના ત્રીજા આરાના અન્તે, **પ્રથમ તિર્થંકર અને પ્રથમ-ચક્રીની** ઉત્પત્તિ થાય છે, બાકીના (૬૧) ચોથા આરામાં ૨૩ તીર્થંકર ૧૧ ચક્રવર્તી ૯ વાસુદેવ ૯ બળદેવ ૯ પ્રતિવાસુદેવ મલી કુલ ૬૩ શલાકા પુરુષોની ઉત્પત્તી થાય છે. તીર્થંકરો પાંચ વર્ણવાલા હોય છે, ચક્રવર્તિ સુવર્ણ વર્ણ વાલા, વાસુદેવ શ્યામ વર્ણ વાલા, બળદેવ ઉજ્જવલ વર્ણ વાલા હોય છે; સર્વે મોક્ષ ગામી જીવો હોય છે.

नवतिपक्षेऽथोत्सर्पिण्यरयुगे गते । शतद्वारपुरे रम्ये संमुचेरवनीपतेः ॥ ३२७ ॥ भद्रादेव्याश्चतुर्दश–स्वमसूचितः सुतः । कृत-
जन्मोत्सवो देवैः पद्मनाभाऽभिधो जिनः ॥ ३२८ ॥ सप्तहस्ततनुः स्वर्ण–दीधितिः सिंहलान्छनः । द्वासप्ततिसमायुष्कः श्रेणिकात्मा
भविष्यति ॥ ३२९ ॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥ पद्मनाभजिनाधीशा–दनन्तरजिनेश्वरः । सूरदेवाभिधः ख्यातः सुपार्श्वाऽत्मा निरजनः
॥ ३३० ॥ उदायिजीवस्तृतीयः सुपार्श्वोऽथ जिनेश्वरः । भविता पोट्टिलो जीव–स्तुर्यः स्वयंप्रभो जिनः ॥ ३३१ ॥ जीवो
दृढायुषो भावी सर्वानुभूतिः पंचमः । कीर्तिजीवो जिनः षष्ठ–स्तथा देवश्रुताह्वयः ॥ ३३२ ॥ सप्तमः शङ्खजीवस्तु तथा नाम्नो-
दयो जिनः । आनदात्मा जिनो भावी पेढालसञ्ज्ञितोऽष्टमः ॥ ३३३ ॥ भावी सुनंदजीवस्तु नवमः पोट्टिलाह्वयः । शतकात्मा
दशमस्तु शतकीर्त्तिर्जिनाधिपः ॥ ३३४ ॥ देवक्या भविता चात्मै–कादशो मुनिसुव्रतः । जीवस्तु वासुदेवस्य तीर्थकृद्द्वादशोऽ-
ममः ॥ ३३५ ॥ सत्यकेर्भवितात्मार्हन् निष्कषायस्त्रयोदशः । जीवस्तु बलदेवस्य निष्पुलाकश्चतुर्दशः ॥ ३३६ ॥ पंचदशो जिनो
भावी सुलसात्माऽथ निर्ममः । तीर्थकृद्रोहिणी जीवः षोडशश्चित्रगुप्तकः ॥ ३३७ ॥ रेवत्यात्मा समाधिस्तु भावी सप्तदशो जिनः ।
जिनः शतालिनो जीवोऽ–ष्टादशः संवराह्वयः ॥ ३३८ ॥ द्वीपायनस्य जीवश्चै–कोनविंशो यशोधरः । कर्ण–जीवो जिनो विंशो
विजयाख्यो भविष्यति ॥ ३३९ ॥ नारदात्मा पुनर्मल्ल एकविंशो जिनोत्तमः । अम्बडात्मा जिनो भावी द्वाविंशो देवनामतः ॥३४०॥
अमरात्मा त्रयोविंशोऽ–नन्तवीर्याभिधोजिनः । स्वातिबुद्धजीवो भद्र–श्चतुर्विंशो भविष्यति ॥ ३४१ ॥ आयुः–प्रमाण–कल्याणा–
न्तर–लान्छन–वर्णकाः । एते पश्चानुपूर्व्या स्यु–र्वर्त्तमानजिनैः समाः ॥३४२॥ दीर्घदन्तो[1]–गूढदन्तः[2]–शुद्धदन्त–स्तृतीयकः ।

1–महावीर प्रभुना काका । २–कोणीक पुत्र ।

[1]श्रीचन्द्र[2]-नामः श्रीभूतिः[5]-श्रीसोमः[6]-पद्म[7]-संज्ञितः ॥ ३४३ ॥ महापद्मो[8]-दर्शनाख्यो[9]-विमलोऽ[10]-मलवाहनः[11] । भरतेऽरिष्ट[12]-नामा च भाविनश्चक्रवर्तिनः ॥ ३४४ ॥ नन्दिश्च नन्दिमित्राख्यो-नाम्ना सुंदरबाहुकः । महाबाहू-रतिबलो-महाबलो-बलस्तथा ॥ ३४५ ॥ द्विपृष्ठश्च-त्रिपृष्ठश्च विष्णवो भाविनो नव । तिलको-लोहजंघश्च-वज्रजंघश्च-केशरी ॥३४६॥ बलि-पह्लादनामाना-वपराजित-भीमकौ । सुग्रीवश्च [2]प्रतिकृष्णाः स्वचक्रेण हता नव ॥ ३४७ ॥ जयन्तो ऽप्यजितो-धर्मः-सुप्रभाह्वः-सुदर्शनः । आनन्दो-नन्दनः-पद्मः संकर्षणो-बला नव ॥ ३४८ ॥ एकषष्टिस्तृतीयाऽरे शलाकापुरुषास्तथा । उत्सर्पिण्यास्तुरीये तु जिनश्चक्री च भाविनौ ॥ ३४९ ॥ कल्पद्रुमे समुत्पन्ने युग्मिनो[*] भाविनस्ततः । अष्टादशकोटिकोटी-[3]रतराणि निरन्तरम् ॥ ३५० ॥ उत्सर्पिण्यवसर्पिण्यौ कालचक्रं निगद्यते । तान्यतीतान्यनन्तानि पुनर्भाविनि भारते ॥ ३५१ ॥

१-श्रीदन्तः-भावलोकप्रकाशे । २-प्रतिवासुदेवाः ३-सागराणि ।

*-તે તે આરામાં મનુષ્ય તથા તિર્યંચ-પંચેન્દ્રિય-યુગલિક જીવોનું, સામાન્ય-સ્વરૂપ, વર્તન, અને પરિસ્થિતિ.

આ અવસર્પિણિના-પ્રથમ બીજો અને ત્રીજા (અને ઉત્સર્પિણીના-ચોથો પાંચમો અને છઠ્ઠા) આરામાં બધાએ ગર્ભજ મનુષ્ય તથા તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય યુગલિકરૂપ (સ્ત્રી-પુરૂષ યુગ્મરૂપ) જન્મ પામે છે. એટલે તે યુગલિઆઓ કહેવાય છે, અને તે તરૂણ અવસ્થાએ પતિ-પત્નીરૂપ વ્યવહારથી સંકળાય છે. બધાએ યુગલિઆઓ નૈસર્ગિક ભાવથી શ્રેષ્ઠ સદૈવ પ્રસન્ન મનવાલા, અલ્પ-રાગ દ્વેષ મોહ માયા કષાયાદિ વાળા હોય તેને લઇને કોઈનેએ કોઈનિતનું સંઘર્ષણ થવાની કલ્પના રહેતી નથી. તે વખતના હસ્તી સિંહ વ્યાઘ્રાદિ હિંસક હોવા છતાં યુગલ-ધર્મી તિર્યંચ-પંચેન્દ્રિય પ્રાણિઓ કાલ-પ્રભાવે પશુ શિકારાદિ (માંસ-ભક્ષણ) કરતા નથી, અને દયાર્દ્ર ભર્યા હૈયાથી વર્તે છે, કિન્તુ કલ્પવૃક્ષના પત્ર પુષ્પાદિનું ભક્ષણ કરી સ્વજીવન નિર્વાહ કરે છે. અને તે યુગલઆઓ મરીને દેવગતિમાં જાય છે. તો મનુષ્ય-યુગલિઆઓ મરીને દેવગતિમાં જાય તેમાં આશ્ચર્ય શું ?

૭ આરા અવસાપણી તથા ઉત્ક્રમથી (ઉત્સર્પિણી) કાલ-આયુષ્ય-પ્રમાણાદિ કોષ્ટક

ક્રમ	૭ આરાના નામ	ઉત્ક્રમ	ફલ	કાલ-પ્રમાણ	આયુષ્ય	શરીર ઉંચાઈ	આહારેચ્છા	અહાર પ્રમાણ	પાસળી	અપત્ય પાલન	જમ્બૂદ્વિપમાં આવેલ સાત ક્ષેત્રમાં એક સરખા કાલનું પ્રમાણ
૧	સુષમ-સુષમ	(૬)	જેમાં સુખ ઘણું ઘણું હોય છે	૪ કોડાકોડિ સાગરોપમ	૩ પલ્યોપમ	૩ ગાઉ	દિવસ ૩ બાદ	તુવર પ્રમાણ	૨૫૬	૪૯ દિવસ	દેવકુરુ તથા ઉત્તરકુરુ આ બે ક્ષેત્રમાં સદૈવ અવસર્પિણીના પ્રથમ આરા સદૃશ કાળ છે
૨	સુષમ	(૫)	જેમાં ઘણું સુખ છે	૩-॥	૨ પલ્યોપમ	૨ ગાઉ	દિવસ ૨ બાદ	બોર પ્રમાણ	૧૨૮	૬૪ દિવસ	હરિવર્ષ તથા રમ્યકમાં-આ બે ક્ષેત્રમાં સર્વદા અવસાપણીના બીજા આરા સદૃશ કાળ છે
૩	સુષમ-દુષમ	(૪)	જેમાં ઘણુ સુખ અને થોડુ દુખ	૨-॥	૧ પલ્યોપમ	૧ ગાઉ	દિવસ ૧ બાદ	આમળા પ્રમાણ	૬૪	૭૯ દિવસ	હેમવત તથા હૈરણ્યવત આ બે ક્ષેત્રોમાં નિત્ય અવસર્પિણીના ત્રીજા આરા સદૃશ કાળ છે
૪	દુષમ-સુષમ	(૩)	જેમાં દુખ ઘણું કિન્તુ સુખ થોડુ	૧-॥ મા (૪૨૦૦૦ વર્ષન્યૂન)	પૂર્વકોડ વર્ષ	૫૦૦ ધનુષ્ય	અનિયત	અનિયત		અનિયત	મહાવિદેહ-આ ક્ષેત્રમાં હમેશા અવસર્પિણીના ચોથા આરા સદૃશ કાળ છે
૫	દુષમ	(૨)	જેમાં ઘણું દુખ હોય, પણ ઘણું ઘણું દુખ ન હોય તે કાલ	૨૧૦૦૦ વર્ષ	૧૩૦ વર્ષ	૭ હાથ	”	”		અનિયત	
૬	દુષમ-દુષમ	(૧)	જેમા ઘણુંજ ઘણુંજ દુખ	૨૧૦૦૦ વર્ષ	૨૦ વર્ષ	૨ હાથ	”	”		અનિયત	

સુષમ-દુષમ-આ બે શબ્દોમાં પ્રથમ શબ્દ અધિકતા વાળો છે જ્યારે દ્વિતીય શબ્દ વિપરીત અલ્પ-વાચક જાણવો, અને જ્યાં દ્વિતીય શબ્દ ન હોય ત્યા પ્રથમ શબ્દની અપેક્ષાએ ન્યૂનતા જાણવી

દરેક યુગલીક-મનુષ્યો વજ્રઋષભનારાચસંઘયણ વાળા, અતીવ મનોહરરૂપ અને લાવણ્ય-સેવધિ જેવું હોય છે. જે સામુદ્રિક શાસ્ત્રમાં કહેલ અંગભૂષણરૂપ લક્ષણ વાળા, પુરૂષો કાંઇક ઉંચા સ્ત્રીઓ કાંઇક નીચી, હસ્તિ-અશ્વ-વૃષભાદિ પશુઓ હોવા છતાં ઉપયોગ નહિ કરનારા, કિન્તુ ગમનાગમનાદિમાં પાદચારી, જ્વરાદિરોગ તથા સ્વામિ સેવક ભાવથી રહિત, કુદરતે ભૂમિપર પાકેલ વિદ્યમાન ધાન્યાદિ હોવા છતાં તેનો આહાર નહિ કરનારા અને કલ્પવૃક્ષથી ઇચ્છીત વસ્તુને મેળવીને મનોરથોને પૂર્ણ કરી સદૈવ સુખમય રહે છે.

તે વખતે યુગલિક-ક્ષેત્રની ભૂમિઓ તથા વનસ્પતિઓ પણ ચક્રવર્ત્તીના-માટે બનેલ અત્યન્ત મનોહર મધુર સુસ્વાદિષ્ટ સ્નિગ્ધાદિ અતિઉત્તમ ક્ષિરાદિ ભોજ્ય પદાર્થો પણ અતીવ-નિરસ રૂપ લાગે છે. ક્ષેત્ર સ્વભાવથી ડાંસ-મચ્છર-માંકડ-જૂ નાના પ્રકારના ક્ષુદ્ર જંતુઓ અને આકાશ સંબન્ધી ઉપદ્રવો પણ તે કાલમાં હોતા નથી.

શ્રી જીવાભિગમસૂત્રમાં આવે છે કે-"छम्मासावसेसाउआ जुगलं पसवंति" યુગલિકના માતા-પિતાનું છ માસ આયુષ્ય બાકી રહે ત્યારે યુગલિકનો જન્મ આપે, પ્રથમ અવ૦ ના પ્રથમ આરે ૪૯ દિવસ, દ્વિતીયારે ૬૪ દિવસ તૃતીયારે ૭૯ દિવસ અપત્ય-પાલન (આટલા દિવસોમાં તેઓ તરુણાવસ્થાને પાપ્ત કરે છે. આજના કાલની જેમ બાલવયાદિ માફક નહિ) કરે, શેષ છ માસ આયુષ્ય બાકી રહે ત્યારે બગાસું-છીંક અને ખાંસી આદિ પૂર્વક અનુક્રમથી તે તે આરામાં મરણ થાય, એટલે પ્રથમારે-બગાસું, દ્વિતીયારે-છીંક, તૃતીયારે-ખાંસી, અર્થાત્ તેઓને લાંબો કાલ વેદના વેદવી પડતી નથી, વલી અપત્ય-પાલન બાદ તુર્ત મરણ પામે એમ ન સમજવું (કવચિત્ છ માસ અધિક પણ થાય) મૃત્યુ પામેલ યુગલિઆનો અગ્નિ-સંસ્કાર હોતો નથી, અગ્નિનો અભાવ છે. જેથી તે યુગલમૃત કલેવરને ભારંડ-આદિ પક્ષીઓ ઉપડી સમુદ્ર-ગંગા-સિન્ધુ આદિ નદીમાં નાંખે છે. શ્રીહેમચન્દ્રસૂરિમા૦ પણ આદિનાથ ચરિત્રમાં કહેલું છે. કે-पुरा हि मृतमिथुन-शरीराणि महाखगाः नीडकाष्ठमिवोत्पाट्य सद्यश्चिक्षिपुरम्बुधौ ॥ १ ॥

દશ પ્રકારના કલ્પ-વૃક્ષના નામો, તથા ફળો અને પ્રત્યેકના કાર્યો.

૧-મત્તાંગ-(મદ્યાંગ) આ પ્રથમ કલ્પ-વૃક્ષનું નામ છે, મદ ઉપજાવવામાં કારણ એવા આ કલ્પવૃક્ષોના ફળો છે, આ લોકમાં દ્રાક્ષાસવ, ચંદ્રહાસ, સુપકવઇક્ષુ અતિસ્વાદિષ્ટ-દ્રાક્ષાદિ મધુરતાયુક્ત વિગેરે, માદક પદાર્થોના સદૃશ સુંદર રસ જેવા સ્નિગ્ધ આનંદદાયક તેવા રસો આ વૃક્ષોના પુષ્પોના ફળોમાં સ્વભાવિક-ઉત્પન્ન દ્રવ્યથી નિષ્પન્ન વર્ણ-ગન્ધ અને રસથી ઉત્પન્ન થાય છે. તે ફળો આદિના ભક્ષણથી આરોગ્ય વિશિષ્ટ બલ-વીર્ય કાન્તિ મદાદિના હેતુ

અત્યન્ત પ્રસન્નતા આનંદ પેદા કરનાર, મુખવાસ તૃપ્તિ આલ્હાદ પાનાદિની ગરજ સારે છે. અવસર્પિણીના પહેલા ત્રણ આરામાં કલ્પ-વૃક્ષો હોય છે કાલ અને ક્ષેત્રોના પ્રભાવે ઉગે છે તે કલ્પ-વૃક્ષો સ્વાભાવિક ફળો આપે છે અને યુગલિકોના મનોરથ પ્રમાણે પૂર્ણ કરે છે

૨-ભૃતાંગ-ભરવામા કારણ એવા આ કલ્પ-વૃક્ષોથી ઘટ કલશ થાળી વાટકા આદિ નાના પ્રકારના ફળરૂપ વાસણોની ઉત્પત્તિ અને પ્રાપ્તિ થાય છે કલ્પ-વૃક્ષોના ફળો પત્રાદિ ભાત ભાતના પ્રકારની નકસી કારીગરીવાળા દેખાવમા અતિ સુદર મણિ-રત્ન-સુવર્ણ-રૂપાદિના વિચિત્ર ચમકવાલા ફળો વડે કરીને બનેલ હોય છે અને તેવા આકારના સ્વાભાવિક બને ન હોય છે યુગલિકોને અનાજ પાણી ભરવાનુ હોતું નથી છતા તેવા કાર્ય પ્રસંગે આનાથી સાધે છે,

૩-તુટિતાંગ-વાજીત્રમા કારણ આ કલ્પ-વૃક્ષના સુદર ફળો વાસળી વીણા-મૃદંગ-કાસ્યતાલ, આદિ ૪૯ જાતના વાજીત્રો, બત્રીસ બદ્ધ દેવી નાટકો, ચિત્રો અને વિચિત્ર ફીલ્મની જેમ જુ઼ા જુદા આકારવાળા ફળો યુગલિકોને આનંદ પમાડે છે તથાવિધ સ્વભાવથી પરિણામ પામેલા છે

૪-જ્યોતિરંગ-સૂર્ય સરખી પ્રભામા કારણ આ કલ્પ-વૃક્ષોના ફળોનો પ્રકાશ સૂર્યના અભાવમા રાત્રીના સમયે અધકારમા પ્રકાશ આપે છે જે ફળોના પ્રકાશને જોતાં આખને સુખ ઉપજે તેવો કિન્તુ સૂર્યની માફક ઉગ્રનહિ જેથી રાત્રીમા યુગલિઆઓને ગમનાગમનમા મદદગાર બને છે ઇલેકટ્રીક-લેમ્પાદિની જેમ માટે દિવસે આનુ પ્રયોજન હોતું નથી

૫-દીપાંગ-દીવા સરખુ તેજ આપે છે આ કલ્પ-વૃક્ષોના ફળો જેમ ઘરમા દીવો પ્રકાશ આપે છે તેમ આ રાત્રીમા અધકારવાળા સ્થાનોમા આ વૃક્ષોના શ્રેષ્ઠ ફળો ફાનસ દીપકની જેમ સરખા પ્રકાશને આપે છે (જ્યા જ્યોતિરંગનો અભાવ હોય ત્યા દીપાંગથી પ્રકાશ મેળવે) જ્યા ત્યા હાથમા લઈ જતા પ્રકાશ આપે

૬-ચિત્રાંગ-પચવર્ણના વિવિધ જાતિના પુષ્પો, પુષ્પકન્દુકો ગુચ્છાઓ તોરણો નાનાવર્ણની પુષ્પની માળાઓ આદિ આપે છે આ કલ્પ-વૃક્ષના ફળો અનેક પ્રકારના રસવડે યુક્ત ઘ્રાણ-તર્પણ અતિઅમદ-સૌરભમય તથા પ્રકારના સ્વભાવથી જ પરિણમન પામેલ હોય છે

૭-ચિત્રરસાંગ-અતિ ઉત્તમ નાના પ્રકારની રસવતીમા કારણ આ કલ્પ-વૃક્ષોના ફળો તથા પ્રકારની જે રસવતી કે સુસ્વાદિષ્ટ જુદી જુદી જાતના ખાદ્ય પદાર્થ જેવાકે સિંહ-કેશરીયા લાડુ, ઘેબર-કલાકદ-બરફી-મેસુર-પેંડા-બાસુદી-દુધપાક-દાળ-અખંડ-સ્વચ્છ પકવ તાદુલ શાકાદિ પાક શાસ્ત્રની

વિધિથી બનતી તમામ બત્રીશ પ્રકારના શાકો અને તેત્રીશ પ્રકારના ભોજનો (ભૌજ્ય) ની રસવતીના અતીવ સુસ્વાદવાળાં ફળાદિ જે ભોજ્યમાં અપરિમિત શ્રેષ્ઠ-સ્વાદવાળાં ખાવામાં મીઠાં અને મધુર, પાચનમાં હલકાં અને સત્વ-શીલવાળાં જે ઇન્દ્રિય અને બલ પુષ્ટિના હેતુ રૂપ હોય છે.

૮-મણ્યંગ-વિવિધ પ્રકારના સુંદર આભૂષણોમાં કારણ, આ કલ્પ-વૃક્ષોના ફળો તથા પ્રકારના સ્વભાવથી રત્ન-મોતી-મણી-સુવર્ણ-રૂપ્યાદિ યુક્ત ચૂડામણી મુગટ-કુંડલ-હાર-અર્ધહાર-બહિરખાં કંકણ ઝુંબકાસહીત કંદોરો મુદ્રિકા નપૂર આદિ ભાત ભાતના આભૂષણો આપે છે.

૯-ગેહાકાર-વિવિધ પ્રકારના નિવાસરૂપ પ્રાસાદો આપે છે. આ કલ્પ-વૃક્ષો તથા પ્રકારના સ્વભાવથીજ નાના પ્રકારના ગોળ-ત્રીકોણ-ચતુષ્કોણાદિના આકારે કોટ-પ્રકાર-ઝરૂખા સુખપૂર્વકચઢવા ઉતરવાને માટે પગથીઆ નાના પ્રકારની કારીગરીવાલા બારી બારણા અનેક ગુપ્ત અને પ્રગટ શ્રેષ્ઠ ઓરડા અને ચિત્ર વિચિત્ર ભોંયતલીયા વડે યુક્ત ચંદ્રમાની માફક ઉજ્વલ વિચિત્ર ચિત્રો વડે શુશોભિત ભીતો સર્વ ઋતુમાં સુખને આપે તેવા એકાદિ અનેક માળવાલા પ્રાસાદ બંગલા હવેલીઓ સુખ પૂર્વક પ્રવેશ નિર્ગમ ચઢવું ઉતરવા સહીત રંગબેરંગી સુંદર મહેલો જ્યારે યુગલિઆને આરામ કરવો હોય ત્યારે તેનો આશ્રય લે છે. આ કલ્પ-વૃક્ષો ફળ રૂપ પરિણમન પામેલ ન સમજવા. કિન્તુ સ્વયં વૃક્ષ-ગૃહાકારે જાણવું સમજવું.

૧૦-અનિયત-આ નવ પ્રકારના કલ્પ-વૃક્ષોથી અતિરિક્ત છે. જે વસ્ત્ર આસન શય્યાદિ વિવિધ પદાર્થોને આપે આ કલ્પ-વૃક્ષોના ફળો નાના દેશોત્પન્ન વસ્ત્રોના ભેદો જે મન ચક્ષુઃ અને શરીરને સુખ આપે તેનાથી પણ અધિક તથાવિધ દેવદૂષ્ય આદિ ઉત્તમ જાતિના રંગબેરંગી અતિ સૂક્ષ્મ સુકોમલ નિર્મલ વસ્ત્રરૂપે સ્વભાવિક પરિણામ પામે છે. તેમજ આસન શય્યાદિ આપે છે.

આ કલ્પ-વૃક્ષો વનસ્પતિ કાય હોય (કારણ કે-અપદેષુ કલ્પવૃક્ષઃ) છે. આ દશ પ્રકારના કલ્પ-વૃક્ષો પ્રવચનસારોદ્ધાર, ભાવલોકપ્રકાશ, તથા ક્ષેત્રસમાસાદિ ગ્રન્થોથી દેવાધિષ્ઠિત હોતા નથી. કિન્તુ સ્વભાવિક તથા પ્રકારના કાલાદિ પરિણામવાળા છે. દરેક જાતિના કલ્પ-વૃક્ષો સ્થાને સ્થાને અનેકાનેક હોય છે. પણ એકાદિ જાતિવાળા હોતા નથી. કલ્પ-વૃક્ષ સિવાય વર્તમાન જાતિના અશોક-ચમ્પક-પુન્નાગ-પિયંગુ-આમ્રાદિના ઝાડો ઠેર ઠેર નાના પ્રકારના હોય છે. "(પૂ૦ શ્રીદાનસૂરિમાં૦ ના૦ પ્રશ્નોત્તર ભા૦ ૧, પાને ૧૮, પ્ર૦ ૩૨-કલ્પવૃક્ષ, ચિન્તામણિરત્નઆદિ ઉત્તમવસ્તુઓ

इत्यादिस्य प्रबोधार्थं प्राहिणोत् देवशर्मणः। गौतमं निकटग्रामे प्रेमबन्धच्छिदे जिनः ॥ ३५२ ॥ समस्तपूर्ववेत्तॄणां स्वामिनस्त्रिशती ३०० तदा। अवधिज्ञानिनश्चास-स्त्रयोदशशतीमिताः १३०० ॥ ३५३ ॥ सप्तशती ७०० वैक्रियाणां तथा केवलिनामभूत् ७०० । विपुलानां पचशती ५०० वादीनां च चतुश्शती ४०० ॥ ३५४ ॥ अनुत्तरोपपातिना-मष्टशत्यभवत्तथा ८०० । एव समस्तसाध्वादि-युतः षष्ठतपाः प्रभुः ॥ ३५५ ॥ त्रिंशत्समा गृहे चास्थात् सार्द्धद्वादशसयंतः। ज्ञानी त्रिंशत्समोऽर्द्धोनाः द्वासप्ततिशरद्वयाः ॥ ३५६ ॥ कार्तिकस्य तिथौ दर्शे द्वितीये चन्द्रवत्सरे। प्रीतिवर्द्धनसन्मासे पक्षे तु नंदीवर्द्धने ॥ ३५७ ॥ दिने चोपशमाह्वाने देवानन्दाह्वया निशि। सर्वार्थसिद्ध-मौहूर्त्ते नागे च करणे तथा ॥ ३५८ ॥ निशापश्चिमयामार्द्धे नक्षत्रे स्वातिनामनि। पर्यंकासनमासीनः स्वामी शक्रेण भाषितः ॥ ३५९ ॥ क्षणं नाथ! प्रतीक्षस्व जन्मभं ते यतोऽधुना। द्विसहस्रसमास्थायी सक्रान्तो भस्मकग्रहः ॥ ३६० ॥ तीर्थपूजाप्रभाहर्ता नाथ! शासनपीडकः। तव दृष्टिप्रभावेण भविता निष्फलोदयः ॥ ३६१ ॥

અર્થિજનોના મનોરથને પોતાની શક્તિથી સફલ કરે છે યા દેવોની સહાયથી ? ઉ૦-કલ્પવૃક્ષાદિકના અધિષ્ઠાયકદેવતાઓ અર્થીજનોની ઇચ્છા પૂર્ણ કરે છે, શ્રીવીતરાગસ્તવની ટીકામાં કહ્યુ છે કે "કલ્પવિટપી તથાવિધદેવતાદિસન્નિધાનાદર્થિસાર્થમનોરથપ્રથનેન પ્રભાવાઢ્યો ભવતિ" સારાંશ=કલ્પવૃક્ષ તેવા પ્રકારના દેવાદિની સહાયવડે અર્થીવર્ગની મનોરથ પૂર્તિ કરવાથી પ્રભાવશાલિ થાય છે આ રીતે ચિન્તામણિ રત્નાદિ પદાર્થો માટે પણ સમજી લેવુ)"

१-छद्मस्थ । २-भवस्था । ३-हमेशां चार घडी बाकी होय त्यारे त्र शर थाय छे

प्रभुरूचे न शक्रायुः-सन्धौ जिना अपि क्षमाः । अभाव्यं न भवेन्न सा-ऽऽशो भावस्य भाविनः ॥ ३६२ ॥ कल्याणफलपाकानि तथा पापफलानि च । पंचपंचाशतं वीरोऽ-ध्ययनानि निगद्य च ॥ ३६३ ॥ षट्त्रिंशत्तमथाऽऽख्याया-ऽपृष्टव्याकरणानि च । शैलेशीकरणं कृत्वा प्रधानाऽध्ययनं स्मरन् ॥ ३६४ ॥ पंचह्रस्वाक्षरोच्चार-प्रमिताऽनेहसा जिनः । कृतयोगनिरोधः सन् 'सिद्धिसौध-

---

१-શ્રીમહાવીરસ્વામિના નિર્વાણથી

૩ વર્ષ અને ૮ા માસ ગયે છતે, ચતુર્થ (ચોથા) આરાની સમાપ્તિ, અને બીજે દિવસે.
૨૧૦૦૦ ,, નો, પાંચમાં આરાની શરૂઆત.
૨૧૦૦૩ ,, ,, ૮ા માસ, શ્રીમહાવીરભગવાનના નિર્વાણથી ગયે છતે (પાંચમા આરાની સમાપ્તિ) અને,
૨૧૦૦૦ ,, નો, છઠ્ઠા આરાની શરૂઆત.
૪૨૦૦૩ ,, ,, ૮ા માસ, શ્રીમહાવીરભગવાનના નિર્વાણથી ગયે છતે છઠ્ઠો આરો (અને આમ અવસર્પિણી કાલ) સમાપ્ત, અને,
૨૧૦૦૦ ,, નો, ઉત્સર્પિણીના પ્રથમ આરાની શરૂઆત.
૬૩૦૦૩ ,, ,, ૮ા માસ, શ્રીમહાવીરભગવાનના નિર્વાણથી ગયે છતે (ઉત્સર્પિણીનો પ્રથમ આરો સમાપ્ત) અને
૨૧૦૦૦ ,, નો, ઉત્સર્પિણીના બીજા આરાની શરૂઆત.
૮૪૦૦૩ ,, ,, ૮ા માસ, શ્રીમહાવીરભગવાનના નિર્વાણથી ગયે ઉત્સર્પિણીનો બીજો આરો સમાપ્ત. અને,
૩ ,, ,, ૮ા માસ, ત્રીજા-આરાના ગયે પ્રથમ તીર્થંકર જન્મ.
૮૪૦૦૭ ,, ,, ૫ માસ, શ્રીમહાવીરભગવાનના નિર્વાણથી ગયે (શ્રેણિક રાજાનો જીવ) પ્રથમ તિર્થંકર શ્રીપદ્મનાભજીન તરીકે જન્મ.

	શ્રીમહાવીરભગવાનના		નિર્વાણથી	ચોરાશી હજાર સાત વર્ષ અને પાચ માસ ગયે (શ્રેણિક રાજાનો જીવ) પ્રથમ તિર્થંકર શ્રીપદ્મનાભજીન તરીકે જન્મ, બાદ-અઢીસો વર્ષે બીજા શ્રીસૂરદેવજીન જન્મ
૨	”	”	”	ચોરાશી હજાર બસોને સત્તાવન વર્ષ અને પાચ માસ ગયે બીજા શ્રીસૂરદેવજીન જન્મ બાદ-ત્યાશી હજાર સાત શોને પચાસ વર્ષે ત્રીજા શ્રીસુપાર્શ્વજીન જન્મ
૩	”	”	”	એક લાખ અડસેઠ હજાર સાત વર્ષ અને પાચ માસ ગયે ત્રીજા શ્રીસુપાર્શ્વજીન જન્મ, બાદ-પાચ લાખ વર્ષે ચોથા શ્રીસ્વયપ્રભજીન જન્મ
૪	”	”	”	છ લાખ અડસેઠ હજાર સાત વર્ષ અને પાચ માસ ગયે ચોથા શ્રીસ્વયંપ્રભજીન જન્મ, બાદ-છ લાખ વર્ષે પાચમા શ્રીસર્વાનુભૂતિજીન જન્મ
૫	”	”	”	બાર લાખ અડસેઠ હજાર સાત વર્ષ અને પાચ માસ ગયે પાચમા શ્રીસર્વાનુભૂતિજીન જન્મ, બાદ-ચોપન લાખ વર્ષે છઠ્ઠા શ્રીદેવશ્રુતજીન જન્મ
૬	”	”	”	છાસઠ લાખ અડસેઠ હજાર સાત વર્ષ અને પાચ માસ ગયે. છઠ્ઠા શ્રીદેવશ્રુતજીન જન્મ, બાદ-એક હજાર ક્રોડ વર્ષ ગયે સાતમા શ્રીઉદયજીન જન્મ
૭	”	”	”	એક હજાર ક્રોડ વર્ષ છાસઠ લાખ અડસેઠ હજાર સાત વર્ષ અને પાચ માસ ગયે સાતમા શ્રીઉદયજીન જન્મ, બાદ-એક હજાર ક્રોડ વર્ષ ન્યૂન એવા પા પલ્યોપમે આઠમા શ્રીપેઢાલજીન જન્મ
૮	”	”	”	પા પલ્યોપમ છાસઠ લાખ અડસેઠ હજાર સાત વર્ષ અને પાચ માસ ગયે આઠમા શ્રીપેઢાલજીન જન્મ, બાદ-અડધા પલ્યોપમે નવમા શ્રીપોટ્ટિલજીન જન્મ.

૯ „ „ „ પોણો પલ્યોપમ છાસઠ લાખ અડસેઠ હજાર સાત વર્ષ અને પાંચ માસ ગયે નવમાં શ્રીપોટ્ટિલજીન જન્મ, બાદ-
પોણો પલ્યોપમ ન્યૂન એવા ત્રણ સાગરોપમે દશમાં શ્રીશતકીર્તિજીન જન્મ.

૧૦ „ „ „ ત્રણ સાગરોપમ છાસઠ લાખ અડસેઠ હજાર સાત વર્ષ અને પાંચ માસ ગયે દશમાં શ્રીશતકીર્તિજીન જન્મ, બાદ-
ચાર સાગરોપમે અગ્યારમાં શ્રીમુનિસુવ્રતજીન જન્મ.

૧૧ „ „ „ સાત સાગરોપમ છાસઠ લાખ અડસેઠ હજાર સાત વર્ષ અને પાંચ માસ ગયે અગ્યારમાં શ્રીમુનિસુવ્રતજીન જન્મ,
બાદ-નવ સાગરોપમે બારમાં શ્રીઅમમજીન જન્મ.

૧૨ „ „ „ સોલ સાગરોપમ છાસઠ લાખ અડસેઠ હજાર સાત વર્ષ અને પાંચ માસ ગયે બારમાં શ્રીઅમમજીન જન્મ, બાદ-
ત્રીશ સાગરોપમે તેરમાં શ્રીનિષ્કષાયજીન જન્મ.

૧૩ „ „ „ છેતાલીશ સાગરોપમ છાસઠ લાખ અડસેઠ હજાર સાત વર્ષ અને પાંચ માસ ગયે. તેરમાં શ્રીનિષ્કષાયજીન જન્મ,
બાદ-ચોપન સાગરોપમે ચઉદમાં શ્રીનિષ્પુલાકજીન જન્મ.

૧૪ „ „ „ એકશો સાગરોપમ છાસઠ લાખ અડસેઠ હજાર સાત વર્ષ અને પાંચ માસ ગયે ચઉદમાં શ્રીનિષ્પુલાકજીન જન્મ,
બાદ-એકશો સાગરોપમ છાસઠ લાખ છંવીશ હજાર વર્ષ ન્યૂન એવા એક ક્રોડ સાગરોપમે પંદરમાં શ્રીનિર્મમજીન જન્મ.

૧૫ „ „ „ એક ક્રોડ સાગરોપમ બેતાલીશ હજાર સાત વર્ષ અને પાંચ માસ ગયે પંદરમાં શ્રીનિર્મમજીન જન્મ, બાદ-નવ ક્રોડ
સાગરોપમે સોલમાં શ્રીચિત્રગુપ્તજીન જન્મ.

૧૬ „ „ „ દશ ક્રોડ સાગરોપમ બેતાલીશ હજાર સાત વર્ષ અને પાંચ માસ ગયે સોલમાં શ્રીચિત્રગુપ્તજીન જન્મ, બાદ-નેવું
ક્રોડ સાગરોપમે સત્તરમાં શ્રીસમાધિજીન જન્મ.

૧૭ ,, ,, ,, સો ક્રોડ સાગરોપમ બેતાલીશ હજાર સાત વર્ષ અને પાચ માસ ગયે સત્તરમાં શ્રીસમાધિજીન જન્મ, બાદ–નવસે ક્રોડ સાગરોપમે અઢારમા શ્રીસવરજીન જન્મ

૧૮ ,, ,, ,, એક હજાર ક્રોડ સાગરોપમ બેતાલીશ હજાર સાત વર્ષ અને પાચ માસ ગયે અઢારમા શ્રીસનરજીન જન્મ, બાદ–નવ હજાર ક્રોડ સાગરોપમે ઓગણીશમા શ્રીયશોધરજીન જન્મ

૧૯ ,, ,, ,, દશ હજાર ક્રોડ સાગરોપમ બેતાલીશ હજાર સાત વર્ષ અને પાચ માસ ગયે ઓગણીશમા શ્રીયશોધરજીન જન્મ, બાદ–નેવુ હજાર ક્રોડ સાગરોપમે વીશમા શ્રીવિજયજીન જન્મ

૨૦ ,, ,, ,, એક લાખ ક્રોડ સાગરોપમ બેતાલીશ હજાર સાત વર્ષ અને પાચ માસ ગયે વીશમા શ્રીવિજયજીન જન્મ, બાદ–નવ લાખ ક્રોડ સાગરોપમે એકવીશમા શ્રીમલ્લજીન જન્મ

૨૧ ,, ,, ,, દશ લાખ ક્રોડ સાગરોપમ બેતાલીશ હજાર સાત વર્ષ અને પાચ માસ ગયે એકવીશમા શ્રીમલ્લજીન જન્મ, બાદ–દશ લાખ ક્રોડ સાગરોપમે બાવીશમા શ્રીદેવજીન જન્મ

૨૨ ,, ,, ,, વીશલાખ ક્રોડ સાગરોપમ બેતાલીશ હજાર સાત વર્ષ અને પાચ માસ ગયે બાવીશમા શ્રીદેવજીન જન્મ, બાદ–ત્રીશ લાખ ક્રોડ સાગરોપમે ત્રેવીશમા શ્રીઅનતવીર્યજીન જન્મ

૨૩ ,, ,, ,, પચાશ લાખ ક્રોડ સાગરોપમ બેતાલીશ હજાર સાત વર્ષ અને પાચ માસ ગયે ત્રેવીશમા શ્રીઅનતવીર્યજીન જન્મ, બાદ–પચાશલાખ ક્રોડ સાગરોપમે ચોવીશમાં શ્રીભદ્રજીન જન્મ ।

૨૪મા–શ્રીમહાવીરભગવાનના નિર્વાણથી–એક કોડાકોડી સાગરોપમ બેતાલીશ હજાર સાત વર્ષ અને પાચ માસ ગયે, ચોવીશમા શ્રીભદ્રજીન જન્મ

मुपागतः ॥ ३६५ ॥ समुत्पन्नेषु भूयस्सु तदाऽनुद्धारकुन्थुषु । दुष्पालं संयमं मत्वाऽ-नशनं साधवो व्यधुः ॥ ३६६ ॥ नव मल्लकि-ज्ञातीया लेच्छकिज्ञातयो नव । दशाष्टौ गणराजानः काशी-कोसलभूभृतः ॥ ३६७ ॥ अमावास्यादिने कृत्वा ह्युपवासं संपौषधम् । भावोद्योते गते द्रव्यो-द्योतदीपान्निशि व्यधुः ॥ ३६८ ॥ गच्छद्भिर्देवदेवीना-मागच्छद्भिर्गणैस्तथा । ज्योतिर्मयी निशा साऽभू-न्मेराइयरवाकुला ॥ ३६९ ॥ इतो देवमुखात् ज्ञात्वा मोक्षं वीरस्य गौतमः । निर्मोहतामयं स्वस्य चिंतयामास चेतसि ॥ ३७० ॥ भावयतो विमोहत्वं गौतमस्य गणेशितुः । क्षीणमोहस्य संजज्ञे केवलज्ञानमुज्ज्वलम् ॥ ३७१ ॥ ततः प्रभृतिलोकेषु पर्व-दीपोत्सवाभिधम् । सर्वतो दीपनिर्माणात् प्रावर्त्तत महीतले ॥ ३७२ ॥ मर्त्यामर्त्यगवादीनां चक्रे नीराजना जनैः । भस्मक-प्रतिघाताय मेराइयमभूत्ततः ॥ ३७३ ॥ वीरमोक्षमहिमानं कृत्वा श्रीगौतमप्रभोः । पूर्णज्ञानोत्सवं चक्रे शक्रः प्रतिपदः प्रगे ॥ ३७४ ॥ श्रीगौतमोक्त-श्रीसूरि-मन्त्राराधकसूरयः । अक्षार्चनां विनिर्मान्ति दिनेऽस्मिन् चन्दनादिभिः ॥ ३७५ ॥ निर्वीरां क्षितिमाऽऽप्य मो-हचरटो लुण्टन्नलं सर्वतो, दृष्टः श्रीगणनायकेन वदता मे राज्यमेतन्न किम् ? । जानासि त्वमहो मुमूर्षुर-धुनाऽयासीति दूरे किय, न्नष्टो दीपकरैर्नरैर्निजगृहात्सर्पच्छलात्त्रासते ॥ ३७६ ॥ श्रीवीरे निर्वृते राजाऽ-भुंजानो नंदिवर्द्धनः । द्वितीयायां सुदर्शना-भगिन्या भोजितो बलात् ॥ ३७७ ॥ ततो भ्रातृ-द्वितीयाऽभू-द्विश्रुता जगतीतले । संप्रते ! भूपते ! तेन ख्याता दीपालिका जने ॥३७८॥ राजा पुनर्जगादाऽऽर्य-सुहस्त्याचार्यपुंगवान् । प्रभो ! पुनः समस्त्येष संशयो मम मानसे ॥३७९॥ वस्त्रान्नफलपात्रादे-र्भोगो गेहादिमण्डनम् । अन्योऽन्यं जनो जोत्काराः कस्मादस्मिन् दिने विभो ! ॥ ३८० ॥ अवोचन् वाचना-

१-आहारत्यागरूप अन्यथा तेओने दीप करवानुं संभवतु नथी.

चार्याः शृणु हेतुं महीपते ! । उज्जयिन्यां नृपो धर्मो नमुचिस्तस्य धीसखः ॥ ३८१ ॥ विहरन्तोऽन्यदा तत्र सूरयः समवासरन् ।
मुनिसुव्रत-तीर्थेश-शिष्याः श्रीसुव्रताह्वयाः ॥ ३८२ ॥ वन्दनार्थं गतस्तेषा श्रीधर्मः सपरिच्छदः । नमुचिः सचिवस्तस्य वदन्
क्षुल्लेन निर्जितः ॥ ३८३ ॥ कोपाटोपवशः सोऽथ मुनीन् हन्तुमना निशि । निष्कृपः कृष्टनिस्त्रिंशः साध्वासन्नमुपागतः ॥ ३८४ ॥
जैनदेवतया तावत् स्तम्भितः पथि संस्थितः । प्रभातं च ततो जात-मुद्गतस्तपनातपः ॥ ३८५ ॥ श्रीधर्मः भूपतिः प्राप्तो गुरून्नन्तु
निरीक्षितः । स्तभितो नमुचिस्तेन क्षमयित्वाऽथ मोचितः ॥ ३८६ ॥ नराधिपेन लोकेन धिक्कृतो लज्जितस्ततः । निर्गत्य नगराद्भ्राम्यन्
हस्तिनागपुरं गतः ॥ ३८७॥ तत्र पद्मोत्तरो राजा ज्वालादेव्यस्ति तत्प्रिया । सम्यक्त्वशीललावण्य-गुणालकारमण्डिता ॥३८८॥
तयोः स्ते विष्णुकुमार-महापद्मौ तनूरुहौ । भुवनानन्दनौ शूरौ दानकल्पद्रुमोपमौ ॥ ३८९ ॥ यौवराजपदं विष्णु-कुमारे
रननमीप्सति । पिता प्रमुदितस्वान्तो महापद्मस्य दत्तवान् ॥ ३९० ॥ महापद्मकुमारस्य नमुचिर्मिलितोऽन्यदा । स्थापितः सचिवस्तेन
मानसन्मानपूर्वकः ॥ ३९१ ॥ सोऽन्यदा सिंहशौण्डीर जिग्ये सिंहरथं नृपम् । ददौ पद्मो वर तुष्टः स च न्यासीचकार तम् ॥ ३९२ ॥
ज्वालादेव्याऽन्यदा मोदा-द्रथयात्राचिकीर्षया । रथो निर्मापितो जैनः स्वर्णरत्नैरलङ्कृतः ॥ ३९३ ॥ सपत्न्याऽथ तदा तस्या
मोहमिथ्यात्वमूढया । लक्ष्म्यापि स्पर्द्धया प्रौढः कारितो ब्राह्मणो रथः ॥ ३९४ ॥ रथाक्रुटिनिमित्तेन वादे जाते द्वयोस्तयोः ।
कलहनिवृत्त्यै राजा रथौ द्वावप्यवारयत् ॥ ३९५ ॥ महापद्मस्तदा मातु-रपमानं तथा कृतम् । समीक्ष्य दुःखितस्वान्तो गतो देशा-
न्तर प्रति ॥ ३९६ ॥ स शक्रविक्रमाक्रान्त-षट्खण्डक्षोणिमण्डलः । ऊढा मदनावलीकः प्राप्तचक्रिपदोऽभवत् ॥ ३९७ ॥

१-मज्ञानो ।

तादृश्याऽसमया ऋद्ध्या पद्मः प्राप्तो निजे पुरे । पित्रा प्रवेशितोऽतुच्छ-घनोत्सवपुरस्सरम् ॥ ३९८ ॥ ततो भरतसाम्राज्या-भिषेकं सन्महोत्सवम् । महापद्मस्य राजानश्चक्रुः पद्मोत्तरादयः ॥ ३९९ ॥ साकं विष्णुकुमारेण नृपः पद्मोत्तरस्ततः । सुव्रताचार्यपादान्ते प्रव्रज्य त्रिदिवं ययौ ॥ ४०० ॥ षष्टिशतानि ६००० वर्षाणि तपस्तीव्रं वितन्वतः । जाता विष्णुकुमारस्य लब्धयो वैक्रियादिकाः ॥ ४०१ ॥ महापद्मनरेन्द्रेण तुंगशृंगैर्गतभ्रमैः । प्रतिद्रंगं प्रतिग्रामं प्रासादैर्भूषिता मही ॥ ४०२ ॥ प्रौढप्रभावनापूर्व-स्वर्णरत्नमयै रथैः । जनन्याः पूरितस्तेन रथयात्रामनोरथः ॥ ४०३ ॥ वरेण नमुची राज्यं क्रतुहेतोरयाचत । चक्री दत्वा तदेतस्य स्वयमन्तःपुरे स्थितः ॥ ४०४ ॥ तदा वर्षाचतुर्मासा-भिग्रहा हस्तिनापुरे । परिवारयुतास्तस्थुः श्रीमत्सुव्रतसूरयः ॥ ४०५ ॥ निरीक्ष्य नमुचिः सूरीन् स्मरन् वैरं तदाऽवदत् । त्वां मुक्त्वा भक्तितः सर्वे लिङ्गिनो मामुपस्थिताः ॥ ४०६ ॥ स्थेयं न साधुभिस्तन्मे भूमौ सप्तदिनोपरि । स्थाता यस्तमहं हन्ता देयं मम न दूषणम् ॥ ४०७ ॥ प्रधानैः सचिवैः सोऽथ संघेन च बहूक्तिभिः[3] । स्थित्यर्थं तत्र साधूनां मानितोऽपि न मन्यते ॥ ४०८ ॥ संघस्यानुज्ञया प्रेष्य साधू सुव्रतसूरयः । मेरुशृङ्गस्थितं विष्णु-कुमारं मुनिमाह्वयन् ॥ ४०९ ॥ गुर्वादेशेन स प्राप्तो ववन्दे स्वगुरून् मुदा । आकारणनिमित्तं तै-स्तस्याऽकथि यथातथम् ॥ ४१० ॥ ततो विष्णुकुमारोऽगा-त्तदानीं नृपसंसदि । स नेमे नमुचिं मुक्त्वा निःशेषैरपि राजभिः ॥ ४११ ॥ उवाच नमुचिं विष्णुः पूरिताभिग्रहा नृप[4] । यास्यन्ति साधवः स्थित्यै कियन्तीं देहि तन्महीम् ॥ ४१२ ॥ ततस्तस्य नृपः पृथ्वीं त्रिपदीप्रमिता-

१-समं विष्णुकुमारेण स्वयं पद्मोत्तरो नृपः । सुव्रताचार्यपादान्ते परिव्रज्य ययौ शिवम् ॥ इतिदीपालिकाकल्प, श्लो०-२५३ ॥ २ यज्ञने माटे कार्तिक पूर्णिमा सुधी । ३-बहूक्तिभिः । ४-हजु चोमासानो अभिग्रह पूर्ण थयो नथी ।

मदात् । तन्निशम्य वचस्तस्य स कोपाटोपवानभूत् ॥ ४१३ ॥ लक्षयोजनमानाङ्गो विष्णुर्वैक्रियलब्धितः । क्रमौ पूर्वापरोदध्यो-र्न्यस्य विश्वमकम्पयत् ॥ ४१४ ॥ तृतीय नमुचेः पृष्टेऽ-निष्ट क्रममतिष्ठिपत् । क्षिप्तस्त्रिविक्रमेणेति रसातल वली रिपुः ॥ ४१५ ॥ चैलाचलाचला जज्ञे पर्वताश्च चकम्पिरे । समुद्रा मुक्तमर्यादा भयग्रस्ता ग्रहास्तदा ॥ ४१६ ॥ इदं किमिति सम्भ्रान्ता-अभूवंस्त्रिदशा अपि। जातशङ्कोऽस्तशङ्कोऽपि शक्रस्तत्र क्षणेऽजनि ॥ ४१७ ॥ अवधिज्ञानतो ज्ञात्वा निमित्तं तत्र वासवः । गन्धर्वान् प्रहिणोद्विष्णु-कुमारस्योपशान्तये ॥ ४१८ ॥ शक्रनिर्दिष्टगन्धर्व-गीतैः शाम्यशमाऽमृतैः । विष्णुः प्रशान्तकोपाग्नि-र्जज्ञेऽसीमशमोदधिः ॥ ४१९ ॥ स्वभारस्य तदा साधु महापद्मोऽनमत्मुदा । तमुपालभ्य सूरीणा पादान्ते मुनिरागतः ॥ ४२० ॥ आलोचितः प्रतिक्रान्तः पाप संघ-प्रभावनाम् । कृत्वा विशुद्धचारित्र-युक्तो विष्णुः शिवं गतः ॥ ४२१ ॥ उपशान्ते तदोत्पाते पुनरुज्जीवितो जनः । सभूय भोजना-च्छादाऽ-लङ्काराद्युत्सवान्व्यधात् ॥ ४२२ ॥ प्रतिवर्षं ततो लोकः करोति प्रतिपद्दिने । वस्त्रान्नपानजोत्कार-गेहभूषादिकोत्सवान् ॥ ४२३ ॥ यो मुनीनामवज्ञाकृ-न्नररूपो मृगो हि सः । इति ख्यातीकृते राज्ञा कारितो गोहिसोऽभवत् ॥ ४२४ ॥ श्रीवर्धमाननिर्वाण-कल्याणकदिने नृपैः । दीपाना करणाल्लोके जज्ञे दीपोत्सवस्थितिः ॥ ४२५ ॥ चतुर्दश्याममावास्यां षोडशप्रहरावधिः । उपोष्य कोटिसहित पूजयेत् श्रुतमष्टधा ॥ ४२६ ॥ पंचाशतं सहस्राणि परिवार सगौतमम् । स्मृत्वा स्वर्णाम्बुजेऽखण्ड-दीपो

१-ते वेला अचल पृथ्वी पृथ्वी पण चलायमान यइ । २-जुहारसा । ३-गोहिसो-छाणनो गोह, जे साधुओनी निंदा करे छे, ते मनुष्य छतां पशु समान ज छे, तेवुं सर्व स्थाने प्रसिद्धिमां लाववा माटे अने जणाववा माटे राजाए घेर घेर गोहिसो (गोवर्द्धन) घरनी बाहेर कराव्यो, हजु पण मारवाड विगेरेमां छाणनो गोहिसो करवामां आवे छे । ४-अष्टधा-चंदन धूप-दीप नैवेद्य नग्र कर्पूर कुसुम-नाणकादि ।

बोध्यः सतण्डुलः ॥ ४२७ ॥ इत्थं सहस्रपंचाश-द्गुणं पुण्यमुपार्ज्यते । जैनधर्मरता भव्याः प्राप्नुवन्त्यक्षयं सुखम् ॥ ४२८ ॥ यथा वृक्षेषु कल्पद्रुः सुरेषु त्रिदशाधिपः । चक्रवर्त्ती नरेन्द्रेषु नक्षत्रेषु हिमद्युतिः ॥ ४२९ ॥ तेजस्विषु दिवानाथः सुवर्णं सर्वधातुषु । तथा दीपालिकापर्व-प्रधानं सर्वपर्वसु ॥ ४३० ॥ वीरतीर्थपतिराप निर्वृतिं यत्र केवलरमां च गौतमः । राजभिर्व्यरचि दीपकोत्सवस्तत्रतोऽतिगुरुपर्वभूतले ॥ ४३१ ॥ जयश्रियं यच्छतु वः स एष दीपोत्सवाख्यो दिनचक्रवर्त्ती । समस्तविश्वत्रितयप्रदत्त-राज्योत्सवैर्निर्मितसर्वसिद्धिः ॥ ४३२ ॥ एवं निशम्याऽऽर्यसुहस्तिसूरे-र्दीपालिकापर्वसमस्तदेशे । प्रावीवृतत् सम्प्रतिभूमिभर्त्ता राज्यं वितन्वन् प्रतिवर्षमत्र ॥ ४३३ ॥ अन्यकर्तृकदीपालि-कल्पादिषु विलोकितः । अर्थो न्यबन्धि कल्पेऽत्र स्वान्योपकृतिहेतवे ॥ ४३४ ॥ यदवद्यं भवेदत्र मन्दबुद्धित्वहेतुना । तदुदारकृपावद्भिः शोधनीयं मनीषिभिः ॥ ४३५ ॥ संवत्सरेऽग्नि-३ द्विप ८ विश्व-१४ (१४८३) संमिते, दीपालिकाकल्पममुं विनिर्ममे । तपागणाधीश्वर-सोमसुंदर-श्रीसूरिशिष्यो जिनसुंदराह्वयः ॥४३६॥ दीपालिकापर्वकल्पोऽयं वाच्यमानः सुधीजनैः । जीयाज्जयश्रियो हेतु-राचन्द्रार्कजगत्त्रये ॥ ४३७ ॥ श्रीतपागच्छाधिराज-श्रीसोमसुंदरसूरेः । शिष्यभट्टारकप्रभो-र्जिनसुंदरसूरेः कृतिरेषा विनिर्मिता ॥

卐 णमोत्थु ण समणस्स भगवओ महावीरस्स 卐

नव स्मरणानि ।

(१) प्रथम नमस्कारमन्त्रस्मरणम्—नमो अरिहंताणं १ ॥ नमो सिद्धाणं २ ॥ नमो आयरियाण ३ ॥ नमो उवज्झायाण ४ ॥ नमो लोए सव्वसाहूणं ५ ॥ ' एसो पंचनमुक्कारो, सव्वपावप्पणासणो । मंगलाणं च सव्वेसिं, पढम हवइ मंगलं ॥ १ ॥ '

(२) द्वितीयं उपसर्गहरस्मरणम्—उवसग्गहरं पासं पासं वदामि कम्मघणमुक्कं । विसहरविसनिन्नास मगलकल्लाणआवासं ॥ १ ॥ विसहरफुलिंगमंतं कंठे धारेइ जो सया मणुओ । तस्स गहरोगमारीदुट्ठजरा जति उवसाम ॥ २ ॥ चिट्ठउ दूरे मतो तुज्झ पणामोऽवि वहुफलो होइ । नरतिरिएसुऽवि जीवा पावंति न दुक्खदोगच्च ॥ ३ ॥ तुह सम्मत्ते लद्धे चिंतामणिकप्पपायवऽब्भहिए । पावंति अविग्घेण जीवा अयरामर ठाणं ॥ ४ ॥ इअ सथुओ महायस ! भत्तिभर-

निब्भरेण हिअएण । ता देव ! दिज्ज बोहिं भवे भवे पासजिणचंद ! ॥ ५ ॥

॥ १ ॥ (३) तृतीयं शान्तिकरस्मरणम्—संतिकरं संतिजिणं जगसरणं जयसिरीइ दायारं । समरामि
भत्तपालगनिव्वाणीगरुडकयसेवं ॥ १ ॥ ॐ सनमो विप्पोसहिपत्ताणं संतिसामिपायाणं । झ्रौँ स्वाहा-
मंतेणं सव्वासिवदुरिअहरणाणं ॥ २ ॥ ॐ संतिनमुक्कारो खेलोसहिमाइलद्धिपत्ताणं । सौँ ह्रीँ (स)
नमो सव्वोसहिपत्ताणं च देइ सिरिं ॥ ३ ॥ वाणीतिहुअणसामिणिसिरिदेवीजक्खरायगणिपिडगा ।
गहदिसिपालसुरिंदा सयावि रक्खंतु जिणभत्ते ॥ ४ ॥ रक्खंतु मम रोहिणी पन्नत्ती[2] वज्जसिंखला[3]
य सया । वज्जंकुसि[4] चक्केसरि[5] नरदत्ता[6] कालि[7] महाकाली[8] ॥ ५ ॥ गोरी[9] तह गंधारी[10] महजाला[11]
माणवी[12] अ वइरुट्टा[13] । अच्छुत्ता[14] माणसिआ[15] महमाणसियाउ[16] देवीओ ॥ ६ ॥ जक्खा गोमुह महजक्ख[2]
तिमुह[3] जक्खेस[4] तुंबरू[5] कुसुमो[6] । मायंगो[7] विजय[8]ऽजिअ[9] बंभो[10] मणुओ[11] सुरकुमारो[12] ॥ ७ ॥
छम्मुह[13] पयाल[14] किन्नर[15] गरुलो[16] गंधव्व[17] तहय जक्खिंदो[18] । कुंवर[19] वरुणो[20] भिउडी[21] गोमेहो[22] पास[23] मायंगो[24]
॥ ८ ॥ देवीओ चक्केसरि[1] अजिआ[2] दुरिआरि[3] कालि[4] महाकाली[5] । अच्चुअ[6] संता[7] जाला[8] सुतारया[9]ऽसोअ[10]
सिरिवच्छा[11] ॥ ९ ॥ चंडा[12] विजयंकुसि[13] पन्नइत्ति[15] निव्वाणि[16] अच्चुआ[17] धरणी[18] । वइरुट्ट[19]ऽच्छुत्त[20] गंधारि[21] अंब[22] ॥ १ ॥

શ્રી ગૌતમસ્વામીજી

[12] माणवि [13] वइरुट्ट तह य [14] अच्छुत्ता । [15] माणसि [16] महमाणसिआ विज्जादेवीओ रक्खंतु ॥ ८ ॥ पंचदस-कम्मभूमिसु उप्पन्नं सत्तरिं जिणाण सयं । विविहरयणाइवन्नो-वसोहिअं हरउ दुरिआइं ॥ ९ ॥ चउतीसअइसयजुआ अट्ठमहापाडिहेरकयसोहा । तित्थयरा गयमोहा झाएअव्वा पयत्तेणं ॥ १० ॥ ॐ वरकणयसंखविद्दुममरगयघणसन्निहं विगयमोहं । सत्तरिसयं जिणाणं सव्वामरपूइअं वंदे ॥ ११ ॥ स्वाहा ॥ ॐ भवणवइवाणवंतरजोइसवासी विमाणवासी अ । जे केवि दुट्ठदेवा ते सव्वे उवसमंतु मम ॥ १२ ॥ स्वाहा ॥ चंदणकप्पूरेणं फलए लिहिऊण खालिअं पीअं । एगंतराइगहभूअसाइणिमुग्गं पणासेइ ॥ १३ ॥ इअ सत्तरिसयजंतं सम्मं मंतं दुवारि पडिलिहिअं । दुरिआरिविजयवंतं निब्भंतं निच्चमच्चेह ॥ १४ ॥

(५) पंचम नमिऊणस्मरणम्—नमिऊण पणयसुरगणचूडामणिकिरणरंजिअं मुणिणो । चलण-जुअलं महाभयपणासणं संथवं वुच्छं ॥ १ ॥ सडियकरचरणनहमुह—निबुड्डनासा विवन्नलायन्ना । कुट्ठमहारोगानलफुलिंगनिद्दड्ढसव्वंगा ॥ २ ॥ ते तुह चलणाराहणसलिलंजलिसेयवुड्ढियच्छाया । वणदवदड्ढा गिरिपा—यवव्व पत्ता पुणो लच्छिं ॥ ३ ॥ युग्मं ॥ दुव्वायखुभियजलनिहिउब्भडकल्लोल-

भीसणारावे । सभंतभयविसंठुलनिज्जामयमुक्कवावारे ॥ ४ ॥ अविदलिअजाणवत्ता खणेण पावंति इच्छिअं कूलं । पासजिणचलणजुअलं निच्चं चिअ जे नमंति नरा ॥ ५ ॥ युग्मं ॥ खरपवणुद्धुय वणदवजालावलिमिलियसयलदुमगहणे । डज्झंतमुद्धमयवहुभीसणरवभीसणम्मि वणे ॥ ६ ॥ जगगुरुणो कमजुअलं निव्वाविअसयलतिहुअणाभोअं। जे संभरंति मणुआ न कुणइ जलणो भयं तेसिं ॥ ७ ॥ युग्म ॥ विलसंतभोगभीसणफुरिआरुणनयणतरलजीहालं । उग्गभुअंगं नवजलयसत्थहं भीसणायारं ॥ ८ ॥ मन्नंति कीडसरिसं दूरपरिच्छूढविसमविसवेगा । तुह नामक्खरफुडसिद्धमंतगुरुआ नरा लोए ॥ ९ ॥ युग्म ॥ अडवीसु भिल्ल-तक्कर-पुलिंद-सद्दूलसद्दभीमासु । भयविहुरवुन्नकायर-उल्लूरिअपहिअसत्थासु ॥ १० ॥ अविलुत्तविहवसारा तुह नाह ! पणाममत्तवावारा । ववगयविग्घा सिग्घं पत्ता हिययइच्छियं ठाणं ॥ ११ ॥ युग्मं ॥ पज्जलिआनलनयणं दूरवियारियमुहं महाकायं । नहकुलिसघायविअलिअगइंदकुंभत्थलाभोअं ॥ १२ ॥ पणयससंभमपत्थिवनहमणिमाणिक्कपडिअपडिमस्स । तुह वयणपहरणधरा सीहं कुद्धंपि न गणंति ॥ १३ ॥ युग्मं ॥ ससिधवलदंतमुसलं दीहकरुल्लालवुड्ढिउच्छाहं । महुपिंगनयणजुअलं ससलिलनवजलहरारावं ॥ १४ ॥ भीमं

महागइंदं अच्चासन्नंपि ते नवि गणंति । जे तुम्ह चलणजुअलं मुणिवइ ! तुंगं समल्लीणा ॥ १५ ॥ युग्मं ॥ समरम्मि तिक्खखग्गाभिग्घायपविद्धउद्धुयकबंधे । कुंतविणिभिन्नकरिकलहमुक्कसिक्कार-पउरम्मि ॥ १६ ॥ निज्जियदप्पुद्धुररिउनरिंदनिवहा भडा जसं धवलं । पावंति पावपसमिण ! पास-जिण ! तुह प्पभावेण ॥ १७ ॥ युग्मं ॥ रोगजलजलणविसहरचोरारिमइंदगयरणभयाइं । पास-जिणनामसंकित्तणेण पसमंति सव्वाइं ॥ १८ ॥ एवं महाभयहरं पासजिणिंदस्स संथवमुआरं । भवियजणाणंदयरं कल्लाणपरंपरनिहाणं ॥ १९ ॥ रायभय-जक्ख-रक्खस-कुसुमिण-दुसुमिण-रिक्ख-पीडासु। संझासु दोसु पंथे उवसग्गे तह य रयणीसु ॥ २० ॥ जो पढइ जो अ निसुणइ ताणं कइणो य माणतुंगस्स । पासो पावं पसमेउ सयलभुवणच्चिअचलणो ॥ २१ ॥ उवसग्गंते कमठा-सुरम्मि झाणाओ जो न संचलिओ । सुर-नर-किन्नरजुवईहिं संथुओ जयउ पासजिणो ॥ २२ ॥ एअस्स मज्झयारे अट्ठारसअक्खरेहिं जो मंतो । जो जाणइ सो झायइ परमपयत्थं फुडं पासं ॥ २३ ॥ पासह समरण जो कुणइ संतुट्ठे हियएण । अट्ठुत्तरसय वाहिभय, नासइ तस्स दूरेण ॥ २४ ॥

(६) षष्ठं अजितशान्तिस्मरणम्—अजिअं जिअसव्वभयं संतिं च पसंतसव्वगयपावं । जयगुरु

संतिगुणकरे दोऽवि जिणवरे पणिवयामि ॥ १ ॥ गाहा ॥ ववगयमंगुलभावे ते हं विउलतवनिम्मल-
महावे । निरुवममहप्पभावे थोसामि सुदिट्ठसब्भावे ॥ २ ॥ गाहा ॥ सबदुक्खप्पसंतीणं, सबपाव-
प्पसंतीण । सया अजियसंतीण, णमो अजिअसंतीणं ॥ ३ ॥ सिलोगो ॥ अजिअजिण ! सुहप्प-
वत्तण, तव पुरिसुत्तम नामकित्तणं । तह य धिइमइप्पवत्तण, तव य जिणुत्तम ! संति कित्तणं
॥ ४ ॥ मागहिआ ॥ किरिआविहिसंचिअकम्मकिलेसविमुक्खयरं, अजिअ निचियं च गुणेहिं महा-
मुणिसिद्धिगय । अजिअस्स य संतिमहामुणिणोऽविअ संतिकरं, सयय मम निव्वुइकारणय च
नमसणयं ॥ ५ ॥ आलिंगणय ॥ पुरिसा ! जइ दुक्खवारण, जइ अ विमग्गह सुक्खकारणं ।
अजिअं संतिं च भावओ, अभयकरे सरण पवज्जहा ॥ ६ ॥ मागहिआ ॥ अरइरइ-तिमिरविरहिअ-
मुवरयजरमरण, सुर-असुर-गरुल-भुयग-वइपययपणिवइअं । अजिअमहमविअ सुनयनयनिउण-
मभयकर, सरणमुवसरिअ भुवि-दिविज-महिअ सययमुवणमे ॥ ७ ॥ संगयय ॥ त च जिणुत्तम-
मुत्तमनित्तमसत्तधरं, अज्जव-मद्दव-खंति-विमुत्ति समाहिनिहिं । संतिकरं पणमामि दमुत्तमतित्थयरं,
संतिमुणि ! मम संतिसमाहिवरं दिसउ ॥ ८ ॥ सोवाणयं ॥ सावत्थिपुवपत्थिव च वरहत्थिमत्थय-

पसत्थविच्छिन्नसंथिअं, थिरसरिच्छवच्छं मयगललीलायमाणवरगंधहत्थिपत्थाणपत्थियं संथवारिहं ।
हत्थिहत्थबाहुधंतकणगरुअगनिरुवहयपिंजरं पवरलक्खणोवचिअसोमचारुरूवं, सुइसुहमणाभिराम-
परमरमणिज्जवरदेवदुंदुहिनिनायमहुरयरसुहगिरं ॥ ९ ॥ वेड्ढओ ॥ अजिअं जिआरिगणं, जिअसव्व-
भयं भवोहरिउं । पणमामि अहं पयओ, पावं पसमेउ मे भयवं ! ॥ १० ॥ रासालुद्धओ ॥ कुरुजण-
वयहत्थिणाउरनरीसरो पढमं तओ महाचक्कवट्टिभोए महप्पभावो, जो बावत्तरिपुरवरसहस्सवरनगर-
निगमजणवयवई बत्तीसारायवरसहस्साणुयायमग्गो । चउदसवररयण—नवमहानिहि—चउसट्ठि-
सहस्सपवरजुवईण सुंदरवई, चुलसीहय—गय—रह—सयसहस्ससामी, छण्णवइगामकोडिसामी-
आसी जो भारहम्मि भयवं ! ॥ ११ ॥ वेड्ढओ ॥ तं संतिं संतिकरं, संतिण्णं सव्वभया । संतिं थुणामि
जिणं, संतिं विहेउ मे ॥ १२ ॥ रासानंदिअयं ॥ युग्मं ॥ इक्खाग ! विदेहनरीसर ! नरवसहा ! मुणि-
वसहा !, नवसारय ससिसकलाणण ! विगयतमा ! विहुअरया ! । अजिउत्तम ! तेअगुणेहिं महामुणि-
अमिअबला ! विउलकुला !, पणमामि ते भवभयमूरण ! जगसरणा मम सरणं ॥१३॥ चित्तलेहा ॥
देव—दाणविंद-चंद-सूरवंद ! हट्ठ-तुट्ठ-जिट्ठपरम !, लट्ठरूव ! धंतरुप्प-पट्ट-सेअ-सुद्ध-निद्ध-धवल ! दंत-

पंति ! संति ! सत्ति-कित्ति मुत्ति-जुत्ति-गुत्ति-पवर !, दित्ततेअवद ! धेअ ! सव्वलोअभाविअप्पभाव ! णेअ ! पइस मे समाहिं ॥ १४ ॥ नारायओ ॥ विमलससिकलाइरेअसोमं, वितिमिरसूरकराइरेअतेअं । तिअसवइगणाइरेअरूवं, धरणिधरप्पवराइरेअसारं ॥ १५ ॥ कुसुमलया ॥ सत्ते अ सया अजिअं, सारीरे अ बले अजिअं । तवसंजमे अ अजिअं, एस थुणामि जिणं अजिअं ॥ १६ ॥ भुअगपरिरिंगिअं ॥ युग्मं ॥ सोमगुणेहिं पावइ न तं नवसरयससी, तेअगुणेहिं पावइ न तं नवसरयरवी । रूवगुणेहिं पावइ न तं तिअसगणवई, सारगुणेहिं पावइ न तं धरणीधरवई ॥ १७ ॥ खिज्जिअय ॥ तित्थवरपवत्तय तमरयरहिअं, धीरजणथुअच्चिअ चुअकलिकलुसं । संतिसुहप्पवत्तयं तिगरणपयओ, संतिमहं महामुणि सरणमुवणमे ॥ १८ ॥ ललिअय ॥ विणओणयसिररइअंजलि-रिसिगणसंथुअं थिमिअं, विबुहाहिव-धणवइ-नरवइथुअमहिअच्चिअं बहुसो । अइरुग्गयसरयदिवायरसमहिअसप्पभं तवसा, गयणगणवियरणसमुइअचारणवंदिअं सिरसा ॥ १९ ॥ किसलयमाला ॥ असुर-गरुलपरिवंदिअं, किन्नरोरगणमंसिअं । देवकोडिसयसंथुअं, समणसंघपरिवंदिअं ॥ २० ॥ सुमुहं ॥ अभयं अणहं, अरयं अरुयं । अजिअं अजिअं, पयओ पणमे ॥ २१ ॥ विज्जुविलसिअं ॥

त्रिभिर्विशेषकम् ॥ आगया वरविमाणदिव्वकणगरहतुरयपहकरसएहिं हुलिअं । ससंभमोअरणखुभिअलुलिअचलकुंडलंगयतिरीडसोहंतमउलिमाला ॥ २२ ॥ वेड्ढओ ॥ जं सुरसंघा सासुरसंघा वेरविउत्ता भत्तिसुजुत्ता, आयरभूसिअसंभमपिंडिअसुट्ठुसुविम्हिअसव्वबलोघा । उत्तमकंचणरयणपरूवियभासुरभूसणभासुरिअंगा, गायसमोणयभत्तिवसागयपंजलिपेसिअसीसपणामा ॥ २३ ॥ रयणमाला ॥ वंदिऊण थोऊण तो जिणं, तिगुणमेव य पुणो पयाहिणं । पणमिऊण य जिणं सुरासुरा, पमुइआ सभवणाइँ तो गया ॥ २४ ॥ खित्तयं ॥ तं महामुणिमहंपि पंजली, रागदोसभयमोहवज्जिअं । देवदाणवनरिंदवंदिअं, संतिमुत्तममहातवं नमे ॥ २५ ॥ खित्तयं ॥ अंबरंतरविआरणिआहिं, ललिअहंसवहुगामिणिआहिं । पीणसोणिथणसालिणिआहिं, सकलकमलदललोअणिआहिं ॥ २६ ॥ दीवयं ॥ पीणनिरंतरथणभरविणमियगायलआहिं, मणिकंचणपसिढिलमेहलसोहिअसोणितडाहिं । वरखिंखिणिनेउरसतिलयवलयविभूसणिआहिं, रइकरचउरमणोहरसुंदरदसंणिआहिं ॥ २७ ॥ चित्तक्खरा ॥ देवसुंदरीहिँ पायवंदिआहिँ वंदिआ य जस्स ते सुविक्कमा कमा, अप्पणो निडालएहिँ मंडणोड्डणप्पगारएहिँ केहिँ केहिँ वी अवंगतिलयपत्तले-

हनामएहिँ चिल्लएहिँ संगयगयाहिँ भत्तिसन्निविट्ठवंदणागयाहिँ हुंति ते वंदिआ पुणो पुणो ॥ २८ ॥ नारायओ ॥ तमहं जिणचंदं, अजिअं जिअमोहं । धुअसव्वकिलेसं, पयओ पणमामि ॥ २९ ॥ नंदिअयं ॥ थुअवंदिअयस्सा रिसिगणदेवगणेहिं, तो देववहुहिँ पयओ पणमिअस्सा । जस्स जगुत्तमसासणअस्सा, भत्तिवसागयपिंडिअयाहिं । देववरच्छरसाबहुआहिं, सुरवररइगुणपंडिअयाहिं ॥ ३० ॥ भासुरयं ॥ वससद्दततितालमेलिए तिउक्खराभिरामसद्दमीसए कए अ, सुइसमाणणे अ सुद्धसज्जगीअपायजालघंटिआहिं । वलयमेहलाकलावनेउराभिरामसद्दमीसए कए अ, देवनट्टिआहिं हावभावविब्भमप्पगारएहिँ । नच्चिऊण अंगहारएहिँ वंदिआ य जस्स ते सुविक्कमा कमा, तयं तिलोअसव्वसत्तसंतिकारयं पसंतसव्वपावदोसमेसहं नमामि संतिमुत्तमं जिणं ॥३१॥ नारायओ ॥ छत्तचामरपडागजूअजवमंडिआ, झयवरमगरतुरयसिरिवच्छसुलंछणा । दीवसमुद्दमंदरदिसागयसोहिआ, सत्थिअवसहसीहरहचक्कवरंकिया ॥ ३१ ॥ ललिअयं ॥ सहावलट्ठा समप्पइट्ठा, अदोसदुट्ठा गुणेहिँ जिट्ठा । पसायसिट्ठा तवेण पुट्ठा, सिरीहिँ इट्ठा रिसीहिँ जुट्ठा ॥ ३३ ॥ वाणवासिआ ॥ ते तवेण धुअसव्वपावया, सव्वलोअहिअमूलपावया । संथुआ अजिअसंतिपायया, हुंतु

मे सिवसुहाणदायया ॥ ३४ ॥ अपरांतिका ॥ त्रिभिर्विशेषकम् ॥ एवं तवबलविउलं, थुअं मए, अजिअसंतिजिणजुअलं । ववगयकम्मरयमलं, गइं गयं सासयं विउलं ॥ ३५ ॥ गाहा ॥ तं बहुगुणप्पसायं, मुक्खसुहेण परमेण अविसायं । नासेउ मे विसायं, कुणउ अ परिसाऽविअ पसायं ॥ ॥ ३६ ॥ गाहा ॥ तं मोएउ अ नंदिं, पावेउ अ नंदिसेणमभिनंदिं । परिसाऽविअ सुहनंदिं, मम य दिसउ संजमे नंदिं ॥ ३७ ॥ गाहा ॥ पक्खिअचाउम्मासिअसंवच्छरिए अवस्स भणिअव्वो । सोअव्वो सव्वेहिं, उवसग्गनिवारणो एसो ॥ ३८ ॥ जो पढइ जो अ निसुणइ, उभओ कालंपि अजिअसंतिथयं । न हु हुंति तस्स रोगा, पुव्वुप्पन्नावि नासंति ॥ ३९ ॥ जइ इच्छह परमपयं, अहवा कित्तिं सुवित्थडं भुवणे । ता तेलुक्कुद्धरणे, जिणवयणे आयरं कुणह ॥ ४० ॥

(७) सप्तमं भक्तामरस्मरणम्—भक्तामरप्रणतमौलिमणिप्रभाणामुद्द्योतकं दलितपापतमोवितानम् । सम्यक् प्रणम्य जिनपादयुगं युगादावालम्बनं भवजले पततां जनानाम् ॥ १ ॥ यः संस्तुतः सकलवाङ्मयतत्त्वबोधादुद्भूतबुद्धिपटुभिः सुरलोकनाथैः । स्तोत्रैर्जगत्त्रितयचित्तहरैरुदारैः, स्तोष्ये किलाहमपि तं प्रथमं जिनेन्द्रम् ॥ २ ॥ बुद्ध्या विनाऽपि विबुधार्चितपादपीठ !, स्तोतुं

समुद्यतमतिर्विगतत्रपोऽहम्। बाल विहाय जलसंस्थितमिन्दुविम्बमन्यः क इच्छति जनः सहसा ग्रहीतुम् ? ॥ ३ ॥ वक्तु गुणान् गुणसमुद्र ! शशाङ्ककान्तान्, कस्ते क्षमः सुरगुरुप्रतिमोऽपि बुद्धया ?। कल्पान्तकालपवनोद्धतनक्रचक्रं, को वा तरीतुमलमम्बुनिधिं भुजाभ्याम् ? ॥ ४ ॥ सोऽहं तथापि तव भक्तिवशान्मुनीश !, कर्तुं स्तव विगतशक्तिरपि प्रवृत्तः। प्रीत्याऽऽत्मवीर्यमविचार्य मृगो मृगेन्द्र, नाभ्येति किं निजशिशोः परिपालनार्थम् ? ॥ ५ ॥ अल्पश्रुत श्रुतवतां परिहासधाम, त्वद्भक्तिरेव मुखरीकुरुते बलान्माम्। यत्कोकिलः किल मधौ मधुरं विरौति, तच्चारुचूतकलिकानिकरैकहेतुः ॥ ६ ॥ त्वत्संस्तवेन भवसन्ततिसन्निबद्धं, पापं क्षणात् क्षयमुपैति शरीरभाजाम्। आक्रान्तलोकमलिनीलमशेषमाशु, सूर्यांशुभिन्नमिव शार्वरमन्धकारम् ॥ ७ ॥ मत्वेति नाथ ! तव संस्तवन मयेदमारभ्यते तनुधियाऽपि तव प्रभावात्। चेतो हरिष्यति सतां नलिनीदलेषु, मुक्ताफलद्युतिमुपैति ननूदबिन्दुः ॥ ८ ॥ आस्तां तव स्तवनमस्तसमस्तदोषं, त्वत्सङ्कथाऽपि जगतां दुरितानि हन्ति। दूरे सहस्रकिरणः कुरुते प्रभैव, पद्माकरेषु जलजानि विकाशभाञ्जि ॥९॥ नात्यद्भुत भुवनभूषणभूत ! नाथ !, भूतैर्गुणैर्भुवि भवन्तमभिष्टुवन्तः। तुल्या भवन्ति भवतो

ननु तेन किं वा ?, भूत्याश्रितं य इह नात्मसमं करोति ॥ १० ॥ दृष्ट्वा भवन्तमनिमेषविलोकनीयं, नान्यत्र तोषमुपयाति जनस्य चक्षुः । पीत्वा पयः शशिकरद्युतिदुग्धसिन्धोः, क्षारं जलं जलनिधेरशितुं क इच्छेत् ? ॥ ११ ॥ यैः शान्तरागरुचिभिः परमाणुभिस्त्वं, निर्मापितस्त्रिभुवनैकललामभूत ! । तावन्त एव खलु तेऽप्यणवः पृथिव्यां, यत्ते समानमपरं नहि रूपमस्ति ॥ १२ ॥ वक्त्रं क ते सुरनरोरगनेत्रहारि निःशेषनिर्जितजगत्त्रितयोपमानम् ? । बिम्बं कलङ्कमलिनं क निशाकरस्य ?, यद्वासरे भवति पाण्डुपलाशकल्पम् ॥ १३ ॥ सम्पूर्णमण्डलशशाङ्ककलाकलापशुभ्रा गुणास्त्रिभुवनं तव लङ्घयन्ति । ये संश्रितास्त्रिजगदीश्वर ! नाथमेकं, कस्तान्निवारयति सञ्चरतो यथेष्टम् ? ॥ १४ ॥ चित्रं किमत्र यदि ते त्रिदशाङ्गनाभिर्नीतं मनागपि मनो न विकारमार्गम् ? । कल्पान्तकालमरुता चलिताचलेन, किं मन्दराद्रिशिखरं चलितं कदाचित् ? ॥ १५ ॥ निर्धूमवर्तिरपवर्जिततैलपूरः, कृत्स्नं जगत्त्रयमिदं प्रकटीकरोषि । गम्यो न जातु मरुतां चलिताचलानां, दीपोऽपरस्त्वमसि नाथ ! जगत्प्रकाशः ॥ १६ ॥ नास्तं कदाचिदुपयासि न राहुगम्यः, स्पष्टीकरोषि सहसा युगपज्जगन्ति । नाम्भोधरोदरनिरुद्धमहाप्रभावः, सूर्यातिशायिमहिमाऽसि मुनीन्द्र ! लोके

॥ १७ ॥ नित्योदयं दलितमोहमहान्धकारं, गम्यं न राहुवदनस्य न वारिदानाम्। विभ्राजते तव मुखाब्जमनल्पकान्ति, विद्योतयज्जगदपूर्वशशाङ्कबिम्बम् ॥ १८॥ किं शर्वरीषु शशिनाह्नि विवस्वता वा, युष्मन्मुखेन्दुदलितेषु तमस्सु नाथ!। निष्पन्नशालिवनशालिनि जीवलोके, कार्यं कियज्जलधरैर्जलभारनम्रैः ? ॥ १९ ॥ ज्ञानं यथा त्वयि विभाति कृतावकाशं, नैवं तथा हरिहरादिषु नायकेषु। तेजः स्फुरन्मणिषु याति यथा महत्त्वं, नैवं तु काचशकले किरणाकुलेऽपि ॥ २० ॥ मन्ये वरं हरिहरादय एव दृष्टा, दृष्टेषु येषु हृदयं त्वयि तोषमेति। किं वीक्षितेन भवता ? भुवि येन नान्यः, कश्चिन्मनो हरति नाथ! भवान्तरेऽपि ॥ २१ ॥ स्त्रीणां शतानि शतशो जनयन्ति पुत्रान्, नान्या सुतं त्वदुपमं जननी प्रसूता। सर्वा दिशो दधति भानि सहस्ररश्मिं, प्राच्येव दिग् जनयति स्फुरदंशुजालम् ॥ २२॥ त्वामामनन्ति मुनयः परमं पुमांसमादित्यवर्णममलं तमसः परस्तात्। त्वामेव सम्यगुपलभ्य जयन्ति मृत्युं, नान्यः शिवः शिवपदस्य मुनीन्द्र! पन्थाः ॥२३॥ त्वामव्ययं विभुमचिन्त्यमसङ्ख्यमाद्यं, ब्रह्माणमीश्वरमनन्तमनङ्गकेतुम्। योगीश्वरं विदितयोगमनेकमेकं, ज्ञानस्वरूपममलं प्रवदन्ति सन्तः ॥ २४ ॥ बुद्धस्त्वमेव विबुधार्चितबुद्धिबोधात्, त्वं

शङ्करोऽसि भुवनत्रयशङ्करत्वात् । धाताऽसि धीर ! शिवमार्गविधेर्विधानाद्, व्यक्तं त्वमेव भगवन् ! पुरुषोत्तमोऽसि ॥ २५ ॥ तुभ्यं नमस्त्रिभुवनार्त्तिहराय नाथ !, तुभ्यं नमः क्षितितलामलभूषणाय । तुभ्यं नमस्त्रिजगतः परमेश्वराय, तुभ्यं नमो जिन ! भवोदधिशोषणाय ॥२६॥ को विस्मयोऽत्र यदि नाम गुणैरशेषैस्त्वं संश्रितो निरवकाशतया ? मुनीश ! दोषैरुपात्तविविधाश्रयजातगर्वैः, स्वप्नान्तरेऽपि न कदाचिदपीक्षितोऽसि ॥२७॥ उच्चैरशोकतरुसंश्रितमुन्मयूखमाभाति रूपममलं भवतो नितान्तम् । स्पष्टोल्लसत्किरणमस्ततमोवितानं, बिम्बं रवेरिव पयोधरपार्श्ववर्त्ति ॥ २८ ॥ सिंहासने मणिमयूख-शिखाविचित्रे, विभ्राजते तव वपुः कनकावदातम् । बिम्बं वियद्विलसदंशुलतावितानं, तुङ्गोदयाद्रि-शिरसीव सहस्ररश्मेः ॥ २९ ॥ कुन्दावदातचलचामरचारुशोभं, विभ्राजते तव वपुः कलधौत-कान्तम् । उद्यच्छशाङ्कशुचिनिर्झरवारिधारमुच्चैस्तटं सुरगिरेरिव शातकौम्भम् ॥ ३० ॥ छत्रत्रयं तव विभाति शशाङ्ककान्तमुच्चैःस्थितं स्थगितभानुकरप्रतापम् । मुक्ताफलप्रकरजालविवृद्धशोभं, प्रख्या-पयत्त्रिजगतः परमेश्वरत्वम् ॥ ३१ ॥ उन्निद्रहेमनवपङ्कजपुञ्जकान्तिपर्युल्लसन्नखमयूखशिखाभिरामौ । पादौ पदानि तव यत्र जिनेन्द्र ! धत्तः पद्मानि तत्र विबुधाः परिकल्पयन्ति ॥ ३२ ॥ इत्थं यथा तव

विभूतिरभूज्जिनेन्द्र !, 'धर्मोपदेशनविधौ न तथा परस्य । यादृक् प्रभा दिनकृतः प्रहतान्धकारा,
तादृक् कुतो ग्रहगणस्य विकाशिनोऽपि ? ॥ ३३ ॥ श्च्योतन्मदाविलविलोलकपोलमूलमत्तभ्रम-
द्भ्रमरनादविवृद्धकोपम् । ऐरावताभमिभमुद्धतमापतन्त, दृष्ट्वा भयं भवति नो भवदाश्रितानाम्
॥ ३४ ॥ भिन्नेभकुम्भगलदुज्ज्वलशोणिताक्तमुक्ताफलप्रकरभूषितभूमिभागः । बद्धक्रमः क्रमगतं
हरिणाधिपोऽपि नाक्रामति क्रमयुगाचलसंश्रित ते ॥ ३५ ॥ कल्पान्तकालपवनोद्धतवह्निकल्पं,
दावानल ज्वलितमुज्ज्वलमुत्स्फुलिङ्गम् । विश्वं जिघत्सुमिव सम्मुखमापतन्त, त्वन्नामकीर्तनजलं
शमयत्यशेषम् ॥ ३६ ॥ रक्तेक्षणं समदकोकिलकण्ठनीलं, क्रोधोद्धतं फणिनमुत्फणमापतन्तम् ।
आक्रामति क्रमयुगेन निरस्तशङ्कस्त्वन्नामनागदमनी हृदि यस्य पुंसः ॥३७॥ वल्गत्तुरङ्गगजगर्जित-
भीमनादमाजौ बलं बलवतामपि भूपतीनाम् । उद्यद्दिवाकरमयूखशिखाऽपविद्धं, त्वत्कीर्तनात्तम
इवाशु भिदामुपैति ॥ ३८ ॥ कुन्ताग्रभिन्नगजशोणितवारिवाहवेगावतारतरणातुरयोधभीमे । युद्धे
जय विजितदुर्जयजेयपक्षास्त्वत्पादपङ्कजवनाश्रयिणो लभन्ते ॥ ३९ ॥ अम्भोनिधौ क्षुभितभीषण-
नक्रचक्रपाठीनपीठभयदोल्बणवाडवाग्नौ । रङ्गत्तरङ्गशिखरस्थितयानपात्रास्त्रासं विहाय भवतः

स्मरणाद् व्रजन्ति ॥ ४० ॥ उद्भूतभीषणजलोदरभारभुग्नाः, शोच्यां दशामुपगताश्च्युतजीविताशाः । त्वत्पादपङ्कजरजोऽमृतदिग्धदेहा, मर्त्या भवन्ति मकरध्वजतुल्यरूपाः ॥ ४१ ॥ आपादकण्ठमुरुशृङ्खलवेष्टिताङ्गा, गाढं बृहन्निगडकोटिनिघृष्टजङ्घाः । त्वन्नाममन्त्रमनिशं मनुजाः स्मरन्तः, सद्यः स्वयं विगतबन्धभया भवन्ति ॥ ४२ ॥ मत्तद्विपेन्द्रमृगराजदवानलाहिसङ्ग्रामवारिधिमहोदरबन्धनोत्थम् । तस्याशु नाशमुपयाति भयं भियेव, यस्तावकं स्तवमिमं मतिमानधीते ॥ ४३ ॥ स्तोत्रस्रजं तव जिनेन्द्र ! गुणैर्निबद्धां, भक्त्या मया रुचिरवर्णविचित्रपुष्पाम् । धत्ते जनो य इह कण्ठगतामजस्रं, तं मानतुङ्गमवशा समुपैति लक्ष्मीः ॥ ४४ ॥

(८) अष्टमं कल्याणमन्दिरस्मरणम्—कल्याणमन्दिरमुदारमवद्यभेदि, भीताभयप्रदमनिन्दितमङ्घ्रिपद्मम् । संसारसागरनिमज्जदशेषजन्तुपोतायमानमभिनम्य जिनेश्वरस्य ॥ १ ॥ यस्य स्वयं सुरगुरुर्गरिमाम्बुराशेः, स्तोत्रं सुविस्तृतमतिर्न विभुर्विधातुम् । तीर्थेश्वरस्य कमठस्मयधूमकेतोस्तस्याहमेष किल संस्तवनं करिष्ये ॥ २ ॥ युग्मम् ॥ सामान्यतोऽपि तव वर्णयितुं स्वरूपमस्मादृशाः कथमधीश ! भवन्त्यधीशाः ? । धृष्टोऽपि कौशिकशिशुर्यदि वा दिवान्धो, रूपं प्ररूपयति किं

किल धर्मरश्मेः ? ॥ ३ ॥ मोहक्षयादनुभवन्नपि नाथ ! मर्त्यो, नूनं गुणान् गणयितुं न तव क्षमेत । कल्पांतवान्तपयसः प्रकटोऽपि यस्मान्मीयेत केन जलधेर्ननु रत्नराशिः ? ॥ ४ ॥ अभ्युद्यतोऽस्मि तव नाथ ! जडाशयोऽपि, कर्तुं स्तव लसदसङ्ख्यगुणाकरस्य । बालोऽपि किं न निजबाहुयुगं वितत्य, विस्तीर्णतां कथयति स्वधियाऽम्बुराशेः ? ॥ ५ ॥ ये योगिनामपि न यान्ति गुणास्तवेश !, वक्तुं कथं भवति तेषु ममावकाशः ? । जाता तदेवमसमीक्षितकारितेयं, जल्पन्ति वा निजगिरा ननु पक्षिणोऽपि ? ॥ ६ ॥ आस्तामचिन्त्यमहिमा जिन ! संस्तवस्ते, नामापि पाति भवतो भवतो जगन्ति । तीव्रातपोपहतपान्थजनान्निदाघे, प्रीणाति पद्मसरसः सरसोऽनिलोऽपि ॥ ७ ॥ हृद्वर्त्तिनि त्वयि विभो ! शिथिलीभवन्ति, जन्तोः क्षणेन निबिडा अपि कर्मबन्धाः । सद्यो भुजङ्गमसया इव मध्यभागमभ्यागते वनशिखण्डिनि चन्दनस्य ॥ ८ ॥ मुच्यन्त एव मनुजाः सहसा जिनेन्द्र !, रौद्रैरुपद्रवशतैस्त्वयि वीक्षितेऽपि । गोस्वामिनि स्फुरिततेजसि दृष्टमात्रे, चौरैरिवाशु पशवः प्रपलायमानैः ॥ ९ ॥ त्वं तारको जिन ! कथं भविनां ? त एव, त्वामुद्वहन्ति हृदयेन यदुत्तरन्तः । यद्वा दृतिस्तरति यज्जलमेष नूनमन्तर्गतस्य मरुतः स किलानुभावः ॥ १० ॥ यस्मिन् हरप्रभृतयोऽपि

हृतप्रभावाः, सोऽपि त्वया रतिपतिः क्षपितः क्षणेन। विध्यापिता हुतभुजः पयसाऽथ येन, पीतं न किं तदपि दुर्धरवाडवेन ? ॥ ११ ॥ स्वामिन्ननल्पगरिमाणमपि प्रपन्नास्त्वां जन्तवः कथमहो ! हृदये दधानाः। जन्मोदधिं लघु तरन्त्यतिलाघवेन ?, चिन्त्यो न हन्त ! महतां यदि वा प्रभावः ॥ १२ ॥ क्रोधस्त्वया यदि विभो ! प्रथमं निरस्तो, ध्वस्तास्तदा बत कथं किल कर्मचौराः ?। प्लोषत्यमुत्र यदि वा शिशिराऽपि लोके, नीलद्रुमाणि विपिनानि न किं हिमानी ? ॥ १३ ॥ त्वां योगिनो जिन ! सदा परमात्मरूपमन्वेषयन्ति हृदयाम्बुजकोशदेशे। पूतस्य निर्मलरुचेर्यदि वा किमन्यदक्षस्य सम्भवि पदं ननु कर्णिकायाः ? ॥ १४ ॥ ध्यानाज्जिनेश ! भवतो भविनः क्षणेन, देहं विहाय परमात्मदशां व्रजन्ति। तीव्रानलादुपलभावमपास्य लोके, चामीकरत्वमचिरादिव धातुभेदाः ॥ १५ ॥ अन्तः सदैव जिन ! यस्य विभाव्यसे त्वं, भव्यैः कथं तदपि नाशयसे शरीरम् ?। एतत्स्वरूपमथमध्यविवर्तिनो हि, यद्विग्रहं प्रशमयन्ति महानुभावाः ॥ १६ ॥ आत्मा मनीषिभिरयं त्वदभेदबुद्ध्या, ध्यातो जिनेन्द्र ! भवतीह भवत्प्रभावः। पानीयमप्यमृतमित्यनुचिन्त्यमानं, किं नाम नो विषविकारमपाकरोति ? ॥ १७ ॥ त्वामेव वीततमसं परवादिनोऽपि,

नूनं विभो ! हरिहरादिधिया प्रपन्नाः । किं काचकामलिभिरीश ! सितोऽपि शङ्खो, नो गृह्यते विविधवर्णविपर्ययेण ? ॥ १८ ॥ धर्मोपदेशसमये सविधानुभावादास्तां जनो भवति ते तरुरप्यशोकः । अभ्युद्गते दिनपतौ समहीरुहोऽपि, किं वा विबोधमुपयाति न जीवलोकः ? ॥ १९ ॥ चित्रं विभो ! कथमवाङ्मुखवृन्तमेव, विष्वक् पतत्यविरला सुरपुष्पवृष्टिः ?। तद्गोचरे सुमनसां यदि वा मुनीश !, गच्छन्ति नूनमध एव हि बन्धनानि ॥ २० ॥ स्थाने गभीरहृदयोदधिसम्भवायाः, पीयूषतां तव गिरः समुदीरयन्ति । पीत्वा यतः परमसम्मदसङ्गभाजो, भव्या व्रजन्ति तरसाऽप्यजरामरत्वम् ॥ २१ ॥ स्वामिन् ! सुदूरमवनम्य समुत्पतन्तो, मन्ये वदन्ति शुचयः सुरचामरौघाः । येऽस्मै नतिं विदधते मुनिपुङ्गवाय, नूनमूर्ध्वगतयः खलु शुद्धभावाः ॥ २२ ॥ श्यामं गभीरगिरमुज्ज्वलहेमरत्नसिंहासनस्थमिह भव्यशिखण्डिनस्त्वाम् । आलोकयन्ति रभसेन नदन्तमुच्चैश्चामीकराद्रिशिरसीव नवाम्बुवाहम् ॥ २३ ॥ उद्गच्छता तव शितिद्युतिमण्डलेन, लुप्तच्छदच्छविरशोकतरुर्बभूव । सान्निध्यतोऽपि यदि वा तव वीतराग !, नीरागतां व्रजति को न सचेतनोऽपि ? ॥ २४ ॥ भो भोः ! प्रमादमवधूय भजध्वमेनमागत्य निर्वृतिपुरिं प्रति सार्थवाहम् । एतन्निवेदयति देव !

जगत्त्रयाय, मन्ये नदन्नभिनभः सुरदुन्दुभिस्ते ॥२५॥ उद्द्योतितेषु भवता भुवनेषु नाथ !, तारान्वितो विधुरयं विहताधिकारः। मुक्ताकलापकलितोच्छ्वसितातपत्रव्याजात्त्रिधा धृततनुर्ध्रुवमभ्युपेतः॥२६॥ स्वेन प्रपूरितजगत्त्रयपिण्डितेन, कान्तिप्रतापयशसामिव सञ्चयेन । माणिक्यहेमरजतप्रविनिर्मितेन, सालत्रयेण भगवन्नभितो विभासि ॥ २७ ॥ दिव्यस्रजो जिन ! नमत्त्रिदशाधिपानामुत्सृज्य रत्नखचितानपि मौलिबन्धान् । पादौ श्रयन्ति भवतो यदि वा परत्र, त्वत्सङ्गमे सुमनसो न रमन्त एव ॥ २८ ॥ त्वं नाथ ! जन्मजलधेर्विपराङ्मुखोऽपि, यत्तारयस्यसुमतो निजपृष्ठलग्नान् । युक्तं हि पार्थिवनिपस्य सतस्तवैव, चित्रं विभो ! यदसि कर्मविपाकशून्यः ॥ २९ ॥ विश्वेश्वरोऽपि जनपालक ! दुर्गतस्त्वं, किं वाऽक्षरप्रकृतिरप्यलिपिस्त्वमीश ! । अज्ञानवत्यपि सदैव कथञ्चिदेव, ज्ञानं त्वयि स्फुरति विश्वविकाशहेतुः ॥ ३० ॥ प्राग्भारसम्भृतनभांसि रजांसि रोषादुत्थापितानि कमठेन शठेन यानि । छायाऽपि तैस्तव न नाथ ! हता हताशो, ग्रस्तस्त्वमीभिरयमेव परं दुरात्मा ॥ ३१ ॥ यद् गर्जदूर्जितघनौघमदभ्रभीमं, भ्रश्यत्तडिन्मुसलमांसलघोरधारम् । दैत्येन मुक्तमथ दुस्तरवारि दध्रे, तेनैव तस्य जिन ! दुस्तरवारिकृत्यम् ॥ ३२ ॥ ध्वस्तोर्ध्वकेशविकृताकृतिमर्त्य-

मुण्डप्रालम्बभृद्भयदवक्त्रविनिर्यदग्निः । प्रेतव्रजः प्रति भवन्तमपीरितो यः, सोऽस्याभवत् प्रतिभवं भवदुःखहेतुः ॥ ३३ ॥ धन्यास्त एव भुवनाधिप ! ये त्रिसन्ध्यमाराधयन्ति विधिवद् विधुतान्यकृत्याः। भक्त्योल्लसत्पुलकपक्ष्मलदेहदेशाः, पादद्वयं तव विभो ! भुवि जन्मभाजः ॥ ३४ ॥ अस्मिन्नपारभववारिनिधौ मुनीश !, मन्ये न मे श्रवणगोचरतां गतोऽसि । आकर्णिते तु तव गोत्रपवित्रमन्त्रे, किं वा विपद्विषधरी सविधं समेति ? ॥ ३५ ॥ जन्मान्तरेऽपि तव पादयुगं न देव !, मन्ये मया महितमीहितदानदक्षम् । तेनेह जन्मनि मुनीश ! पराभवानां, जातो निकेतनमहं मथिताशयानाम् ॥ ३६ ॥ नूनं न मोहतिमिरावृतलोचनेन, पूर्वं विभो ! सकृदपि प्रविलोकितोऽसि । मर्माविधो विधुरयन्ति हि मामनर्थाः, प्रोद्यत्प्रबन्धगतयः कथमन्यथैते ? ॥ ३७ ॥ आकर्णितोऽपि महितोऽपि निरीक्षितोऽपि, नूनं न चेतसि मया विधृतोऽसि भक्त्या । जातोऽस्मि तेन जनबान्धव ! दुःखपात्रं, यस्मात् क्रियाः प्रतिफलन्ति न भावशून्याः ॥ ३८ ॥ त्वं नाथ ! दुःखिजनवत्सल ! हे शरण्य !, कारुण्यपुण्यवसते ! वशिनां वरेण्य ! । भक्त्या नते मयि महेश ! दयां विधाय, दुःखाङ्कुरोद्दलनतत्परतां विधेहि ॥ ३९ ॥ निःसङ्ख्यसारशरणं शरणं शरण्यमासाद्य सादितरिपु-

प्रथितावदातम्। त्वत्पादपङ्कजमपि प्रणिधानवन्ध्यो, वध्योऽस्मि चेद् भुवनपालन ! हा हतोऽस्मि ॥ ४० ॥ देवेन्द्रवन्द्य ! विदिताखिलवस्तुसार !, संसारतारक ! विभो ! भुवनाधिनाथ ! त्रायस्व देव ! करुणाह्रद ! मां पुनीहि, सीदन्तमद्य भयदव्यसनाम्बुराशेः ॥ ४१ ॥ यद्यस्ति नाथ ! भवदङ्घ्रिसरोरुहाणां, भक्तेः फले किमपि सन्ततिसञ्चितायाः। तन्मे त्वदेकशरणस्य शरण्य ! भूयाः। स्वामी त्वमेव भुवनेऽत्र भवान्तरेऽपि ॥ ४२ ॥ इत्थं समाहितधियो विधिवज्जिनेन्द्र !, सान्द्रोल्लसत्पुलककञ्चुकिताङ्गभागाः। त्वद्बिम्बनिर्मलमुखाम्बुजबद्धलक्षा, ये संस्तवं तव विभो ! रचयन्ति भव्याः ॥ ४३ ॥ जननयनकुमुदचन्द्र !, प्रभास्वराः स्वर्गसम्पदो भुक्त्वा। ते विगलितमलनिचया, अचिरान्मोक्षं प्रपद्यन्ते ॥ ४४ ॥ युग्मम् ॥

(९) नवमं बृहच्छान्तिस्मरणम् ॥—भो ! भो ! भव्याः ! शृणुत वचनं प्रस्तुतं सर्वमेतद्, ये यात्रायां त्रिभुवनगुरोरार्हता भक्तिभाजः। तेषां शान्तिर्भवतु भवतामर्हदादिप्रभावादारोग्यश्रीधृतिमतिकरी क्लेशविध्वंसहेतुः ॥ १ ॥ भो ! भो ! भव्यलोकाः ! इह हि भरतैरावतविदेहसम्भवानां समस्ततीर्थकृतां जन्मन्यासनप्रकम्पानन्तरमवधिना विज्ञाय सौधर्माधिपतिः, सुघोषाघण्टा-

चालनानन्तरं सकलसुरासुरेन्द्रैः सह समागत्य सविनयमर्हद्भट्टारकं गृहीत्वा गत्वा कनकाद्रिशृङ्गे विहितजन्माभिषेकः शान्तिमुद्घोषयति यथा ततोऽहं कृतानुकारमिति कृत्वा 'महाजनो येन गतः स पन्थाः' इति भव्यजनैः सह समेत्य स्नात्रपीठे स्नात्रं विधाय शान्तिमुद्घोषयामि, तत्पूजायात्रास्नात्रादिमहोत्सवानन्तरमिति कृत्वा कर्णं दत्त्वा निशम्यतां निशम्यतां स्वाहा। ॐ पुण्याहं पुण्याहं प्रीयन्तां प्रीयन्तां भगवन्तोऽर्हन्तः सर्वज्ञाः सर्वदर्शिनस्त्रिलोकनाथास्त्रिलोकमहितास्त्रिलोकपूज्यास्त्रिलोकेश्वरास्त्रिलोकोद्योतकराः। ॐ ऋषभअजितसम्भवअभिनन्दनसुमतिपद्मप्रभसुपार्श्वचन्द्रप्रभसुविधिशीतलश्रेयांसवासुपूज्यविमलअनन्तधर्मशान्तिकुन्थुअरमल्लिमुनिसुव्रतनमिनेमिपार्श्ववर्धमानान्ता जिनाः शान्ताः शान्तिकरा भवन्तु स्वाहा। ॐ मुनयो मुनिप्रवरा रिपुविजयदुर्भिक्षकान्तारेषु दुर्गमार्गेषु रक्षन्तु वो नित्यं स्वाहा। ॐ ह्रीं श्री धृतिमतिकीर्तिकान्तिबुद्धिलक्ष्मीमेधाविद्यासाधनप्रवेशननिवेशनेषु सुगृहीतनामानो जयन्तु ते जिनेन्द्राः। ॐ रोहिणीप्रज्ञप्तिवज्रशृङ्खलावज्राङ्कुशीअप्रतिचक्रापुरुषदत्ताकालीमहाकालीगौरीगांधारीसर्वास्त्रामहाज्वालामानवीवैरोट्याअच्छुप्तामानसीमहामानसी षोडश विद्यादेव्यो रक्षन्तु वो नित्यं स्वाहा। ॐ

आचार्योपाध्यायप्रभृतिचातुर्वर्णस्य श्रीश्रमणसङ्घस्य शान्तिर्भवतु तुष्टिर्भवतु पुष्टिर्भवतु । ॐ ग्रहा-
श्चन्द्रसूर्याङ्गारकबुधबृहस्पतिशुक्रशनैश्चरराहुकेतुसहिताः सलोकपालाः सोमयमवरुणकुबेरवासवाऽऽ-
दित्यस्कन्दविनायकोपेता ये चान्येऽपि ग्रामनगरक्षेत्रदेवतादयस्ते सर्वे प्रीयन्तां प्रीयन्तां अक्षीणकोप-
कोष्ठागारा नरपतयश्च भवन्तु स्वाहा । ॐ पुत्रमित्रभ्रातृकलत्रसुहृत्स्वजनसम्बन्धिबन्धुवर्गसहिता
नित्यं चाऽऽमोदप्रमोदकारिणः, अस्मिंश्च भूमण्डलायतननिवासिसाधुसाध्वीश्रावकश्राविकाणां रोगो-
पसर्गव्याधिदुःखदुर्भिक्षदौर्मनस्योपशमनाय शान्तिर्भवतु । ॐ तुष्टिपुष्टिऋद्धिवृद्धिमाङ्गल्योत्सवाः,
सदा प्रादुर्भूतानि पापानि शाम्यन्तु दुरितानि, शत्रवः पराङ्मुखा भवन्तु स्वाहा । श्रीमते शान्ति-
नाथाय, नमः शान्तिविधायिने । त्रैलोक्यस्यामराधीशमुकुटाभ्यर्चिताङ्घ्रये ॥ १ ॥ शान्तिः शान्ति-
करः श्रीमान्, शान्तिं दिशतु मे गुरुः । शान्तिरेव सदा तेषां, येषां शान्तिर्गृहे गृहे ॥ २ ॥ उन्मृष्ट-
रिष्टदुष्टग्रहगतिदुःस्वप्नदुर्निमित्तादि । सम्पादितहितसम्पन्नामग्रहणं जयति शान्तेः ॥ ३ ॥ श्रीसङ्घ-
जगज्जनपदराजाधिपराजसन्निवेशानाम् । गोष्ठिकपुरमुख्याणां, व्याहरणैर्व्याहरेच्छान्तिम् ॥ ४ ॥
श्रीश्रमणसङ्घस्य शान्तिर्भवतु, श्रीजनपदानां शान्तिर्भवतु, श्रीराजाधिपानां शान्तिर्भवतु, श्रीराजस-

न्निवेशानां शान्तिर्भवतु, श्रीगोष्ठिकानां शान्तिर्भवतु, श्रीपौरमुख्याणां शान्तिर्भवतु, श्रीपौरजनस्य शान्तिर्भवतु, श्रीब्रह्मलोकस्य शान्तिर्भवतु, ॐ स्वाहा ॐ स्वाहा ॐ श्रीपार्श्वनाथाय स्वाहा । एषा शान्तिः प्रतिष्ठायात्रास्नात्राद्यवसानेषु शान्तिकलशं गृहीत्वा कुङ्कुमचन्दनकर्पूराऽगरुधूपवासकुसुमाञ्जलिसमेतः स्नात्रचतुष्किकायां श्रीसङ्घसमेतः शुचि शुचिवपुः पुष्पवस्त्रचन्दनाऽऽभरणालङ्कृतः पुष्पमालां कण्ठे कृत्वा शान्तिमुद्घोषयित्वा शान्तिपानीयं मस्तके दातव्यमिति । नृत्यन्ति नृत्य मणिपुष्पवर्षं, सृजन्ति गायन्ति च मङ्गलानि । स्तोत्राणि गोत्राणि पठन्ति मन्त्रान्, कल्याणभाजो हि जिनाभिषेके ॥ १ ॥ शिवमस्तु सर्वजगतः, परहितनिरता भवन्तु भूतगणाः । दोषाः प्रयान्तु नाशं, सर्वत्र सुखीभवन्तु लोकाः ॥ २ ॥ अहं तित्थयरमाया, सिवादेवी तुम्ह नयरनिवासिनी । अम्ह सिवं तुम्ह सिवं, असिवोवसमं सिव भवतु ॥ ३ ॥ स्वाहा ॥ उपसर्गाः क्षयं यान्ति, च्छिद्यन्ते विघ्नवल्लयः । मनः प्रसन्नतामेति, पूज्यमाने जिनेश्वरे ॥ ४ ॥ सर्वमङ्गलमाङ्गल्य, सर्वकल्याणकारणम् । प्रधानं सर्वधर्माणां, जैन जयति शासनम् ॥ ५ ॥

इति मत्यहमसक्लेशो उत्सवेषु च त्रिसन्ध्य वर्षारम्भदिने च प्रातश्चतुर्विधश्रीसंघसमक्षं स्मर्तव्यानि

॥ समाप्तानि नव स्मरणानि ॥

श्रीगौतमस्वामिरास.

(ढाळ १ ली—भाषाछंद.)

वीरजिणेसरचरणकमलकमलाकरवासो, पणमवि पभणिसु सामिसालगोयमगुरुरासो । मण-
तणुवयणेकंत करवी निसुणो भो भविया, जिम निवसे तुम्ह देहगेह, गुणगणगहगहीया ॥ १ ॥
जंबूदीव सिरिभरहखित्त खोणीतलमंडण, मगधदेश सेणियनरेस रिउदलबलखंडण । धणवर गुब्ब-
रगाम नाम जिहां जण गुणगणसज्जा, विप्प वसे वसुभूइ तत्थ, तसु पुहवी भज्जा ॥ २ ॥ ताण
पुत्त सिरिइंदभूइ भूवलयपसिद्धो, चउदहविज्जा विविहरूव नारीरसविद्धो । विनयविवेकविचारसार
गुणगणहमनोहर, सात हाथ सुप्रमाणदेह रूप हि रंभावर ॥ ३ ॥ नयणवयणकरचरण जिणवि
पंकज जळ पाडिय, तेजे ताराचंदसुर आकाश भमाडिय । रूवे मयण अनंग करवी मेल्हो निर-
धाडीय, धीरमें मेरु गंभीर सिंधु चंगिमचयचाडिय ॥ ४ ॥ पेख्खवि निरुवमरूव जास जण जंपे
किंचिय, एकाकी कलिभीत इत्थ गुण म्हेल्या संचिय । अहवा निश्चे पुव्वजम्म जिणवर इणे

अंचिय, रंभापउमागौरीगंगरति । हा विधि वंचिय ॥ ५ ॥ नहि बुध नहि गुरु कवि न कोइ जसु
आगल रहिओ, पंचसया गुणपात्र छात्र हिंडे परवरिओ। करे निरंतर यज्ञकर्म मिथ्यामतिमोहिय,
इण छळ होशे चरण नाण दंसणह विसोहिय ॥ ६ ॥ (वस्तुछंद-) जंबूदीवह जंबूदीवह भरह-
वासंमि, खोणीतलमंडण मगधदेस सेणिय नरेस। वर गुव्वरगाम तिहां, विप्प वसे वसुभूइ सुंदर—
तसु भज्जा पुहवी सयलगुणगणरूवनिहाण । ताण पुत्त विज्जानीलो, गोयम अतिहि सुजाण ॥७॥
(ढाळ २ जी-भाषा) चरमजिणेसर केवलनाणी, चउविहसंघ पइट्ठा जाणी। पावापुरी सामी
सपत्तो, चउविहदेवनिकायहि जुत्तो ॥ ८ ॥ देवे समवरण तिहां कीजे, जिण दीठे मिथ्यामति
खीजे । त्रिभुवनगुरु सिंहासन बइट्ठा, ततखिण मोह दिगंते पइट्ठा ॥ ९ ॥ क्रोध मान माया मद
पूरा, जाये नाठा जिम दिन चौरा । देवदुंदुहि आकाशे वाजे, धर्मनरेसर आव्या गाजे ॥ १० ॥
कुसुमवृष्टि विरचे तिहां देवा, चोसठ इंद्र जसु मागे सेवा । चामरछत्र शिरोवरि सोहे, रूपहि
जिणवर जग सहु मोहे ॥ ११ ॥ उवसमरसभरभरी वरसंता, जोजनवाणि वखाण करंता ।
जाणेवि वद्धमाणजिणपाया, सुरनरकिन्नर आवे राया ॥ १२ ॥ कांतिसमूहे झलझलकंता, गयण

विमाणे रणरणकंता । पेखवि इंदभूइ मन चिंते, सुर आवे अम्ह यज्ञ होवंते ॥ १३ ॥ तीर तरंडक जिम ते वहता, समवसरण पुहता गहगहता । तो अभिमाने गोयम जंपे, इणि अवसरे कोपे तणु कंपे ॥ १४ ॥ मूढा लोक अजाणुं बोले, सुर जाणंता इम कांई डोले। मू आगळ को जाण भणीजे, मेरु अवर किम उपमा दीजे ? ॥ १५ ॥ (वस्तुछंद-) वीर जिणवर वीर जिणवर नाणसंपन्न, पावापुरी सुरमहिय पत्त नाह संसारतारण, तहिं देवेहिं निम्मविय, समवसरण बहुसुखकारण- जिणवर जग उज्जोयकरे, तेजे करि दिनकार। सिंहासण सामी ठव्यो, हुओ सुजयजयकार ॥ १६ ॥

(ढाळ ३ जी–भाषा.) तव चढिओ घणमानगजे, इंदभूइ भूदेव तो । हुंकारो करि संचरिओ, कवणसु जिणवरदेव तो ? ॥ १७ ॥ जोजनभूमि समवसरण, पेखे प्रथमारंभ तो । दहदिसि देखे विबुधवधू, आवंती सुररंभ तो ॥ १८ ॥ मणिमयतोरणदंडधज, कोसीसे नवघाट तो । वैरविवर्जित जंतुगण, प्रातिहारज आठ तो ॥ १९ ॥ सुरनरकिन्नर असुरवर, इंद्र इंद्राणी राय तो । चित्ते चमक्किय चिंतवे ए, सेवंता प्रभुपाय तो ॥ २० ॥ सहसकिरण सम वीरजिण, पेखवि रूपविशाळ तो । एह असंभव संभवे ए, साचो ए इंद्रजाळ तो ॥ २१ ॥ तो बोलावे त्रिजग-

गुरु, इदभुइ नामेण तो। श्रीमुखे संशय सामि सवे, फेडे वेदपएण तो ॥ २२ ॥ मान मेल्ही मद ठेली करी, भगते नामे सीस तो। पंचसयासुं व्रत लीयो ए, गोयम पहिलो सीस तो ॥ २३ ॥ बधवसंजम सुणवि करी, अगनिभुइ आवेइ तो। नाम लेइ आभास करे, ते पण प्रतिबोधेइ तो ॥ २४ ॥ इण अनुक्रमे गणहररयण, थाप्या वीर अग्यार तो। तव उपदेशे भुवनगुरु, संजमशु व्रत वार तो ॥ २५ ॥ विहु उपवासे पारणु ए, आपणपे विहरत तो। गोयम संजम जग सयल, जयजयकार करंत तो ॥ २६ ॥ (वस्तुछद-) इंदभूइअ इंदभूइअ चढिय वहुमान हुंकारो करी कंपतो समवसरण पहोतो तुरंत। इह संसा सामि सवे, चरमनाह फेडे फुरंत-बोधिवीज संजाय मने, गोयम भवह विरत्त। दिक्ख लेइ सिक्खा सहिय, गणहरपय संपत्त ॥ २७ ॥

(ढाळ ४ थी-भाषा.) आज हुओ सुविहाण, आज पचेलिमां पुण्यभरो। दीठा गोयमसामि, जो नियनयणे अमियभरो ॥ २८ ॥ सिरिगोयमगणहार, पंचसयां मुनिपरिवरिय, भूमिय करे विहार, भवियां जण पडिबोह करे ॥ २९ ॥ समवसरण मोझार, जे जे संसा उपजे ए। ते ते परउपगार कारण पूछे मुनिपवरो ॥ ३० ॥ जिहां जिहां दीजे दिक्ख, तिहां

तिहां केवल उपजे ए । आप कन्हे अणहुंत, गोयम दीजे दान इम ॥ ३१ ॥ गुरु उपरे गुरुभत्ति,
सामी गोयम उपनीय । इण छल केवलनाण, रागज राखे रंगभरे ॥ ३२ ॥ जो अष्टा
पदशैल, वंदे चढी चउवीश जिण । आतमलब्धिवसेण, चरमसरीरी सोय मुनि ॥३३॥
इअ देसण निसुणेइ, गोयमगणहर संचलिओ । तापसपनरसएण, तो मुनि दीठो आवतो
ए ॥ ३४ ॥ तवसोसिय नियअंग, अम्ह शक्ति नवि उपजे ए । किम चढशे दृढकाय, गज जिम
दिसे गाजतो ए ? ॥ ३५ ॥ गिरुओ एणे अभिमान, तापस जो मन चिंतवे ए । तो मुनि चढीयो
वेग, आलंबवि दिनकरकिरण ॥ ३६ ॥ कंचणमणिनिष्पन्न, दंडकलसधजवड सहिय । पेखवि
परमाणंद, जिणहर भरहेसरमहिय ॥ ३७ ॥ नियानियकायप्रमाण, चउदिसि संठिअ जिणह बिंब ।
पणमवि मनउल्लास, गोयमगणहर तिहां वसिय ॥ ३८ ॥ वयरस्वामीनो जीव, तिर्यग्जृंभक देव
तिहां । प्रतिबोधे पुंडरीककंडरीकअध्ययन भणी ॥ ३९ ॥ वळता गोयमसामि, सवि तापस प्रति-
बोध करे । लेई आपण साथ, चाले जिम जूथाधिपति ॥ ४० ॥ खीरखांडघृत आण, अमिअवूठ
अंगुठ ठवि । गोयम एकण पात्र, करावइ पारणुं सवे ॥ ४१ ॥ पंचसयां शुभभाव, उज्ज्वल

भरियो खीरमीसे । साचागुरु संजोग, कवळ ते केवळरूप हुओ ॥ ४२ ॥ पचसयां जिणनाह, समवसरण प्राकारत्रय । पेखवि केवलनाण, उप्पन्नुं उज्जोयकरे ॥ ४३ ॥ जाणे जिणवि पियूष, गाजंती घणमेघ जिम । जिणवाणी निसुणेइ, नाणी हुआ पचसयां ॥ ४४ ॥ (वस्तुछंद-) इणे अनुक्रमे इणे अनुक्रमे नाणसंपन्न, पन्नरह सय परिवरिय हरियदुरिय जिणनाह वदइ, जाणवि जगगुरुवयण तिपह नाण अप्पाण निंदइ चरमजिणेसर इम भणइ, गोयम म करिस खेउ । छेडे जइ आपण सही, होसुं तुल्ला वेउ ॥ ४५ ॥

(ढाळ ५ मी–भाषा.) सामिओ ए वीरजिणद पुनिमचद जिम उल्लसिअ, विहरिओ ए भरहवासम्मि वरिस वहोतेर सवसिअ । ठवतो ए कणयपउमेसु पायकमळ संघहि सहिअ, आविओ ए नयणाणंद नयर पावापुरी सुरमहिय ॥ ४६ ॥ पेखिओ ए गोयमसामी देवशर्मा प्रतिबोध करे, आपणो ए त्रिशलादेवीनंदन पहोतो परमपए । वळतां ए देव आकाश पेखवि जाणिय जिणसमे ए, तो मुनि मन विखवाद नादभेद जिम ऊपनो ए ॥ ४७ ॥ कुण समो ए सामिय देखि आप कन्हे हु टालिओ ए, जाणतो ए तिहुअणनाह लोकविवहार न पालिओ ए । अतिभलुं ए कीधलुं

सामि जाण्युं केवल मागशे ए, चिंतविउं ए बाळक जेम अहवा केडे लागशे ए ॥ ४८ ॥ हुं किम ए वीर जिणंद ! भगते भोळो भोळव्यो ए, आपणो ए अविहड नेह नाह ! न संपे साचव्यो ए । साचो ए एक वीतराग नेह न जेणे लालिओ ए, इण समे गोयमचित्त रागवैरागे वाळिओ ए ॥ ४९ ॥ आवतुं ए जे ऊलट्ट रहेतुं रागे साहिउं ए, केवल ए नाण उप्पन्न गोयम सहेजे उमाहिओ ए । तिहुअण ए जयजयकार केवलमहिमा सुर करे ए, गणहर ए करेय वखाण भवियण भव जिम निस्तरे ए ॥ ५० ॥ (वस्तुछंद-) पढमगणहर पढमगणहर वरिसपचास, गिहिवासे संवसिय तीसवरिस संजम विभूसिय, सिरिकेवलनाण पुण बारवरिस तिहुयण नमंसिय-रायगिहि नयरीहिं ठविअ, बाणुंवयवरिसाउ । सामी गोयम गुणनीलो, होशे शिवपुर ठाउ ॥५१॥

(ढाळ ६ ठ्ठी-भाषा.) जिम सहकारे कोयल टहुके, जिम कुसुमह वन परिमल महके, जिम चंदन सोगंधनिधि । जिम गंगाजल लहेरे लहके, जिम कणयाचल तेजे झलके, तिम गोयम सौभाग्यनिधि ॥ ५२ ॥ जिम मानसरोवर निवसे हंसा, जिम सुरवरसिरि कणयवतंसा, जिम महुयर राजीववने । जिम रयणायर रयणे विलसे, जिम अंबर तारागण विकसे, तिम गोयम

गुणकेलि वने ॥ ५३ ॥ पुनमनिशि जिम शशहर सोहे, सुरतरु महिमा जिम जग मोहे, पूरव-दिसि जिम सहसकरो । पचानन जिम गिरिवर राजे, नरवरघर जिम मयगल गाजे, तिम जिन-शासन मुनिपवरो ॥ ५४ ॥ जिम सुरतरुवर सोहे शाखा, जिम उत्तममुख मधुरी भाषा, जिम वनकेतकी महमहेए । जिम भूमिपति भुयबल चमके, जिम जिनमदिर घंटा रणके, तिम गोयम लब्धे गहगहेए ॥ ५५ ॥ चिंतामणि कर चढिओ आज, सुरतरु सारे वंछितकाज, कामकुंभ सवि वश हुओ ए । कामगवी पूरे मनकामिय, अष्ट महासिद्धि आवे धामिय, सामिय गोयम अणुसरो ए ॥ ५६ ॥ पणवक्खर पहेलो पभणीजे, मायाबीज श्रवण निसुणीजे, श्रीमति शोभा संभवे ए । देवह धुरि अरिहत नमीजे, विनय पहुत्त उवझाय थुणीजे, इण मत्रे गोयम नमो ए ॥५७॥ पुर पुर वसतां कांइ करीजे, देश देशांतर कांइ भमीजे, कवण काज आयास करो । प्रह उठी गोयम समरीजे, काज समग्गह ततखण सीझे, नवनिधि विलसे तास घरे ॥ ५८ ॥ चउदह सय वारोत्तर वरसे, गोयमगणहरकेवलदिवसे, किओ कवित उपगारपरो । आदेहि मगल एह भणीजे, परवमहोच्छव पहिलो कीजे, ऋद्धिवृद्धिकल्याण करो ॥ ५९ ॥ धन्य माता जिणे उदरे धरिया,

धन्य पिता जिणे कुल अवतरिया, धन्य सद्गुरु जिणे दिक्खिया ए । विनयवंत विद्याभंडार, जस गुण कोई न लब्भे पार, विद्यावंत गुरु वीनवे ए ॥ ६० ॥ गौतमस्वामितणो ए रास, भणतां सुणतां लीलविलास, सासय सुख निधि संपजे ए । गौतमस्वामिनो रास भणीजे, चउविहसंघ रलियायत कीजे, ऋद्धिवृद्धिकल्याण करो ॥ ६१ ॥ इति ॥

सर्वमंगलमांगल्यं, सर्वकल्याणकारणम् । प्रधानं सर्वधर्माणां, जैनं जयति शासनम् ॥ १ ॥

॥ श्रीगौतमस्वामिरास संपूर्ण ॥

श्रीदीवालि–पर्वनुं गणणुं

नो० २०—श्रीमहावीरस्वामिसर्वज्ञाय नमः–आ पदनुं पहेली रात्रे आठ वागे गणणुं गणवुं.

नो० २०—श्रीमहावीरस्वामिपारंगताय नमः–आ पदनुं गणवुं, बाद श्रीमहावीर निर्वाणना पाछली रात्रे देव वांदवा.

नो० २०—श्रीगौतमस्वामिसर्वज्ञाय नमः–आ पदनी गणवी अने प्रभाते देव वांदवा.

મંત્રગર્ભિત—શ્રીપાર્શ્વનાથ—સ્તવન

ૐ નમો પાર્શ્વપ્રભુ પદકજે, વિશ્વચિન્તામણિ રત્નરે । હ્રીં ધરણેન્દ્ર પદ્માવતી, વૈરોટ્યા કરો મુઝ જતનરે ॥ ૐ નમો૦ ॥ ૧ ॥
અબ મોય શાંતિ મહા પુષ્ટિ ઘો, ધૃતિ કીર્તિ કાંતિ વિધાયને । ૐ હ્રાં અક્ષરશબ્દથી, સર્વ આધી-વ્યાધી જાયરે ॥ ૐ નમો૦ ॥ ૨ ॥
જયા અજિતા વિજયા તથા, અપર વિજયાન્વીતા દેવરે । દશ દિક્‌પાલ ગ્રહ જક્ષ એ, વિદ્યા દેવી પ્રસન્ન હોઈ સેવરે ॥ ૐ નમો૦ ॥ ૩ ॥
ૐ અસિઆઉસા નમો નમ, તુંહી ત્રલોકનો નાથરે । ચોસઠ ઇન્દ્ર ટોલે મલી, વિનતી કરે જોડી હાથરે ॥ ૐ નમો૦ ॥ ૪ ॥
ૐ હ્રીં અર્હં પ્રભુ પાસજી, મૂલના મત્રનુ બીજરે । જપંથી દુરિતા દૂરે હરે, આઈ મિલે સવિ ચિત્રરે ॥ ૐ નમો૦ ॥ ૫ ॥
ગૌડી પ્રભુ પાસ ચિંતામણી, થભણો અહિ છત્રો દેવરે । જગ વલ્લભ જગ જાગતો, અતરિક અવતી કરૂ સેવરે ॥ ૐ નમો૦ ॥ ૬ ॥
ૐ શખેશ્વર પુર મડણો, પાર્શ્વ જિન પ્રણત તરુ કલ્પરે । ચૂરે એમ દુષ્ટના વ્રાતને, સુજસ-સૌભાગ્ય-સૂરિ કલ્પરે ॥ ૐ નમો૦ ॥ ૭ ॥ ઇતિ ॥

श्रीयुगप्रधानावतार-तपागच्छाधिपति-श्रीजगच्चन्द्रसूरीश्वर-शिष्य-श्रीदेवसुंदरसूरीश्वर-शिष्य-
श्रीसोमसुन्दरसूरीश्वर-शिष्य.

श्रीजिनसुन्दरसूरीश्वरेण कृतमिति

॥ श्रीदीपालिका-कल्पः-समाप्तम् ॥